

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΜΣ «Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων»

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Κριτική αποτίμηση των συστημάτων διεθνούς
κατάταξης των πανεπιστημίων
“ Critical assessment of international university ranking systems”**

Φοιτήτρια: Στυλιανέση Ζαχαρούλα
Επιβλέπων καθηγητής : Πρόδρομος Γιαννάς

Αιγάλεω, 2024

Πρόλογος

Η παρούσα εργασία ασχολείται με τη σημαντική και επίκαιρη θεματική της κατάταξης των πανεπιστημίων σε παγκόσμιο επίπεδο. Η εκπαίδευση, και ειδικότερα η τριτοβάθμια εκπαίδευση, αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες ανάπτυξης και προόδου κάθε κοινωνίας. Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και της συνεχούς τεχνολογικής εξέλιξης, η ανταγωνιστικότητα των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, διαμορφώνεται κυρίως μέσα από τα συστήματα κατάταξης. Αυτά τα συστήματα δεν αξιολογούν απλώς την ακαδημαϊκή ποιότητα και την έρευνα, αλλά έχουν πλέον σημαντική επιρροή στις αποφάσεις των φοιτητών, των καθηγητών, των εργοδοτών, ακόμα και των κυβερνήσεων, όσον αφορά την χρηματοδότηση και τη συνεργασία με πανεπιστήμια.

Η παρούσα μελέτη αναλύει τα κυριότερα παγκόσμια συστήματα κατάταξης, όπως τα QS World University Rankings, Times Higher Education (THE) και Academic Ranking of World Universities (ARWU), εστιάζοντας στη μεθοδολογία τους και στις συνέπειες που έχουν για τα ελληνικά πανεπιστήμια. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και στις ευκαιρίες που μπορούν να αξιοποιηθούν για την ενίσχυση της διεθνούς τους φήμης. Στόχος της εργασίας είναι να αναδείξει τις δυσκολίες αλλά και τις προοπτικές που έχουν τα ελληνικά πανεπιστήμια σε ένα έντονα ανταγωνιστικό παγκόσμιο ακαδημαϊκό περιβάλλον.

Θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου σε όσους συνέβαλαν στην ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας. Ιδιαίτερες ευχαριστίες απευθύνω στον επιβλέποντα καθηγητή μου για την καθοδήγηση και τις πολύτιμες συμβουλές του. Ευχαριστώ, επίσης, την οικογένειά μου και τους φίλους μου για την αδιάκοπη υποστήριξή τους καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Στυλιανέση Ζαχαρούλα

15/09/2024

Μέλη Επιτροπής Εξέτασης

Όνοματεπώνυμο Επιβλέποντος Καθηγητή

Γιάννας Προδρόμος

Όνοματεπώνυμο Β μέλους Εξεταστικής Επιτροπής

Σπυριδάκος Αθανάσιος

Όνοματεπώνυμο Γ μέλους Εξεταστικής Επιτροπής

Ψαρομίληγκος Ιωάννης

Περιεχόμενα

Κατάλογος Πινάκων	5
Επιτελική Σύνοψη.....	1
Abstract.....	3
Κεφάλαιο 1ο Εισαγωγή	4
1.1 Εισαγωγή.....	4
1.2 Αντικείμενο και στόχοι	5
1.3 Η μετατροπή της Εκπαίδευσης σε εμπορευματική υπηρεσία	7
1.4 Διάρθρωση της Εργασίας.....	9
Κεφάλαιο 2ο Κατάταξη Πανεπιστημίων	10
2.1 Ιστορία και Εξέλιξη της Κατάταξης Πανεπιστημίων.....	10
2.2 Τύποι Συστημάτων Κατάταξης	13
2.3 Σημασία και αντίκτυπος της κατάταξης.....	17
2.4 Σύγκριση Ελλάδας και Εξωτερικού	20
Κεφάλαιο 3ο Συγκριτική Ανάλυση Διεθνών Συστημάτων Κατάταξης.....	24
3.1 Μεθοδολογίες κορυφαίων συστημάτων κατάταξης.....	24
3.1.1 QS World University Rankings.....	24
3.1.2 TimesHigherEducationWorldUniversityRankings.....	28
3.1.3 Academic Ranking of World Universities	32
3.2 Ερμηνεία των αποτελεσμάτων κατάταξης	37
Κεφάλαιο 4ο Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα	41
4.1 Επισκόπηση του Ελληνικού Συστήματος Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.....	41
4.2 Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ).....	54
4.2.1 Κριτήρια χρηματοδότησης των ΑΕΙ και ποιοτικά κριτήρια κατάταξης.....	54
Κεφάλαιο 5ο Ανάλυση Ελληνικών Πανεπιστημίων σε Διεθνείς Κατατάξεις.....	60
5.1 Μελέτες περίπτωσης Ελληνικών Πανεπιστημίων (Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής).....	60
5.2 Μετρήσεις απόδοσης και προκλήσεις που αντιμετωπίζονται	74
5.3 Επίδραση της Κατάταξης στη Φήμη και τη Χρηματοδότηση των Ελληνικών Πανεπιστημίων.....	76
Κεφάλαιο 6ο Κριτική και Προκλήσεις Συστημάτων Κατάταξης.....	79
6.1 Κριτικές Μεθοδολογιών και δεικτών	79
6.3 Αποχωρήσεις από Πανεπιστήμια	91
Κεφάλαιο 7ο Προς ένα Ιδανικό Σύστημα Κατάταξης.....	99

7.1 Φιλοσοφικές Βάσεις Συστημάτων Κατάταξης.....	99
7.2 Προσδιορισμός βασικών δεικτών για ένα ολοκληρωμένο σύστημα κατάταξης.....	103
Κεφάλαιο 8ο Συμπέρασμα.....	112
8.1 Ευρήματα.....	112
8.2 Μελλοντικές Προοπτικές	115
Βιβλιογραφία	116

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Δείκτες και τα βάρη τους στα Παγκόσμια Κατάταξη Πανεπιστημίων του QS...	26
Πίνακας 2: δείκτες απόδοσης και βάρη του Times Higher Education.....	30
Πίνακας 3: δείκτες αξιολόγησης και βάρη στην Κατάταξη της Σαγκάης.....	34
Πίνακας 4: πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε συστήματος κατάταξης πανεπιστημίων.....	36
Πίνακας 5: Κατάταξη των Ελληνικών Πανεπιστημίων σύμφωνα με τον αριθμό κορυφαίων επιστημόνων ανά μέλος ΔΕΠ με δεδομένα απήχησης για το έτος 2022.....	46
Πίνακας 6: Κατάταξη των πρώτων 10 Πανεπιστημίων σύμφωνα με τον απόλυτο αριθμό των κορυφαίων επιστημόνων τους με δεδομένα απήχησης για το μεμονωμένο έτος 2022.	50
Πίνακας 7: Κατάταξη των πρώτων 10 Πανεπιστημίων σύμφωνα με τον απόλυτο αριθμό των κορυφαίων επιστημόνων τους με συνολικά δεδομένα απήχησης για το έτος 2022.....	50
Πίνακας 8: Διεθνής Κατάταξη Πανεπιστημίων 2023 βάση λίστας CWUR.....	53
Πίνακας 9: Κριτήρια	58
Πίνακας 10: Πανεπιστήμιο Αιγαίου.....	65
Πίνακας 11: Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος	68
Πίνακας 12: Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.....	72
Πίνακας 13: Κριτήρια	76
Πίνακας 14: Δείκτες.....	111

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Στυλιανέση Ζαχαρούλα του Πέτρου, με αριθμό μητρώου ΔΕΜ 2219 φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών επιστημών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων, δηλώνω υπεύθυνα ότι: «Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου.

Η Δηλούσα

Στυλιανέση Ζαχαρούλα

Επιτελική Σύνοψη

Η εξέταση σημαντικών συστημάτων κατάταξης, συμπεριλαμβανομένων των QS World University Rankings, Times Higher Education (THE) World University Rankings και της Academic Ranking of World Universities (ARWU), πραγματοποιείται για να μελετηθεί το ζήτημα Παγκόσμιας Κατάταξης των Πανεπιστημίων (*Pavel, 2015*). Κάθε σύστημα κατάταξης χρησιμοποιεί μοναδική μεθοδολογία και μέτρα για την αξιολόγηση της απόδοσης των πανεπιστημίων, συμπεριλαμβανομένων χαρακτηριστικών όπως η ακαδημαϊκή θέση, η παραγωγικότητα της έρευνας, η διδακτική αριστεία, οι πρωτοβουλίες διεθνοποίησης και η κοινωνική επιρροή (*Downing & Wint, 2017*).

Η ανάλυση αυτή αξιολογεί διεξοδικά τα πλεονεκτήματα και τους περιορισμούς των διαφορετικών συστημάτων κατάταξης, δίνοντας έμφαση στην ανάγκη κατανόησης της πολυπλοκότητάς τους προκειμένου να ερμηνευτούν με ακρίβεια τα αποτελέσματα (*Gupta et al., 2023*). Ωστόσο, η κατάταξη της QS έχει αποτελέσει αντικείμενο κριτικής λόγω της υποκειμενικής φύσης των ερευνών φήμης, παρά την έμφαση που δίνει στις παγκόσμιες απόψεις μέσω της εργοδοτικής και της ακαδημαϊκής φήμης. Οι κατατάξεις επαινούνται ευρέως για τη διαφάνεια και την αυστηρή μεθοδολογία τους, ωστόσο αντιμετωπίζουν δυσκολίες σχετικά με τη συνέπεια των δεδομένων. Η κατάταξη του ARWU δίνει πρωταρχική έμφαση στην ποιότητα της έρευνας, παραβλέποντας ίσως άλλες κρίσιμες διαστάσεις της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (*Muñoz-Suárez et al., 2020*).

Στο πλαίσιο των ελληνικών θεσμών, αναγνωρίζονται πολλά προβλήματα, μεταξύ των οποίων τα δημοσιονομικά όρια και οι γεωγραφικές ανισότητες. Τα ζητήματα αυτά υπογραμμίζουν την ανάγκη υιοθέτησης μιας διαφοροποιημένης προσέγγισης στην αξιολόγηση της κατάταξης (*Pavel, 2015*). Τα συστήματα κατάταξης μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα και τη φήμη των ελληνικών ιδρυμάτων υιοθετώντας ένα πλήρες σύνολο μέτρων και διαφανή μεθοδολογία. Ωστόσο, είναι σημαντικό να χρησιμοποιούνται οι κατατάξεις με σύνεση σε συνδυασμό με άλλες κρίσιμες πτυχές προκειμένου να γίνονται μορφωμένες επιλογές στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (*Downing & Wint, 2017*).

Επομένως, αυτή η ανάλυση υπογραμμίζει την ανάγκη κατανόησης των περιπλοκών των συστημάτων κατάταξης και των συνεπειών τους για τα Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Τα ελληνικά πανεπιστήμια μπορούν να ενισχύσουν το παγκόσμιο κύρος τους και να προωθήσουν την ποιότητα και την καινοτομία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αντιμετωπίζοντας τα εμπόδια και χρησιμοποιώντας τις δυνάμεις τους (*Gupta et al., 2023*).

Λέξεις κλειδιά: World University Rankings, QS World University Rankings, Times Higher Education, Academic Ranking of World Universities, Ελληνικά πανεπιστήμια, συστήματα κατάταξης, δείκτες απόδοσης

Abstract

Examination of major ranking systems, including the QS World University Rankings, Times Higher Education (THE) World University Rankings and the Academic Ranking of World Universities (ARWU), is undertaken to delve deeper into the topic of World University Rankings (Pavel, 2015). Each ranking system uses unique methodology and measures to assess university performance, including attributes such as academic standing, research productivity, teaching excellence, internationalization initiatives and social influence (Downing & Wint, 2017).

This analysis thoroughly assesses the advantages and limitations of the different ranking systems, emphasizing the need to understand their complexity in order to accurately interpret the results (Gupta et al., 2023). However, the QS ranking has been criticized for the subjective nature of reputation surveys, despite its emphasis on global views through employer and academic reputation. The rankings are widely praised for their transparency and rigorous methodology, but they face difficulties with data consistency. The ARWU ranking places primary emphasis on research quality, perhaps overlooking other critical dimensions of higher education (Muñoz-Suárez et al., 2020).

In the context of Greek institutions, many problems are recognized, including fiscal limits and geographical disparities. These issues highlight the need to adopt a differentiated approach to ranking assessment (Pavel, 2015). Ranking systems can significantly enhance the global competitiveness and reputation of Greek institutions by adopting a complete set of measures and transparent methodology. However, it is important to use rankings judiciously in conjunction with other critical aspects in order to make educated choices in higher education (Downing & Wint, 2017). Therefore, this analysis highlights the need to understand the intricacies of ranking systems and their implications for Universities in Greece. Greek universities can enhance their global prestige and promote quality and innovation in higher education by addressing obstacles and using their strengths (Gupta et al., 2023).
Keywords: World University Rankings, QS World University Rankings, Times Higher Education, Academic Ranking of World Universities, Greek universities, ranking systems, performance indicators.

Κεφάλαιο 1ο Εισαγωγή

1.1 Εισαγωγή

Στο διαρκώς μεταβαλλόμενο πεδίο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η αξιολόγηση, η βαθμολογία και η κατάταξη των ιδρυμάτων χρησιμεύουν ως βασικά εργαλεία για τον προσδιορισμό της ακαδημαϊκής επίδοσης και την κατεύθυνση των επιλογών που πραγματοποιούν οι φοιτητές (Bautista-Puig et al., 2022). Σκοπός αυτού του εισαγωγικού κεφαλαίου είναι να παράσχει τη βάση για μια πιο εμπειριστατωμένη εξέταση της κατάταξης των πανεπιστημίων, η οποία θα καλύψει την ιστορική τους εξέλιξη, τη συνάφειά τους στη σημερινή εποχή και τις επιπτώσεις που έχουν αυτές για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα σε όλο τον κόσμο (Docampo et al., 2022).

Οι βαθμολογίες και οι κατατάξεις των πανεπιστημίων έχουν υποστεί σημαντικό μετασχηματισμό κατά τη διάρκεια της ιστορίας, ξεκινώντας από υποκειμενικές αξιολογήσεις στο Μεσαίωνα και προχωρώντας στις εξελιγμένες προσεγγίσεις που βασίζονται σε δεδομένα που χρησιμοποιούνται σήμερα (Fanourgiakis et al., 2021). Ο μετασχηματισμός αυτός είναι μια αντανάκλαση μιας συρροής θεσμικών, ιστορικών και κοινωνικο-πολιτιστικών στοιχείων, η οποία υπογραμμίζεται περαιτέρω από την αυξανόμενη ανάγκη για αυστηρές και λεπτομερείς αξιολογήσεις της πανεπιστημιακής απόδοσης σε ένα παγκόσμιο περιβάλλον που γίνεται πιο ανταγωνιστικό (Kayyali, 2023).

Σημαντικά ορόσημα σε αυτήν την τάση έχουν σημειωθεί από την καθιέρωση μεγάλων συστημάτων κατάταξης όπως η QS World University Rankings, η Times Higher Education World University Rankings και η Academic Ranking of World Universities (Kayyali, 2023). Καθώς αυτά τα συστήματα κατάταξης δείχνουν τον αναπτυσσόμενο χαρακτήρα της αξιολόγησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ωστόσο, τα συστήματα κατάταξης έχουν επίσης υποστεί εξέταση και κριτική, παρά το γεγονός ότι έχουν κερδίσει ευρεία αποδοχή και βαθιά επιρροή (Bautista-Puig et al., 2022). Υπάρχουν πολλές συζητήσεις που λαμβάνουν χώρα σχετικά με την εγκυρότητα, τη χρησιμότητα και τη δικαιοσύνη των τεχνικών κατάταξης. Οι ανησυχίες κυμαίνονται από την υπερβολική εστίαση στην παραγωγή έρευνας έως την αδιαφορία για την ποιότητα της διδασκαλίας και την επιρροή στην κοινωνία. Οι επικρίσεις αυτές υπογραμμίζουν την ανάγκη συνεχούς βελτίωσης των τεχνικών κατάταξης και

διατήρησης της διαφάνειας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι αντιπροσωπεύουν αποτελεσματικά τις διάφορες συνεισφορές των ιδρυμάτων και εξυπηρετούν τα συμφέροντα μιας μεγάλης ποικιλίας ενδιαφερομένων (Docampo et al., 2022).

Επιπλέον, οι δυσκολίες που έχουν να αντιμετωπίσουν τα ελληνικά πανεπιστήμια μέσα σε αυτά τα συστήματα κατάταξης παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες για τις γενικότερες ανησυχίες που αντιμετωπίζουν τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον σημερινό παγκοσμιοποιημένο κόσμο (Fanourgiakis et al., 2021). Με την κατάδυση στην πολυπλοκότητα της κατάταξης των πανεπιστημίων, την εξέταση της απόδοσης των ελληνικών ιδρυμάτων σε αυτά τα πλαίσια και την παροχή λύσεων για μελλοντικές εξελίξεις, σκοπός αυτής της έρευνας είναι να προωθήσει μια μεγαλύτερη συνειδητοποίηση των δυσκολιών που είναι εγγενείς στην αξιολόγηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Koulouris et al., 2014). Τελικά, ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να σχεδιάσει μια πορεία που θα οδηγήσει σε ένα περιβάλλον τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που θα είναι πιο ισότιμο, χωρίς αποκλεισμούς και επιρροή, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στο διεθνές περιβάλλον (Kayyali, 2023).

1.2 Αντικείμενο και στόχοι

Για να κατανοήσουμε τον περίπλοκο τομέα της κατάταξης πανεπιστημίων, είναι σημαντικό να προσδιορίσουμε με σαφήνεια το αντικείμενο της έρευνάς μας και να καθορίσουμε τους στόχους που κατευθύνουν τη μελέτη μας.

Η παρούσα έρευνα στοχεύει να αναλύσει διεξοδικά το τοπίο της κατάταξης των πανεπιστημίων, εστιάζοντας συγκεκριμένα στην απόδοση των ελληνικών ιδρυμάτων σε αυτό το πλαίσιο (Kayyali, 2023). Μέσα από μια ολοκληρωμένη εξέταση των τεχνικών, των συνεπειών και των επικρίσεων που σχετίζονται με φημισμένα συστήματα κατάταξης, στόχος μας είναι να αποσαφηνίσουμε την περίπλοκη φύση αυτών των αξιολογήσεων και την ευρεία επιρροή τους στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε όλο τον κόσμο (Docampo et al., 2022). Επιπλέον, στόχος μας είναι να αποκτήσουμε μια εικόνα για τα διακριτά εμπόδια και τις προοπτικές που συναντούν τα ελληνικά ιδρύματα σε σχέση με τις διεθνείς κατατάξεις, διευκρινίζοντας τις προσπάθειές τους να αυξήσουν τη διάκριση των ακαδημαϊκών, να καλλιεργήσουν την εφευρετικότητα και να διασχίσουν το απίθανο τοπίο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Bautista-Puig et al., 2022).

Προκειμένου να αποκτηθεί μια εμπειριστατωμένη εικόνα για τα κριτήρια, τους δείκτες και τις προσεγγίσεις που χρησιμοποιούνται από εξέχοντα συστήματα κατάταξης, όπως το QS World University Rankings, το Times Higher Education World University Rankings και το Academic Ranking of World Universities, απαιτείται ανάλυση των μεθοδολογιών τους (Kayyali, 2023). Έτσι, στόχος της παρούσας μελέτης είναι να αξιολογήσει την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών ιδρυμάτων σε συστήματα παγκόσμιας κατάταξης, με έμφαση στον εντοπισμό των δυνατών, αδυναμιών και πιθανών περιοχών βελτίωσης τους. Μέσω μιας ανάλυσης της τοποθέτησης των ελληνικών ιδρυμάτων σε σύγκριση με τους διεθνείς ομολόγους τους, στόχος μας είναι να εντοπίσουμε επαναλαμβανόμενα μοτίβα, τάσεις και διαφορές που μπορεί να παρέχουν πολύτιμες γνώσεις για τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων και την ανάπτυξη πολιτικών (Kayyali, 2023).

Επιπλέον, να εξεταστούν οι δυσκολίες και οι ενστάσεις που σχετίζονται με την κατάταξη των πανεπιστημίων, τόσο με την ευρεία έννοια όσο και συγκεκριμένα στο ελληνικό πλαίσιο. Μέσω της ανάλυσης επιχειρημάτων γύρω από τη νομιμότητα, τη διαφάνεια και τη σημασία των τεχνικών κατάταξης, στόχος μας είναι να καλλιεργήσουμε μια κριτική κατανόηση των περιορισμών και των συνεπειών αυτών των αξιολογήσεων (Fanourgiakis et al., 2021). Ο στόχος αυτής της μελέτης είναι να παρέχει πιθανές προσεγγίσεις για τη βελτίωση της καταλληλότητας, της συνεκτικότητας και της ακρίβειας της κατάταξης των πανεπιστημίων, χρησιμοποιώντας τη γνώση που αποκτήθηκε από την έρευνά μας. Έτσι η εργασία θα συμβάλει στη μεταρρύθμιση των μεθόδων αξιολόγησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, δείχνοντας τον δρόμο που βασίζεται σε αξίες διαφάνειας, ισότητας και συνεχούς προόδου. Στην προσπάθειά μας να επιτύχουμε αυτούς τους στόχους, θέλουμε να παρέχουμε μια λεπτή και πλήρη κατανόηση του περίπλοκου εδάφους της κατάταξης των πανεπιστημίων, φωτίζοντας τις δυνατότητες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ελληνικά ιδρύματα στην επιδίωξη του παγκόσμιου μεγαλείου (Bautista-Puig et al., 2022).

1.3 Η μετατροπή της Εκπαίδευσης σε εμπορευματική υπηρεσία

Η μετατροπή της εκπαίδευσης σε εμπορεύσιμη υπηρεσία σηματοδοτεί μια σημαντική αλλαγή στην αντίληψη και την εκτίμηση της κοινωνίας για τη διάδοση των πληροφοριών και την εκμάθηση δεξιοτήτων (Docampo et al., 2022). Παραδοσιακά, η εκπαίδευση θεωρούνταν ένα κοινό αγαθό, ζωτικής σημασίας για την ατομική ανάπτυξη, την κοινωνική ενότητα και την οικονομική πρόοδο. Τις τελευταίες δεκαετίες, το εκπαιδευτικό περιβάλλον έχει μεταμορφωθεί σημαντικά από την επιρροή των νεοφιλελεύθερων ιδεολογιών και των ιδεών που βασίζονται στην αγορά. Οι πεποιθήσεις αυτές έχουν επανατοποθετήσει την εκπαίδευση ως ένα «προϊόν» που μπορεί να διαπραγματευτεί και είναι ευαίσθητο στις πιέσεις της αγοράς και στους στόχους κέρδους (Kayyali, 2023).

Η αυξανόμενη ιδιωτικοποίηση και εμπορευματοποίηση της εκπαίδευσης θεωρείται βασικός καταλύτης για αυτή τη μετάβαση (Kayyali, 2023). Σε απάντηση στις παγκόσμιες κυβερνητικές προσπάθειες να περιορίσουν τις δημόσιες δαπάνες και να προωθήσουν τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στον τομέα της εκπαίδευσης, σημειώθηκε αξιοσημείωτη αύξηση στην ίδρυση κερδοσκοπικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, διαδικτυακών πλατφορμών μάθησης και προγραμμάτων κατάρτισης που χρηματοδοτούνται από εταιρείες. Οι οργανισμοί αυτοί συχνά δίνουν έμφαση στη μεγιστοποίηση των κερδών σε βάρος των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων, γεγονός που εγείρει ερωτήματα σχετικά με την ποιότητα, την προσβασιμότητα και την ισότητα της εκπαίδευσης (Koulouris et al., 2014).

Επιπλέον, η εμφάνιση της καταναλωτικής κοινωνίας έχει τονώσει την ανάγκη για την εκπαίδευση ως εμπορεύσιμο αγαθό, καθώς οι φοιτητές και οι γονείς βλέπουν την εκπαίδευση ως μια οικονομική δέσμευση που θα πρέπει να οδηγήσει σε συγκεκριμένα οφέλη όπως επαγγελματική ανάπτυξη και αυξημένες προοπτικές εισοδήματος (Fanourgiakis et al., 2021). Έτσι, η προοπτική αυτή οδήγησε σε μια αυξανόμενη εστίαση στα διαπιστευτήρια, τα πιστοποιητικά και τα πτυχία ως δείκτες επιτευγμάτων, παρά σε μια συνολική αναγνώριση της αξίας της εκπαίδευσης και της ατομικής ανάπτυξης. Επιπλέον, η πρόοδος στην τεχνολογία και η διαδικασία της παγκοσμιοποίησης έχουν διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στη διευκόλυνση της εμπορευματοποίησης της εκπαίδευσης και αυτό έχει επιτευχθεί μέσω της ευρείας διανομής εκπαιδευτικού υλικού και της δημιουργίας παγκόσμιων αγορών για την

εκπαίδευση (Kayyalı, 2023). Η έλευση των διαδικτυακών πλατφορμών μάθησης, των μαζικών ανοικτών διαδικτυακών μαθημάτων και των προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης έχει βελτιώσει την προσβασιμότητα και την οικονομική προσιτότητα της εκπαίδευσης. Εντούτοις, η εκπαίδευση έχει επίσης μετατραπεί σε ένα είδος εμπορεύματος, όπου οι γνώσεις και οι δεξιότητες πωλούνται στους φοιτητές ως προϊόντα (Bautista-Puig et al., 2022). Η εμπορική προσέγγιση στην εκπαίδευση μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις, καθώς μπορεί να οδηγήσει σε μια μείωση της ποιότητας της εκπαίδευσης, καθώς οι εκπαιδευτικοί φορείς επικεντρώνονται περισσότερο στην εκποίηση των προϊόντων τους παρά στην ποιότητα της μάθησης (Docampo et al., 2022).

Επιπρόσθετα, μπορεί να δημιουργήσει ανισότητες στην πρόσβαση στην εκπαίδευση, καθώς οι φοιτητές που διαθέτουν περισσότερους πόρους μπορούν να επιλέξουν τα ακριβότερα πανεπιστήμια και προγράμματα σπουδών, ενώ οι λιγότερο προνομιούχοι μπορεί να περιοριστούν σε λιγότερο ακριβές εναλλακτικές (Fanourgiakis et al., 2021). Επίσης, η υπερβολική εμπορευματοποίηση μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την ακαδημαϊκή αυτονομία και την ελευθερία των πανεπιστημίων, καθώς μπορεί να υπονομεύσει την ανεξαρτησία τους από εξωτερικές επιχειρηματικές πιέσεις και συμφέροντα. Αξίζει να αναφέρουμε ότι η διαδικασία εμπορευματοποίησης της εκπαίδευσης δεν είναι χωρίς περιορισμούς και κριτικές καθώς υπάρχει μια διαφωνία μεταξύ των επικριτών ότι το να βλέπεις την εκπαίδευση ως εμπόρευμα μειώνει την εγγενή της αξία και την κοινωνική της λειτουργία, με αποτέλεσμα να την ανάγει σε μια συναλλακτική συσχέτιση μεταξύ αγοραστών και πωλητών (Kayyalı, 2023).

Επομένως, η μετατροπή της εκπαίδευσης σε υπηρεσία εμπορευμάτων είναι ενδεικτική των ευρύτερων κοινωνικοοικονομικών προτύπων και ιδεολογικών αλλαγών που ευνοούν τις μεθόδους διακυβέρνησης και κοινωνικών υπηρεσιών που καθοδηγούνται από την αγορά (Kayyalı, 2023). Η διαδικασία της εμπορευματοποίησης είχε ως αποτέλεσμα την αυξημένη προσβασιμότητα στην εκπαίδευση και την προώθηση καινοτόμων πρακτικών. Ωστόσο, έχει επίσης προκαλέσει ανησυχίες σχετικά με τη δικαιοσύνη, τα πρότυπα και την πιθανή υποβάθμιση των εκπαιδευτικών αρχών.

Στο πλαίσιο αυτού του δυναμικού περιβάλλοντος, είναι ζωτικής σημασίας να επιτευχθεί μια αρμονική ισορροπία μεταξύ των προσανατολισμένων στην αγορά αρχών της αποτελεσματικότητας και της υπευθυνότητας, και των εγγενών αρχών της εκπαίδευσης ως δημόσιου αγαθού που προάγει την προσωπική ανάπτυξη και την κοινωνική πρόοδο (Bautista-Puig et al., 2022).

1.4 Διάρθρωση της Εργασίας

Το πλαίσιο αυτής της εργασίας έχει σκοπό να παρέχει μια ενδελεχή εξέταση της μετατροπής της εκπαίδευσης σε εμπορεύσιμη υπηρεσία, συμπεριλαμβανομένου του ιστορικού υπόβαθρου, των θεωρητικών απόψεων, των εμπειρικών δεδομένων και της κριτικής αξιολόγησης. Η εργασία είναι δομημένη σε πολλά βασικά μέρη, το καθένα αφιερωμένο σε ορισμένες πτυχές του θέματος.

Η εισαγωγή καθορίζει το πλαίσιο για τη συζήτηση παρουσιάζοντας μια περίληψη της μετατροπής της εκπαίδευσης σε εμπορεύσιμη υπηρεσία και σκιαγραφώντας τους στόχους και το πλαίσιο του έργου (Kayyalı, 2023). Το ιστορικό υπόβαθρο διερευνά την ιστορική προέλευση της εκπαίδευσης ως δημόσιο όφελος και αναλύει τις πολλές αιτίες που συνέβαλαν στη μετατροπή της σε εμπόρευμα κατά τη διάρκεια της ιστορίας. Η ανάλυση εμβαθύνει σε σημαντικές προόδους, συμπεριλαμβανομένης της εμφάνισης του νεοφιλελευθερισμού, της ιδιωτικοποίησης και της παγκοσμιοποίησης, που έχουν μεταμορφώσει θεμελιωδώς τον εκπαιδευτικό τομέα. Η παρούσα μελέτη εξετάζει θεωρητικά πλαίσια που συμβάλλουν στην κατανόηση της εμπορευματοποίησης της εκπαίδευσης, χρησιμοποιώντας ιδέες που προέρχονται από τους τομείς της κοινωνιολογίας, της οικονομίας και της πολιτικής επιστήμης (Fanourgiakis et al., 2021). Η ανάλυση διερευνά τους θεμελιώδεις μηχανισμούς που οδηγούν τη στροφή εξετάζοντας τις ιδέες της μάρκετινγκ, του καταναλωτισμού και του νεοφιλελευθερισμού. Η ανάλυση διερευνά πολλές εξελίξεις στον τομέα της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένου του πολλαπλασιασμού των κερδοσκοπικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, της αυξανόμενης προβολής των διαδικτυακών πλατφορμών μάθησης και της επέκτασης των παγκόσμιων αγορών εκπαίδευσης (Kayyalı, 2023). Προσφέρει συγκεκριμένες περιπτώσεις που απεικονίζουν την εμπορευματοποίηση της εκπαίδευσης.

Συμπερασματικά, αυτή η μελέτη παρέχει μια ανάλυση των κύριων γεγονότων και γνώσεων και εξετάζει τις συνέπειες της εμπορευματοποίησης της εκπαίδευσης και παρέχει συστάσεις για μελλοντικές έρευνες και τη διαμόρφωση πολιτικών σε αυτόν τον τομέα (Kayyali, 2023).

Κεφάλαιο 2ο Κατάταξη Πανεπιστημίων

2.1 Ιστορία και Εξέλιξη της Κατάταξης Πανεπιστημίων

Η ιστορία της κατάταξης των πανεπιστημίων ξεκινά με μια μετάβαση από τις υποκειμενικές αξιολογήσεις στις μεθοδικές, ποσοτικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται στις κατατάξεις σήμερα (Wilbers & Brankovic, 2021). Η εξέλιξη αυτή είναι το αποτέλεσμα μιας σύγκλισης θεσμικών, ιστορικών και κοινωνικο-πολιτισμικών στοιχείων που επηρεάζουν τον τομέα της αξιολόγησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η κατανόηση της ιστορίας και της εξέλιξης της κατάταξης των πανεπιστημίων είναι απαραίτητη για την κατανόηση της συνάφειας, των μεθόδων και των επιπτώσεών τους στους ακαδημαϊκούς και μη ακαδημαϊκούς ενδιαφερόμενους (Bautista-Puig et al., 2022).

Η κατάταξη των πανεπιστημίων έχει τις ρίζες της στη μεσαιωνική εποχή, όταν τα ακαδημαϊκά ιδρύματα ταξινομούσαν με βάση ανέκδοτα στοιχεία και μετρήσεις φήμης (Stevenson III, 2018). Εξέχοντα εκπαιδευτικά ιδρύματα όπως το Πανεπιστήμιο της Μπολόνια και το Πανεπιστήμιο του Παρισιού προσέλκυαν διανοούμενους από πολλές περιοχές και ήταν γνωστά για τις ακαδημαϊκές προσπάθειές τους, που βοήθησαν να δημιουργηθούν τα θεμέλια για αναδυόμενες μορφές συγκριτικής αξιολόγησης. Αλλά αυτές οι πρώιμες ταξινομήσεις περιορίζονταν κυρίως σε περιορισμένες καταστάσεις και δεν είχαν συστηματική μεθοδολογία, η οποία περιόριζε την αξιοπιστία και την ευρύτερη εφαρμογή τους (Rafique et al., 2023).

Με την άφιξη της συστηματικής μεθοδολογίας και των ποσοτικών δεικτών, η κατάταξη των πανεπιστημίων υπέστη μια θεμελιώδη αλλαγή με την αυγή της σύγχρονης εποχής (Roy Chowdhury, 2021). Η δημιουργία της Academic Ranking of World Universities (ARWU) από το Πανεπιστήμιο Shanghai Jiao Tong το 2003 σηματοδότησε μια καμπή σε αυτή την τάση.

Η δημιουργία του ARWU δεν ήταν τυχαία καθώς η κινεζική κυβέρνηση αναγνώρισε την ανάγκη για πανεπιστήμια παγκόσμιας κλάσης και, το 1998, το Πεκίνο δήλωσε την ανάγκη ύπαρξης πολλών κορυφαίων παγκόσμιων πανεπιστημίων. Το ARWU ήταν μέρος αυτής της ευρύτερης στρατηγικής για την ανύψωση της θέσης της κινεζικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην παγκόσμια σκηνή (Κατάταξη Shanghai) (Πανεπιστήμια και Κατάταξη). Το ARWU, γνωστό και ως Κατάταξη της Σαγκάης, εισήγαγε μια μεθοδολογία βασισμένη σε μετρήσεις με επίκεντρο το ερευνητικό αποτέλεσμα και τη επιστημονική επιρροή, η οποία άλλαξε εντελώς τον τρόπο αξιολόγησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Kayyalı, 2023). Χρησιμοποιώντας πρότυπα όπως νικητές του βραβείου Νόμπελ και άρθρα σε έγκριτα περιοδικά, το ARWU καθιέρωσε ένα μοντέλο για άλλα προγράμματα κατάταξης που στοχεύουν στη μέτρηση της ακαδημαϊκής επίδοσης παγκοσμίως (Stevenson III, 2018).

Η ευρεία χρήση της κατάταξης πανεπιστημίων στη σύγχρονη περίοδο αποδεικνύει την αυξανόμενη ανάγκη για διεξοδικές αξιολογήσεις της κατάστασης και των επιδόσεων των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων (Rafique et al., 2023). Οργανισμοί όπως η Times Higher Education (THE), η QS World University Rankings και η U.S. News & World Report αποτελούν σημαντικούς συμμετέχοντες σε αυτόν τον χώρο, παρέχοντας ο καθένας μοναδικές προσεγγίσεις και πρότυπα που ταιριάζουν στις απαιτήσεις των διαφόρων ενδιαφερομένων (Roy Chowdhury, 2021). Πιο συγκεκριμένα, η Times Higher Education είναι ο πάροχος των γνωστών World University Rankings και ανήκει στην TES Global, μια εταιρεία με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο που ειδικεύεται στις εκπαιδευτικές υπηρεσίες και τους πόρους, η QS Quacquarelli Symonds είναι μια ανεξάρτητη εταιρεία με έδρα το Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο και τέλος η U.S. News & World Report ανήκει στην U.S. News & World Report L.P., μια ιδιωτική οντότητα που εστιάζει στην παροχή ταξινομήσεων και αναλύσεων σε διάφορους τομείς στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Πολλά συστήματα κατάταξης εξακολουθούν να βασίζονται στην κατάταξή τους κυρίως στο ερευνητικό αποτέλεσμα, αλλά οι πιο πρόσφατες εκδόσεις έχουν λάβει υπόψη άλλες πτυχές της αριστείας, όπως η ποιότητα διδασκαλίας, η διεθνοποίηση, η καινοτομία και το κοινωνικό αποτέλεσμα, για να αναπαραστήσουν καλύτερα τον περίπλοκο χαρακτήρα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η συνεχής καινοτομία και η βελτίωση ήταν τα χαρακτηριστικά της προόδου της μεθοδολογίας κατάταξης των πανεπιστημίων, που ωθήθηκαν από τις εξελίξεις στην ανάλυση δεδομένων, την πληροφορική και την ακαδημαϊκή συζήτηση. Οι πρώτες βαθμολογίες αξιολόγησαν κυρίως την απόδοση της έρευνας χρησιμοποιώντας βιβλιομετρικά στοιχεία (Wilbers & Brankovic, 2021). Ωστόσο, πιο πρόσφατα πλαίσια έχουν υιοθετήσει μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη μια ποικιλία θεσμικών δραστηριοτήτων και παραγόντων επίδρασης. Οι μετρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ποσοστών αποφοίτησης, της φήμης του εργοδότη, των αναλογιών φοιτητών-διδασκόντων και των αποτελεσμάτων των αποφοίτων έχουν γίνει πιο δημοφιλείς, ενισχύοντας το περιβάλλον αξιολόγησης και δίνοντας στους ενδιαφερόμενους μια πιο περίπλοκη εικόνα του τρόπου με τον οποίο τα κολέγια συνεισφέρουν στην κοινωνία (Bautista-Puig et al., 2022).

Οι κατατάξεις των πανεπιστημίων έχουν προκαλέσει κριτική και συζήτηση τόσο εντός όσο και εκτός της ακαδημαϊκής κοινότητας, παρά την ευρεία αποδοχή και τον αντίκτυπό τους (Roy Chowdhury, 2021). Οι επικριτές υποστηρίζουν ότι οι βαθμολογίες διαιωνίζουν έναν περιορισμένο ορισμό του ακαδημαϊκού επιτεύγματος με βάση τη φήμη και την παραγωγή έρευνας, υπεραπλουστεύουν τις περιπλοκές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ευνοούν ορισμένα κριτήρια ενώ αγνοούν άλλα. Οι ταξινομήσεις μπορεί επίσης να ενθαρρύνουν τη στρατηγική συμπεριφορά μεταξύ των ιδρυμάτων, η οποία μπορεί να επηρεάσει τους θεσμικούς στόχους, τις πνευματικές προτεραιότητες και την κατανομή των πόρων. Για να ανταποκριθεί κανείς σε αυτές τις επικρίσεις, πρέπει να έχει μια περίπλοκη επίγνωση των ελλείψεων των συστημάτων κατάταξης καθώς και αφοσίωση στο άνοιγμα, την υπευθυνότητα και τη συνεχή ανάπτυξη (Stevenson III, 2018). Η μελλοντική πορεία της κατάταξης των πανεπιστημίων καθορίζεται από συνεχή συζήτηση, πειραματισμό και προσαρμογή στη διαρκώς μεταβαλλόμενη πραγματικότητα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η ανάγκη να συμπληρωθούν οι τυπικές μετρήσεις με ποιοτικά μέτρα που περιλαμβάνουν το ευρύτερο φάσμα πτυχών της ακαδημαϊκής ποιότητας - όπως τα μαθησιακά αποτελέσματα των φοιτητών, η συμμετοχή της κοινότητας, η κοινωνική ευθύνη και η αποτελεσματική διδασκαλία - γίνεται πιο εμφανής.

Επιπλέον, οι πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της ποιότητας των δεδομένων, την προώθηση της ποικιλομορφίας και της δικαιοσύνης και την ενθάρρυνση της διασυνοριακής συνεργασίας είναι πιθανό να έχουν αντίκτυπο στον τρόπο με τον οποίο αναπτύσσονται οι αλγόριθμοι κατάταξης τα επόμενα χρόνια (Muñoz-Suárez et al., 2020). Η αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού της κατάταξης των πανεπιστημίων ως μέσων για τη βελτίωση της διαφάνειας, της υπευθυνότητας και της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση θα απαιτήσει την υιοθέτηση μιας καινοτόμου, χωρίς αποκλεισμούς και συνεργατικής κουλτούρας (Rafique et al., 2023). Η δυναμική αλληλεπίδραση των ιστορικών κληροδοτημάτων, των θεσμικών επιταγών και των δημόσιων φιλοδοξιών που διαμορφώνει το τοπίο της αξιολόγησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αντανακλάται στην ιστορία και την ανάπτυξη της κατάταξης των πανεπιστημίων (Gupta et al., 2023). Οι κατατάξεις παρέχουν διορατικές πληροφορίες για την ακαδημαϊκή κατάσταση και τις επιδόσεις, αλλά έχουν επίσης μειονεκτήματα και δυσκολίες που απαιτούν συνεχή συζήτηση και κριτική σκέψη. Μέσω της υιοθέτησης μιας πολύπλευρης στρατηγικής που καθοδηγείται από την ακαδημαϊκή αριστεία, τις ηθικές αρχές και τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων, η διεθνής κοινότητα μπορεί να χρησιμοποιήσει αποτελεσματικά την επαναστατική ικανότητα της κατάταξης των πανεπιστημίων για την προώθηση της κοινής προσπάθειας απόκτησης γνώσης, εφευρετικότητας και κοινωνικής προόδου (Kayyali, 2023).

2.2 Τύποι Συστημάτων Κατάταξης

Με την πάροδο του χρόνου, τα συστήματα κατάταξης των πανεπιστημίων έχουν αλλάξει για να αντικατοπτρίζουν την πολυπλοκότητα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και το ευρύ φάσμα των συμφερόντων των ενδιαφερομένων (Gupta et al., 2023). Τα συστήματα αυτά, τα οποία περιλαμβάνουν παγκόσμιες, περιφερειακές και ειδικές κατατάξεις ανά θέμα, διαφέρουν ως προς την προσέγγιση, την έμφαση και το κοινό-στόχο (Wilbers & Brankovic, 2021). Προκειμένου να κινηθεί κανείς επιτυχώς στο περίπλοκο περιβάλλον της αξιολόγησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και να χρησιμοποιήσει τις ταξινομήσεις για να επηρεάσει την ανάπτυξη πολιτικής, τη θεσμική στρατηγική και τη λήψη αποφάσεων, είναι απαραίτητο να έχει μια πλήρη κατανόηση της τυπολογίας των συστημάτων κατάταξης (Kayyali, 2023).

Οι παγκόσμιες κατατάξεις πανεπιστημίων έχουν σχεδιαστεί για να αξιολογούν τη σχετική κατάσταση των πανεπιστημίων σε όλο τον κόσμο, δίνοντας στα ενδιαφερόμενα μέρη μια λεπτομερή εικόνα της ακαδημαϊκής ποιότητας παγκοσμίως (Roy Chowdhury, 2021). Η Ακαδημαϊκή Κατάταξη των Παγκόσμιων Πανεπιστημίων (ARWU), που μερικές φορές αναφέρεται ως Κατάταξη της Σαγκάης, η Κατάταξη Παγκόσμιας Πανεπιστημιακής Κατάταξης QS και η Κατάταξη των Παγκόσμιων Πανεπιστημίων της Times Higher Education είναι μερικά αξιοσημείωτα παραδείγματα. Αυτές οι κατατάξεις χρησιμοποιούν ένα ευρύ φάσμα μέτρων για την αξιολόγηση της επιτυχίας των πανεπιστημίων σε πολλούς τομείς, όπως η διεθνοποίηση, η ποιότητα διδασκαλίας, η παραγωγικότητα στην έρευνα και η συμμετοχή της βιομηχανίας (Bautista-Puig et al., 2022).

Η QS World University Rankings που δημιουργήθηκε από την Quacquarelli Symonds δίνει μεγάλη έμφαση στις αναφορές ανά μέλος ΔΕΠ, τη φήμη του εργοδότη, την αναλογία καθηγητών/φοιτητών, τη διεθνή αναλογία καθηγητών και την αναλογία διεθνών φοιτητών ως κρίσιμους δείκτες (Stevenson III, 2018). Η Times Higher Education World University Rankings αξιολογεί την απόδοση των ιδρυμάτων χρησιμοποιώντας μετρήσεις που περιλαμβάνουν τη διδασκαλία, την έρευνα, τα έσοδα του κλάδου, τις αναφορές και την προβολή σε όλο τον κόσμο. Το ARWU δίνει προτεραιότητα στην παραγωγικότητα και την επίδραση στην έρευνα, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως οι Μεταπτυχιακοί φοιτητές, οι επιστήμονες με υψηλή αναφορά, οι βραβευμένοι με Νόμπελ και οι δημοσιεύσεις σε έγκριτα περιοδικά (Kayyali, 2023).

Οι περιφερειακές κατατάξεις πανεπιστημίων εξυπηρετούν τα συμφέροντα των φοιτητών, των καθηγητών, των νομοθετών και των εργοδοτών σε αυτούς τους τομείς, προσφέροντας στους ενδιαφερόμενους εξειδικευμένες γνώσεις σχετικά με τις ακαδημαϊκές επιδόσεις σε ορισμένες γεωγραφικές ρυθμίσεις (Roy Chowdhury, 2021). Αυτές οι κατατάξεις παρέχουν προσεκτικές αξιολογήσεις των ρόλων που διαδραματίζουν διάφορα ιδρύματα στον κοινωνικό αντίκτυπο, στα οικοσυστήματα καινοτομίας και στην περιφερειακή ανάπτυξη. Η κατάταξη των πανεπιστημίων QS: Λατινική Αμερική, Ασία και Αραβική Περιφέρεια είναι μερικά παραδείγματα, καθώς υπογραμμίζουν την απόδοση των ιδρυμάτων σε αυτές τις συγκεκριμένες περιοχές (Wilbers & Brankovic, 2021).

Οι κοινωνικοοικονομικές, πολιτιστικές και εκπαιδευτικές ρυθμίσεις των περιοχών-στόχων λαμβάνονται υπόψη κατά τη δημιουργία περιφερειακών ταξινομήσεων, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν δείκτες και κριτήρια μοναδικά για τη συγκεκριμένη περιοχή (Kayyalı, 2023). Θα μπορούσαν να δώσουν ιδιαίτερη έμφαση σε πράγματα όπως η συμμετοχή της κοινότητας, η περιφερειακή συνεργασία και η προσοχή στα τοπικά συμφέροντα και ανάγκες. Οι κατατάξεις αυτές βοηθούν στη λήψη καλώς ενημερωμένων αποφάσεων και ενθαρρύνουν την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερομένων που εμπλέκονται στην περιφερειακή ανάπτυξη και την ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τονίζοντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των ιδρυμάτων σε μια συγκεκριμένη περιοχή (Rafique et al., 2023).

Οι κατατάξεις πανεπιστημίων για συγκεκριμένο θέμα αξιολογούν την απόδοση ενός ιδρύματος σε ένα συγκεκριμένο ακαδημαϊκό αντικείμενο ή τομέα σπουδών, δίνοντας στα ενδιαφερόμενα μέρη εστιασμένες πληροφορίες σε τομείς αριστείας και εξειδίκευσης (Bautista-Puig et al., 2022). Ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων εξυπηρετείται από αυτές τις κατατάξεις, συμπεριλαμβανομένων πιθανών φοιτητών, ακαδημαϊκών, οργανισμών χρηματοδότησης και επιχειρηματικών εταίρων που αναζητούν δεξιότητες και γνώσεις σε ορισμένους τομείς. Η ακαδημαϊκή κατάταξη των παγκόσμιων πανεπιστημίων ανά θέμα, η QS World University Rankings ανά θέμα και η U.S. News & World Report Best Global Universities for Subject Rankings είναι μερικά παραδείγματα. Οι ταξινομήσεις ανά θέμα χρησιμοποιούν ενδείξεις και τεχνικές εξειδικευμένες σε έναν συγκεκριμένο κλάδο, οι οποίες προσαρμόζονται στις ιδιαιτερότητες και τη δυναμική κάθε θέματος (Roy Chowdhury, 2021). Μπορούν να αξιολογήσουν τη συνεισφορά ενός ιδρύματος στη δημιουργία, μεταφορά και εφαρμογή γνώσης σε ένα συγκεκριμένο αντικείμενο λαμβάνοντας υπόψη μεταβλητές όπως το ερευνητικό αποτέλεσμα, οι αναφορές, οι ικανότητες του διδακτικού προσωπικού, οι βιομηχανικές συνεργασίες και οι διεθνείς συνεργασίες. Αυτές οι κατατάξεις παρέχουν καθοδήγηση για ακαδημαϊκές και επαγγελματικές επιλογές, ενθαρρύνουν τη διεπιστημονική συνεργασία και επιβραβεύουν τη λαμπρότητα και την καινοτομία σε ορισμένους τομείς σπουδών, παρουσιάζοντας κορυφαία πανεπιστήμια σε αυτούς τους τομείς (Kayyalı, 2023).

Τα εξειδικευμένα συστήματα κατάταξης, τα οποία αντιμετωπίζουν ορισμένες πτυχές της θεσμικής απόδοσης, του αντίκτυπου ή της λογοδοσίας, επικεντρώνονται σε στενούς τομείς ενδιαφέροντος ή ανησυχίας εντός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εκτός από τις παγκόσμιες, περιφερειακές και ειδικές κατατάξεις ανά αντικείμενο (Rafique et al., 2023). Ουσιαστικά οι κατατάξεις εξυπηρετούν ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτών, των οργανώσεων συνηγορίας, των νομοθετών και των φορέων διαπίστευσης που θέλουν να προωθήσουν την κοινωνική ευθύνη, την ισότητα και την αριστεία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Παραδείγματα περιλαμβάνουν προγράμματα συμμετοχής της κοινότητας, εκστρατείες για την ισότητα των φύλων και ταξινομήσεις περιβαλλοντικών πολιτικών των Πανεπιστημίων. Οι εξειδικευμένες κατατάξεις χρησιμοποιούν προσαρμοσμένες μετρήσεις και προσεγγίσεις που συνάδουν με τους συγκεκριμένους στόχους και τα ιδανικά του επιδιωκόμενου κοινού (Kayyali, 2023). Για να αξιολογήσουν τη δέσμευση ενός ιδρύματος σε μεγαλύτερους κοινωνικούς στόχους και ιδανικά, θα μπορούσαν να λάβουν υπόψη στοιχεία όπως η κοινωνική κινητικότητα, η ποικιλομορφία και η ένταξη, η περιβαλλοντική βιωσιμότητα και η ηθική ηγεσία. Οι κατατάξεις ενθαρρύνουν τη λογοδοσία και τη συνεχή ανάπτυξη στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τιμώντας και βραβεύοντας ιδρύματα για τις προσπάθειές τους να επιλύσουν επείγοντα ζητήματα και να προωθήσουν την καλή κοινωνική αλλαγή (Wilbers & Brankovic, 2021). Ενώ οι περιφερειακές κατατάξεις παρέχουν πιο εστιασμένες πληροφορίες για τη δυναμική και τους στόχους της περιοχής, οι παγκόσμιες κατατάξεις προσφέρουν διεξοδικές αξιολογήσεις της απόδοσης ενός ιδρύματος σε παγκόσμια κλίμακα. Οι εξειδικευμένες ταξινομήσεις επικεντρώνονται σε εξειδικευμένους τομείς ενδιαφέροντος ή ανησυχίας εντός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ οι ειδικές κατατάξεις δίνουν έμφαση σε εξειδικευμένους τομείς ικανότητας και απόδοσης (Muñoz-Suárez et al., 2020).

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να μελετήσουν λεπτομερώς και αποτελεσματικά το περιβάλλον αξιολόγησης, να ανακαλύψουν σχετικά σημεία αναφοράς και να κάνουν καλά ενημερωμένες επιλογές που συνάδουν με τις προτεραιότητες και τα ενδιαφέροντά τους, γνωρίζοντας τα μοναδικά χαρακτηριστικά και τους στόχους κάθε είδους συστήματος κατάταξης (Stevenson III, 2018).

Στον εικοστό πρώτο αιώνα, η επίτευξη των κοινών στόχων της ακαδημαϊκής ποιότητας, της καινοτομίας και του κοινωνικού αντίκτυπου θα απαιτήσει την υιοθέτηση μιας πλουραλιστικής προσέγγισης στην κατάταξη των πανεπιστημίων που θα βασίζεται στη διαφάνεια, τη λογοδοσία και τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων (Gupta et al., 2023).

2.3 Σημασία και αντίκτυπος της κατάταξης

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι κατατάξεις των πανεπιστημίων έχουν γίνει ισχυρά εργαλεία που διαμορφώνουν συμπεριφορές, επιλογές και κανονισμούς. Παρόλο που παρέχουν διορατικές πληροφορίες σχετικά με την απόδοση και την κατάσταση των ιδρυμάτων, η σημασία και η επιρροή τους υπερβαίνει τις απλές αριθμητικές ταξινομήσεις για να συμπεριλάβουν μια ποικιλία ενδιαφερομένων, στόχων και αποτελεσμάτων (Bautista-Puig et al., 2022).

Συγκριτική αξιολόγηση και διαφοροποίηση

Οι κατατάξεις πανεπιστημίων είναι εργαλεία συγκριτικής αξιολόγησης που επιτρέπουν στους ενδιαφερόμενους να αξιολογούν και να συγκρίνουν την απόδοση ενός ιδρύματος σε διάφορους τομείς, όπως η διεθνοποίηση, το ερευνητικό αποτέλεσμα, η ποιότητα διδασκαλίας και η φήμη (Gupta et al., 2023). Οι κατατάξεις επιτρέπουν στους υποψήφιους φοιτητές, ερευνητές, καθηγητές και υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να λαμβάνουν σημαντικές αποφάσεις παρέχοντας συγκριτικά δεδομένα και δείκτες απόδοσης (Stevenson III, 2018). Αυτό τους βοηθά να επιλέξουν ιδρύματα που ταιριάζουν με τα ενδιαφέροντα, τις φιλοδοξίες και τις προτιμήσεις τους. Οι κατατάξεις ενθαρρύνουν επίσης τα πανεπιστήμια να ανταγωνίζονται και να ξεχωρίζουν το ένα από το άλλο, γεγονός που τα παρακινεί να αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματά τους, να διορθώσουν τις ελλείψεις τους και να επιδιώξουν συνεχή ανάπτυξη προκειμένου να διατηρήσουν ή να αυξήσουν τη θέση τους στον κόσμο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Muñoz-Suárez et al., 2020).

Κύρος και φήμη

Οι κατατάξεις είναι ζωτικής σημασίας για τον καθορισμό του κύρους και της εκτίμησης των ιδρυμάτων, καθώς επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται τον ακαδημαϊκό αντίκτυπο, την καινοτομία και την ποιότητα (Gupta et al., 2023). Ιδρύματα που περιλαμβάνονται σε περίοπτη θέση σε αξιόλογες κατατάξεις συχνά επωφελούνται από την αυξημένη έκθεση, τη νομιμότητα και τη φήμη, η οποία προσελκύει κορυφαίο προσωπικό, τη χρηματοδότηση για την έρευνά τους και τις παγκόσμιες συνεργασίες (Rafique et al., 2023). Από την άλλη πλευρά, τα ιδρύματα με χαμηλότερες βαθμολογίες θα μπορούσαν να έχουν πρόβλημα να προσελκύσουν προσωπικό, φοιτητές και χρηματοδότηση, γεγονός που θα εμπόδιζε την ικανότητά τους να ανταγωνιστούν παγκοσμίως και να επιτύχουν τους στρατηγικούς τους στόχους, χωρίς ωστόσο αυτός να είναι ο κύριος στόχος ιδιαίτερα των ελληνικών πανεπιστημίων. Έτσι, στην ολοένα και πιο ανταγωνιστική αγορά της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι κατατάξεις έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην εικόνα της επωνυμίας των ιδρυμάτων, το κεφάλαιο φήμης και την ανταγωνιστική στάση των ιδρυμάτων (Muñoz-Suárez et al., 2020).

Κατανομή και Επένδυση Πόρων

Οι στρατηγικοί στόχοι, οι οικονομικές διανομές και οι πρωτοβουλίες κινητοποίησης πόρων επηρεάζονται από τις ταξινομήσεις των πανεπιστημίων, οι οποίες έχουν επίσης αντίκτυπο στις επενδύσεις και τις επιλογές κατανομής πόρων που γίνονται από ιδρύματα και συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Gupta et al., 2023). Τα εξέχοντα ακαδημαϊκά ιδρύματα είναι πιο πιθανό να λάβουν επιχορηγήσεις έρευνας, κεφάλαια και φιλανθρωπικές συνεισφορές, γεγονός που τους επιτρέπει να κάνουν επενδύσεις σε κτίρια, εξοπλισμό τελευταίας τεχνολογίας, να προσλαμβάνουν καθηγητές, φοιτητική βοήθεια και ερευνητικές υποδομές (Bautista-Puig et al., 2022). Από την άλλη πλευρά, τα ιδρύματα με χαμηλότερες βαθμολογίες θα είχαν δυσκολίες στην απόκτηση χρημάτων και πόρων, γεγονός που θα περιόριζε την ικανότητά τους να βελτιώσουν τις ακαδημαϊκές τους προσφορές, τις ερευνητικές τους ικανότητες και τις υπηρεσίες φοιτητών.

Ως αποτέλεσμα, οι ταξινομήσεις επιδεινώνουν την ανισότητα στα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συμβάλλοντας στις διαφορές στην κατανομή των πόρων και στην ανάπτυξη της θεσμικής ικανότητας (Rafique et al., 2023).

Διαμόρφωση πολιτικών και θεσμική εποπτεία

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η κατάταξη των πανεπιστημίων έχει σημαντικό αντίκτυπο στις μεθόδους χρηματοδότησης, τις διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας, τα ρυθμιστικά πλαίσια και τη θεσμική διακυβέρνηση σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο (Muñoz-Suárez et al., 2020). Οι ταξινομήσεις χρησιμοποιούνται συχνά από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής ως δείκτες απόδοσης και εργαλεία για την αξιολόγηση της απόδοσης των ιδρυμάτων, την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τον καθορισμό στρατηγικών στόχων για αυξημένη επιρροή στην κοινωνία, την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία. Επιπλέον, οι ταξινομήσεις επηρεάζουν τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, τα συστήματα λογοδοσίας και τα πλαίσια θεσμικής διακυβέρνησης (Gurta et al., 2023). Κατευθύνουν επίσης τις προσπάθειες των πανεπιστημίων στη διαχείριση κινδύνων, τον στρατηγικό σχεδιασμό και τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων. Ωστόσο, μια υπερβολικά μεγάλη εξάρτηση από κατατάξεις μπορεί να παραμορφώσει τους στόχους πολιτικής, να ενθαρρύνει τα πανεπιστήμια να λαμβάνουν αποφάσεις που δεν είναι καλές για αυτά μακροπρόθεσμα και να θέσει σε κίνδυνο την ανεξαρτησία και την ποικιλία των πανεπιστημίων (Stevenson III, 2018).

Απασχόληση και Κινητικότητα Φοιτητών

Οι κατατάξεις των πανεπιστημίων έχουν αντίκτυπο στα αποτελέσματα της απασχολησιμότητας και στα πρότυπα κινητικότητας των φοιτητών, επηρεάζοντας τις αποφάσεις των φοιτητών σχετικά με τα ακαδημαϊκά προγράμματα, τις θέσεις σπουδών και τις επαγγελματικές διαδρομές (Muñoz-Suárez et al., 2020). Ένα ευρύ φάσμα εγχώριων και αλλοδαπών φοιτητών που επιθυμούν να βελτιώσουν τα ακαδημαϊκά τους προσόντα και τις προοπτικές εργασίας τους προσελκύονται από ιδρύματα υψηλής εκτίμησης επειδή θεωρούνται ως διακεκριμένες τοποθεσίες που παρέχουν εξαιρετική εκπαίδευση, ερευνητικές δυνατότητες και ευκαιρίες δικτύωσης.

Επιπλέον, οι ταξινομήσεις επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι υπεύθυνοι προσλήψεων και οι εργοδότες αντιλαμβάνονται τα προσόντα, τις δεξιότητες και τις ικανότητες ενός πτυχιούχου λειτουργώντας ως μηχανισμοί σηματοδότησης. Λόγω της σηματοδοτικής αξίας του θεσμικού κύρους και της φήμης, οι φοιτητές που αποφοιτούν από κολέγια υψηλής βαθμολογίας μπορεί να έχουν οφέλη στην απόκτηση προοπτικών καριέρας, επαγγελματικών δικτύων και καλύτερων εισοδημάτων (Gupta et al., 2023).

2.4 Σύγκριση Ελλάδας και Εξωτερικού

Η σύγκριση των ελληνικών ιδρυμάτων με εκείνα αλλού παρέχει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα και τους τομείς όπου μπορεί να βελτιωθεί το ελληνικό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (multirank, 2022). Τα ελληνικά πανεπιστήμια είναι γνωστά για τα αυστηρά ακαδημαϊκά τους προγράμματα σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και την πλούσια ακαδημαϊκή τους κληρονομιά (Sfakianaki, 2012). Ωστόσο, όταν πρόκειται για ακαδημαϊκή ποιότητα και παραγωγή έρευνας, συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες σε σύγκριση με τους παγκόσμιους ομολόγους τους. Η περιορισμένη χρηματοδότηση, οι απαρχαιωμένες εγκαταστάσεις και τα γραφειοκρατικά εμπόδια μαστιίζουν πολλά ελληνικά ιδρύματα, τα οποία μπορεί να βλάψουν την ακαδημαϊκή απόδοση και την ερευνητική παραγωγή. Από την άλλη πλευρά, τα πανεπιστήμια στο εξωτερικό μπορούν να κάνουν έρευνα αιχμής και να αντλήσουν κορυφαία talέντα από όλο τον κόσμο, επειδή έχουν πρόσβαση σε ισχυρή χρηματοδότηση, σύγχρονες εγκαταστάσεις και υποστηρικτικό ερευνητικό περιβάλλον (Zmas, 2014).

Για να βελτιώσουν τα ιδρύματα τη θέση τους διεθνώς και να προσελκύσουν ξένους καθηγητές και φοιτητές, η διεθνοποίηση είναι απαραίτητη. Τα ελληνικά πανεπιστήμια παραμένουν πίσω από πολλά διεθνή πανεπιστήμια όσον αφορά τη φήμη και την παγκόσμια αναγνώριση, παρά το γεγονός ότι αρκετά έχουν κάνει προσπάθειες να διεθνοποιήσουν τις πανεπιστημιούπολεις τους και να δημιουργήσουν σχέσεις με πανεπιστήμια του εξωτερικού (Sfakianaki, 2012). Υπάρχουν επιπλέον λόγοι που συμβάλλουν στην υστέρηση της φήμης και της παγκόσμιας αναγνώρισης, παρόλο που είναι αλήθεια ότι τα ελληνικά πανεπιστήμια έχουν κάνει προσπάθειες να διεθνοποιήσουν τις πανεπιστημιούπολεις τους και να δημιουργήσουν δεσμούς με ιδρύματα στο εξωτερικό. Μια κρίσιμη πτυχή είναι η γλώσσα διδασκαλίας.

Τα ελληνικά είναι η κύρια γλώσσα διδασκαλίας στην Ελλάδα, γεγονός που μπορεί να μειώσει την ελκυστικότητα των ελληνικών ιδρυμάτων σε ακαδημαϊκούς και φοιτητές από άλλες χώρες. Αυτό με τη σειρά του μπορεί να έχει αντίκτυπο στη θέση και την αναγνώριση των ελληνικών πανεπιστημίων διεθνώς. Οι εταιρικοί και οικονομικοί τομείς της Ελλάδας, μαζί με τα ερευνητικά της ινστιτούτα, δεν είναι τόσο προηγμένοι όσο εκείνοι που συναντώνται σε άλλα ευρωπαϊκά έθνη και αυτό μπορεί να περιορίσει τις προοπτικές συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ ελληνικών πανεπιστημίων και άλλων ξένων ιδρυμάτων, εμποδίζοντας έτσι ακόμη περισσότερο την παγκόσμια αναγνώρισή τους. Η έλλειψη ενθάρρυνσης της κυβέρνησης για καινοτομία και έρευνα μπορεί επίσης να είναι ένας παράγοντας για την καθυστέρηση στην αναγνώριση και τη φήμη. Η κρατική χρηματοδότηση για την έρευνα και την ανάπτυξη διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην προώθηση της ανάπτυξης και είναι σημαντικός καθοριστικός παράγοντας για τη φήμη και τη διεθνή αναγνώριση των θεσμών μιας χώρας. Ελλείπει επαρκούς κρατικής βοήθειας, τα ερευνητικά ινστιτούτα και τα πανεπιστήμια ενδέχεται να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην προσέλκυση ατόμων υψηλής ειδίκευσης, στην απόκτηση χρηματοδότησης και στη διατήρηση ηγετικής θέσης όσον αφορά την καινοτομία. Στην Ελλάδα εκφράζονται φόβοι ότι οι στόχοι της κυβέρνησης μπορεί να μην συνάδουν με τις απαιτήσεις της ερευνητικής βιομηχανίας, βλάπτοντας έτσι τα πανεπιστήμια της χώρας και τη διεθνή τους θέση (Bitros, 2005).

Ένα σημαντικό στοιχείο που έχει μεγάλη επιρροή στην ανταγωνιστικότητα και την αριστεία των πανεπιστημίων είναι η χρηματοδότηση (Zmas, 2014). Τα ελληνικά πανεπιστήμια εξαρτώνται κυρίως από κρατική χρηματοδότηση, η οποία έχει επηρεαστεί πρόσφατα από τα μέτρα λιτότητας και τις οικονομικές δυσκολίες. Κατά συνέπεια, αρκετά ελληνικά Πανεπιστήμια έχουν οικονομικούς περιορισμούς, λίγους πόρους και προκλήσεις στην εξασφάλιση χρηματοδότησης της έρευνας. Τα πανεπιστήμια στο εξωτερικό, από την άλλη πλευρά, έχουν πρόσβαση σε μια ποικιλία πηγών χρηματοδότησης, όπως επιχειρηματικές συνεργασίες, κρατικές επιχορηγήσεις και φιλανθρωπικές συνεισφορές, οι οποίες τους επιτρέπουν να χρηματοδοτούν καινοτόμες έρευνες, υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες υποστήριξης φοιτητών. Το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον έχει μεγάλο αντίκτυπο στο πώς διαμορφώνεται η τριτοβάθμια εκπαίδευση (multirank, 2022).

Το σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα έχει επηρεαστεί σημαντικά από οικονομικά ζητήματα, όπως τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, η διαρροή εγκεφάλων και οι μικρές επενδύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη. Υπήρξε απώλεια ανθρώπινου κεφαλαίου και γνώσης ως αποτέλεσμα της μετανάστευσης πολλών λαμπρών φοιτητών και ακαδημαϊκών που αναζητούσαν καλύτερες προοπτικές έξω ιδιαίτερα τα έτη 2010-2015 όπου ξέσπασε η οικονομική κρίση η οποία οδήγησε σε σημαντική πτώση της οικονομίας, υψηλά ποσοστά ανεργίας. Από την άλλη πλευρά, τα κράτη με ισχυρές οικονομίες γνώσης και αρκετή χρηματοδότηση για έρευνα και εκπαίδευση δημιουργούν μια ατμόσφαιρα που ενθαρρύνει την καινοτομία και την επιτυχία των πανεπιστημίων(Sfakianaki, 2012).

Τα ελληνικά πανεπιστήμια έχουν πολλές επιλογές για να βελτιώσουν τη θέση και την ανταγωνιστικότητά τους διεθνώς, παρά τα εμπόδια που πρέπει να ξεπεράσουν(Zmas, 2014). Η ιδέα ότι τα ελληνικά πανεπιστήμια πρέπει να εμπλακούν στην έρευνα και την καινοτομία, να αναβαθμίσουν τις υποδομές τους, να δημιουργήσουν διεθνείς συνεργασίες και να προσλάβουν και να διατηρήσουν υψηλά καταρτισμένο προσωπικό προκειμένου να βελτιώσουν την κατάταξή τους και να ενισχύσουν την επιρροή τους, αποτελεί υπεραπλούστευση των πολλών εμποδίων που συναντούν. Τα πανεπιστήμια αυτά περιορίζονται από ανεπαρκείς πόρους και υποκείμενα συστημικά προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Ένα σημαντικό εμπόδιο είναι οι περιορισμένοι οικονομικοί πόροι που διατίθενται για την έρευνα και την καινοτομία. Τα ελληνικά ιδρύματα αντιμετωπίζουν συχνά προκλήσεις όσον αφορά την κατανομή επαρκούς χρηματοδότησης για την υποστήριξη προηγμένων ερευνητικών προγραμμάτων και την πρόσληψη ατόμων υψηλής ειδίκευσης. Η ανεπαρκής κατανομή κονδυλίων για την έρευνα αποτελεί ουσιαστικό εμπόδιο στην ικανότητά τους να ανταγωνίζονται σε διεθνές επίπεδο. Σε αντίθεση με την πεποίθηση ότι οι εγκαταστάσεις είναι το πρωταρχικό ζήτημα, το πρόβλημα σχετίζεται περισσότερο με την υποχρησιμοποίηση της τρέχουσας τεχνολογίας και την έλλειψη ενθουσιασμού μεταξύ των ακαδημαϊκών. Αρκετά ελληνικά ιδρύματα διαθέτουν την απαιτούμενη υποδομή, αλλά δεν είναι σε θέση να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους λόγω ρυθμιστικών εμποδίων και έλλειψης κινήτρων για τους ερευνητές να συμμετάσχουν σε αποτελεσματική έρευνα.

Για να ξεπεραστούν αυτά τα εμπόδια, τα ελληνικά ιδρύματα θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στην ενίσχυση της ακαδημαϊκής αριστείας, στη μείωση των γραφειοκρατικών διαδικασιών και στη βελτίωση της διαφάνειας. Αυτό συνεπάγεται τη βελτιστοποίηση των διοικητικών διαδικασιών, την παροχή μεγαλύτερης ανεξαρτησίας στα μέλη ΔΕΠ και την καλλιέργεια μιας κουλτούρας ευθύνης και διαφάνειας. Τα πανεπιστήμια μπορούν να καλλιεργήσουν μια ατμόσφαιρα που να ευνοεί τη δημιουργικότητα και να προσελκύσουν άτομα υψηλού επιπέδου αντιμετωπίζοντας αυτά τα υποκείμενα θεσμικά ζητήματα. Η μελλοντική επιτυχία των ελληνικών πανεπιστημίων στη βελτίωση της κατάταξής τους και στην αύξηση της επιρροής τους στην κοινωνία θα εξαρτηθεί τελικά από την ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τα θεμελιώδη δομικά εμπόδια και τα εμπόδια που σχετίζονται με τους πόρους που συναντούν. Είναι ζωτικής σημασίας για αυτά τα ιδρύματα να υιοθετήσουν μια ολιστική στρατηγική που να αντιμετωπίζει άμεσα αυτές τις δυσκολίες προκειμένου να επιτύχουν τις μέγιστες δυνατότητές τους.

Επομένως, η αντίθεση μεταξύ ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων τονίζει την ανάγκη για πρωτοβουλίες διεθνοποίησης, νομοθετικές αλλαγές και στρατηγικές επενδύσεις για τη βελτίωση της θέσης και της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών πανεπιστημίων (Sfakianaki, 2012). Τα ελληνικά πανεπιστήμια έχουν τη δυνατότητα να κεφαλαιοποιήσουν τα δυνατά τους σημεία όπως το να αξιοποιήσουν την εγγύτητά τους με αρχαία μνημεία, μουσεία και πολιτιστικά ιδρύματα για να προσφέρουν μοναδικά εκπαιδευτικά προγράμματα που συνδυάζουν ακαδημαϊκές σπουδές με πολιτιστική εμπέριση, να σχηματίσουν συμμαχίες και να προωθήσουν την καινοτομία προκειμένου να ανεβάσουν την κατάταξή τους και να υποστηρίξουν την εθνική ανάπτυξη, ακόμη κι αν αντιμετωπίζουν εμπόδια λόγω της έλλειψης κρατικής χρηματοδότησης τα οποία προκαλούν διαρροή εγκεφάλων, η γραφειοκρατική κουλτούρα και ο ανεπαρκής προϋπολογισμός. Αντιμετωπίζοντας αυτά τα εμπόδια και αρπάζοντας τις ευκαιρίες, τα ελληνικά πανεπιστήμια μπορούν να καθιερωθούν ως παγκόσμιοι ηγέτες στην έρευνα, τη διδασκαλία και την καινοτομία (multirank, 2022).

Κεφάλαιο 3ο Συγκριτική Ανάλυση Διεθνών Συστημάτων Κατάταξης

3.1 Μεθοδολογίες κορυφαίων συστημάτων κατάταξης

3.1.1 QS World University Rankings

Το σύστημα αξιολόγησης γνωστό ως QSWorld UniversityRankings, το οποίο δημιουργήθηκε από την QuacquarelliSymonds (QS), έχει σημαντική παγκόσμια αναγνώριση και επιρροή (Çakır et al., 2015). Η προσέγγιση που χρησιμοποιήθηκε σε αυτό το σύστημα ενσωματώνει έξι κύριες μεταβλητές, η καθεμία με ποικίλα βάρη για να αντιπροσωπεύει με ακρίβεια την αντιληπτή σημασία τους. Η Ακαδημαϊκή Φήμη, αποτελεί την πρώτη ένδειξη και έχει τη μεγαλύτερη σημασία με βάρος 40% (Docampo, 2013). Το στατιστικό αυτό στοιχείο προέρχεται από έρευνες που πραγματοποιήθηκαν από μελετητές παγκοσμίως, με στόχο να καταγράψουν τις κρίσεις τους σχετικά με την ποιότητα των ιδρυμάτων και την ακαδημαϊκή τους φήμη (Osman, 2020). Ο δείκτης Employer Reputation, ο οποίος αποτελεί το 10% της συνολικής αξιολόγησης, αξιολογεί τη θέση των ιδρυμάτων στα μάτια των εργοδοτών με τη χρήση ερευνών σε εργοδότες. Η παρατήρηση αυτή αφορά τη συσχέτιση μεταξύ της απασχολησιμότητας των αποφοίτων και της αντιληπτής εκπαιδευτικής αριστείας που προσφέρουν τα ιδρύματα (Bautista-Puig et al., 2022).

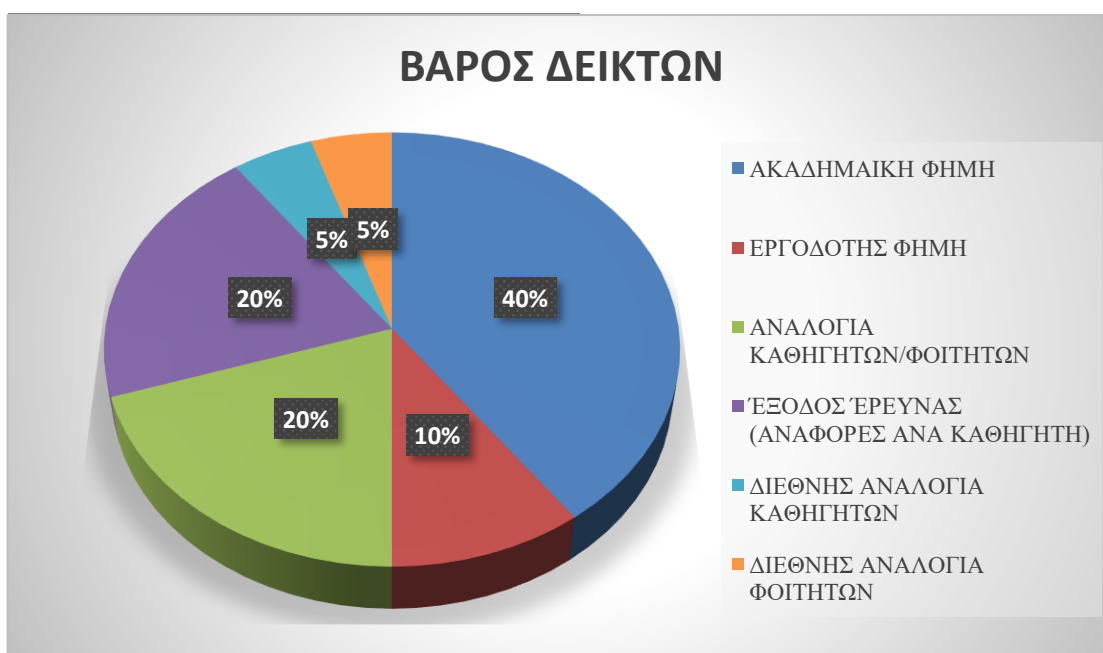
Η αναλογία καθηγητών/φοιτητών, η οποία έχει βαρύτητα 20%, χρησιμεύει ως αξιοσημείωτη μέτρηση για την αξιολόγηση της ποιότητας της διδασκαλίας και του επιπέδου βοήθειας που παρέχεται στους φοιτητές (Docampo et al., 2022). Μια μειωμένη αναλογία υποδηλώνει βελτιωμένη προσβασιμότητα μελών ΔΕΠ και ίσως αυξημένα επίπεδα διδασκαλίας (Docampo, 2013). Η μέτρηση της παραγωγής και του αποτελέσματος της έρευνας πραγματοποιείται με τη χρήση του δείκτη Αναφορές ανά Σχολή, στον οποίο αποδίδεται στάθμιση 20%. Υποδεικνύοντας τον πνευματικό αντίκτυπο και την ερευνητική παραγωγή των ιδρυμάτων, αυτός ο δείκτης εκτιμά τον μέσο αριθμό αναφορών ανά μέλος ΔΕΠ (Çakır et al., 2015).

Δύο δείκτες που αντιπροσωπεύουν τη διεθνοποίηση είναι ο International FacultyRatio, που είναι στο 5%, και ο InternationalStudentRatio, που επίσης είναι στο 5%. Αυτά τα στατιστικά στοιχεία αξιολογούν το ποσοστό των μελών ΔΕΠ και των φοιτητών από ξένο υπόβαθρο σε ιδρύματα, αντίστοιχα (Osman, 2020).

Ένας πληθυσμός καθηγητών και φοιτητών που χαρακτηρίζονται από ποικιλομορφία συμβάλλουν στον εμπλουτισμό των παγκόσμιων απόψεων, της πολιτιστικής ανταλλαγής και του γενικού ακαδημαϊκού περιβάλλοντος (Docampo et al., 2022). Γενικά, η μεθοδολογία της QSWorldUniversityRankings δίνει προτεραιότητα τόσο στην ακαδημαϊκή αριστεία όσο και στην παγκόσμια ποικιλομορφία. Λαμβάνει υπόψη τις απόψεις ακαδημαϊκών και εργοδοτών, αξιολογεί την ποιότητα της διδασκαλίας, την επίδραση της έρευνας και τις προσπάθειες που καταβάλλονται για επέκταση διεθνώς (Bautista-Puig et al., 2022).

Οι επικριτές της κατάταξης QS εκφράζουν ανησυχίες για την εγγενή υποκειμενικότητα των ερευνών φήμης και τον τρόπο με τον οποίο οι παράγοντες αποδίδονται βαρύτητα (Docampo, 2013). Υπάρχει ο ισχυρισμός ότι η εκτεταμένη εξάρτηση από τις έρευνες φήμης μπορεί να μην αξιολογεί διεξοδικά την ποιότητα και την επιρροή των ιδρυμάτων, καθώς οι αντιλήψεις μπορεί να επηρεάζονται από διάφορες αιτίες. Επιπλέον, η κατανομή σταθμίσεων σε δείκτες έχει αντιμετωπίσει επικρίσεις λόγω της προφανούς μεροληψίας της προς ορισμένους θεσμούς, καθώς για παράδειγμα δίνει σημαντική βαρύτητα στον δείκτη Ακαδημαϊκής Φήμης (40%), ο οποίος μπορεί να ευνοήσει ιδρύματα που έχουν ισχυρή φήμη και είναι ήδη εδραιωμένα, επίσης οι δείκτες που αφορούν την αναλογία καθηγητών και φοιτητών μπορούν να θεωρηθούν μεροληπτικοί υπέρ των αναπτυγμένων κοινωνιών και οικονομιών που είναι πολυπολιτισμικές και δεν αντανάκλα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σε μια χώρα ας πούμε μικρή και περισσότερο ομοιογενή όπως η Ελλάδα, η Σερβία, η Ιταλία, εγείροντας έτσι ανησυχίες σχετικά με την αξιοπιστία και την αμεροληψία της κατάταξης (Docampo et al., 2022).

Πίνακας 1 Δείκτες και τα βάρη τους στα Παγκόσμια Κατάταξη Πανεπιστημίων του QS

Ακαδημαϊκή φήμη	Βασίζεται σε έρευνες από ακαδημαϊκούς σε ολόκληρο τον κόσμο, αξιολογώντας το ακαδημαϊκό κύρος και τη φήμη των ιδρυμάτων.
Εργοδότης φήμη	Προέρχεται από έρευνες εργοδοτών, αξιολογώντας την αντιληπτή ποιότητα των αποφοίτων από κάθε ίδρυμα.
Αναλογία Καθηγητών/Φοιτητών	Αντανακλά την αναλογία των καθηγητών προς τους φοιτητές, δείχνοντας το επίπεδο εξατομικευμένης προσοχής και υποστήριξης που είναι διαθέσιμη.
Έξοδος Έρευνας (Αναφορές ανά Καθηγητή)	Μετρά τον μέσο αριθμό αναφορών ανά καθηγητή, αντιπροσωπεύοντας το αντίκτυπο της έρευνας του ιδρύματος.
Διεθνής Αναλογία Καθηγητών	Αντιπροσωπεύει το ποσοστό των καθηγητών από διεθνή υπόβαθρο, συμβάλλοντας στη διαπολιτισμική ποικιλομορφία.
Διεθνής Αναλογία Φοιτητών	Υποδηλώνει το ποσοστό των φοιτητών από ξένες χώρες, ενισχύοντας την πολιτιστική ανταλλαγή και τις παγκόσμιες προοπτικές.

Δυνατά σημεία

Τα πολυάριθμα πλεονεκτήματα του QS World University Rankings συμβάλλουν στη θέση του ως κορυφαίου συστήματος κατάταξης. Πρώτον, χρησιμοποιώντας δείκτες για τη φήμη του εργοδότη και την ακαδημαϊκή φήμη, τονίζει την αντίληψη σε παγκόσμια κλίμακα (Çakır et al., 2015). Τα μέτρα αυτά παρέχουν στους υποψήφιους φοιτητές και ερευνητές σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι ακαδημαϊκοί και οι εργοδότες σε όλο τον κόσμο αντιλαμβάνονται τα ιδρύματά τους, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να κάνουν καλά ενημερωμένες επιλογές σχετικά με τις ακαδημαϊκές και επαγγελματικές τους διαδρομές (Docampo et al., 2022). Δεύτερον, η προσέγγιση QS παρέχει μια ενδεδειγμένη αξιολόγηση της απόδοσης του ιδρύματος χρησιμοποιώντας μια ευρεία ποικιλία δεικτών, όπως η αναλογία καθηγητών/φοιτητών και τα μέτρα διεθνοποίησης (Gurta et al., 2023). Τα πανεπιστήμια μπορούν να το χρησιμοποιήσουν για να συγκρίνουν τις επιδόσεις τους με τους διεθνείς κανόνες και να εντοπίσουν τομείς ανάπτυξης. Επιπλέον, οι κατατάξεις QS είναι εύκολα κατανοητές και διαθέσιμες στο κοινό. Η διαδικτυακή πλατφόρμα τους παρέχει αναλυτικές λεπτομέρειες για κάθε Πανεπιστήμιο επιτρέποντας στους χρήστες να εξερευνούν και να συγκρίνουν αβίαστα διαφορετικά δεδομένα. Λόγω της προσβασιμότητάς τους, οι ταξινομήσεις QS χρησιμοποιούνται ευρέως και έχουν σημαντικό αντίκτυπο στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Safón, 2019).

Αδυναμίες

Ο υποκειμενικός χαρακτήρας των ερευνών φήμης αποτέλεσε σημείο κριτικής για την QS World University Rankings, παρά τις πολλές θετικές πτυχές της (Wilbers & Brankovic, 2021). Υπάρχει πιθανότητα η κατάταξη να περιλαμβάνει σφάλματα λόγω προκαταλήψεων, γλωσσικών φραγμών και γεωγραφικής θέσης που επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο εμφανίζονται οι εργοδότες και οι ακαδημαϊκοί. Επιπλέον, ορισμένοι αντίπαλοι υποστηρίζουν ότι η στάθμιση των δεικτών της μεθοδολογίας QS μπορεί να μην αντιπροσωπεύει δίκαια το διαμέτρημα και τη σημασία των Πανεπιστημίων. Για παράδειγμα, εάν οι μετρήσεις της φήμης έχουν μεγάλη προτεραιότητα, μπορεί να υπερισχύουν έναντι άλλων κρίσιμων στοιχείων, όπως η ποιότητα της διδασκαλίας και της ερευνητικής παραγωγής (Çakır et al., 2015).

Οι κατατάξεις της QS έχουν αντιμετωπίσει επικρίσεις για την έλλειψη ανοιχτής διαδικασίας. Υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με τη νομιμότητα και την αξιοπιστία της κατάταξης. Παρόλο που το QS παρέχει κάποιες πληροφορίες σχετικά με τη μεθοδολογία αξιολόγησής του, στερείται της σαφήνειας, του επιπέδου λεπτομέρειας και της διαφάνειας που παρατηρείται σε άλλα συστήματα κατάταξης, όπως το Times Higher Education World University Rankings. Η απουσία διαφάνειας στην κατάταξη της QS προκαλεί έρευνες σχετικά με την αμεροληψία και τη δυνατότητα αναπαραγωγής των κατατάξεων. Οι εξωτερικοί ενδιαφερόμενοι αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας και της αξιοπιστίας των ταξινομήσεων χωρίς να έχουν πλήρη κατανόηση των πηγών δεδομένων, των μεθοδολογιών υπολογισμού και των διαδικασιών ποιοτικού ελέγχου που χρησιμοποιούνται (Gurta et al., 2023).

3.1.2 TimesHigherEducationWorldUniversityRankings

Το World University Rankings, που αναπτύχθηκε από την The Times Higher Education (THE), είναι ένα καλά αναγνωρισμένο σύστημα αξιολόγησης, γνωστό για την εκτεταμένη μεθοδολογία του και την παγκόσμια εμβέλειά του (Schotten et al., 2017). Η αξιολόγηση του πανεπιστημίου διεξάγεται από το THE, το οποίο αξιολογεί τα ιδρύματα χρησιμοποιώντας δεκατρείς δείκτες απόδοσης που κατηγοριοποιούνται σε πέντε βασικούς τομείς: Διδασκαλία (30%), Έρευνα (30%), Αναφορές (30%), Διεθνείς Προοπτικές (7,5%) και Εισόδημα από τον κλάδο (2,5%) (Pavel, 2015).

Ο δείκτης διδασκαλίας, ο οποίος έχει σημασία 30%, αξιολογεί την ποιότητα της διδασκαλίας λαμβάνοντας υπόψη πολλές πτυχές όπως το μαθησιακό περιβάλλον, την αναλογία καθηγητών προς σπουδαστές και τη φήμη του ιδρύματος (Safón, 2019). Η αξιολόγηση της παραγωγής και της ποιότητας της έρευνας πραγματοποιείται με τη χρήση του δείκτη Έρευνας, στον οποίο αποδίδεται στάθμιση 30%. Αυτό περιλαμβάνει μεταβλητές όπως η οικονομική υποστήριξη για την έρευνα, η ποσότητα των δημοσιεύσεων και η θέση της έρευνας, με στόχο να συμπεριλάβει τόσο την ποσότητα όσο και την επιρροή της έρευνας που παράγεται από τα ιδρύματα (Docampo, 2013).

Οι αναφορές, με βαρύτητα 30%, αξιολογούν τον αντίκτυπο της έρευνας εξετάζοντας τις αναφορές σε ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις (Pavel, 2015). Η μέτρηση αυτή λαμβάνει υπόψη τόσο την ποσότητα των αναφορών ανά μελέτη όσο και τον αντίκτυπο των αναφορών που κανονικοποιούνται στο πεδίο, προσφέροντας πολύτιμες πληροφορίες για την επιρροή των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε σχέση με ορισμένους τομείς θεμάτων (Bautista-Puig et al., 2022). Ο δείκτης International Outlook καταδεικνύει την εκδήλωση των προσπαθειών διεθνοποίησης, με ποσοστό 7,5%. Η μέτρηση αυτή αξιολογεί πολλές πτυχές, συμπεριλαμβανομένου του ποσοστού ξένου προσωπικού και φοιτητών, το επίπεδο διεθνούς συνεργασίας στην έρευνα και την παγκόσμια θέση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (Schotten et al., 2017).

Η αξιολόγηση της συμμετοχής του κλάδου πραγματοποιείται μέσω του δείκτη Εισοδήματος Βιομηχανίας, ο οποίος έχει επίπεδο σημαντικότητας 2,5% (Safón, 2019). Ο δείκτης μετρά το επίπεδο συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων και των εταιρών του κλάδου, καθώς και την ικανότητα απόκτησης κεφαλαίων για πρωτοβουλίες έρευνας και μεταφοράς γνώσης. Δίνει έμφαση στη συμμετοχή των πανεπιστημίων στην ευρύτερη οικονομία (Pavel, 2015). Η παγκόσμια κατάταξη πανεπιστημίων παρέχει μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση της απόδοσης των ιδρυμάτων, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η διδακτική αριστεία, η ερευνητική επιρροή, η παγκόσμια παρουσία και η εμπλοκή της βιομηχανίας. Ωστόσο, υπήρξαν ζητήματα σχετικά με την ακρίβεια των δεδομένων και τον υποκειμενικό χαρακτήρα των ερευνών φήμης. Επιπλέον, υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με τη στάθμιση των δεικτών, οι οποίοι ενδέχεται να παρουσιάζουν προκατάληψη προς ορισμένα είδη ιδρυμάτων (Schotten et al., 2017). Η κριτική έχει επικεντρωθεί στη στάθμιση των μετρήσεων που χρησιμοποιούνται στην κατάταξη των Times Higher Education World University Rankings, καθώς πιστεύεται ότι αυτό μπορεί να οδηγήσει σε προκατάληψη προς ορισμένα Πανεπιστήμια. Για παράδειγμα, η κατανομή του συντελεστή στάθμισης 30% τόσο στη Διδασκαλία όσο και στην Έρευνα μπορεί να ευνοήσει ιδρύματα που δίνουν έμφαση το ένα πάνω στο άλλο, είτε πρόκειται για έρευνα είτε για διδασκαλία. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε προκατάληψη για τα σχολεία που δίνουν σημαντική έμφαση στην έρευνα, ίσως αγνοώντας τα ιδρύματα που δίνουν έμφαση στη διδασκαλία και την εκπαίδευση των φοιτητών.

Μια άλλη ανησυχία προκύπτει από την πιθανή μεροληψία στη στάθμιση των μετρήσεων προς τα πανεπιστήμια με περισσότερους πόρους και χρηματοδότηση. Για παράδειγμα, ο δείκτης Έρευνας έχει συντελεστή στάθμισης 30% και λαμβάνει υπόψη παράγοντες όπως η οικονομική υποστήριξη για την έρευνα, ο αριθμός των δημοσιεύσεων και η τοποθεσία της έρευνας. Αυτό θα μπορούσε να προσφέρει ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στα σχολεία με περισσότερους πόρους για να διαθέσουν στην έρευνα, ίσως εις βάρος ιδρυμάτων με χαμηλότερους πόρους, αλλά ακόμα ικανά να παράγουν έρευνα υψηλού επιπέδου. Επιπλέον, πολιτιστικές και γεωγραφικές προκαταλήψεις ενδέχεται επίσης να επηρεάσουν τη στάθμιση των δεικτών. Για παράδειγμα, ο δείκτης International Outlook έχει στάθμιση 7,5% και λαμβάνει υπόψη πτυχές όπως το ποσοστό ξένου προσωπικού και φοιτητών, η διεθνής ερευνητική συνεργασία και η παγκόσμια φήμη των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Αυτό μπορεί να προσφέρει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε ιδρύματα που έχουν περισσότερες παγκόσμιες διασυνδέσεις, ίσως εις βάρος ιδρυμάτων που έχουν στενότερη περιφερειακή έμφαση. Προκύπτουν ανησυχίες σχετικά με πιθανές προκαταλήψεις και αθέμιτα πλεονεκτήματα που μπορεί να αποδοθούν σε ορισμένα είδη πανεπιστημίων λόγω της στάθμισης των μετρήσεων στην κατάταξη των Times Higher Education World University Rankings.

Πίνακας 2 δείκτες απόδοσης και βάρη του Times Higher Education

	Περιγραφή
Διδασκαλία	Αξιολογεί την ποιότητα της διδασκαλίας και το μαθησιακό περιβάλλον.
Έρευνα	Αξιολογεί την παραγωγή, την ποιότητα και την επίδραση της έρευνας.
Αναφορές	Μετρά την επίδραση της έρευνας εξετάζοντας τις αναφορές σε ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις.
Διεθνείς Προοπτικές	Υποδεικνύει το επίπεδο διεθνοποίησης.
Εισόδημα Βιομηχανίας	Αξιολογεί τη συμμετοχή των πανεπιστημίων στην ευρύτερη οικονομία.

Δυνατά σημεία

Οι κατατάξεις των Times Higher Education (THE) World University Rankings είναι ευρέως αναγνωρισμένες για την εκτεταμένη μεθοδολογία τους, συμπεριλαμβανομένης μιας εκτεταμένης σειράς δεικτών σε διάφορους κρίσιμους τομείς (Safón, 2019). Χρησιμοποιώντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, οι θεσμικές επιδόσεις αξιολογούνται με έναν ολοκληρωμένο τρόπο που λαμβάνει υπόψη διάφορες πτυχές του ακαδημαϊκού επιτεύγματος και του κοινωνικού αντίκτυπου. Ένα άλλο σημαντικό χαρακτηριστικό της κατάταξης THE είναι η διαφάνεια. Το THE προσφέρει αναλυτικές λεπτομέρειες για τη μεθοδολογία του, η οποία περιλαμβάνει τον υπολογισμό και τη στάθμιση κάθε μέτρησης (Docampo et al., 2022). Λόγω αυτού του ανοιχτού χαρακτήρα, οι κατατάξεις είναι πιο πιστευτές και αξιόπιστες και οι χρήστες μπορούν να κατανοήσουν το σκεπτικό πίσω από τα αποτελέσματα. Επιπλέον, τα ακαδημαϊκά ιδρύματα, οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη χρησιμοποιούν τις ταξινομήσεις THE σε μεγάλο βαθμό και με μεγάλο σεβασμό. Η εγκυρότητα και ο αντίκτυπος των κατατάξεων του THE στον κόσμο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προέρχονται σε μεγάλο βαθμό από τη φήμη και την αξιοπιστία του οργανισμού (Wilbers & Brankovic, 2021).

Αδυναμίες

Η κατάταξη αυτή φυσικά έχει και μειονεκτήματα εκτός από τα πλεονεκτήματά της. Η υπερβολική εξάρτηση από αυθαίρετες μετρήσεις, όπως οι έρευνες φήμης, είναι μια κριτική. Ακόμα κι αν αυτές οι μετρήσεις παρέχουν διορατικές πληροφορίες σχετικά με τη θεσμική προοπτική, προκαταλήψεις και λάθη μπορεί να εισχωρήσουν, ειδικά όταν χρησιμοποιούνται παγκοσμίως (Çakır et al., 2015). Επιπλέον, δεδομένου ότι στα αγγλόφωνα άρθρα δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στον δείκτη παραπομπών, η κατάταξη έχει δεχθεί πυρκαγιά για υποτιθέμενη εύνοια των αγγλόφωνων πανεπιστημίων (Bautista-Puig et al., 2022). Η μεροληψία αυτή μπορεί να ωφελήσει τα Πανεπιστήμια από ορισμένες τοποθεσίες και να δυσφημήσει πανεπιστήμια που δεν μιλούν αγγλικά. Η κατάταξη έχει δεχθεί επίσης πυρά για ασυνεπή και ακριβή στοιχεία. Ενδέχεται να υπάρχουν αποκλίσεις στον τρόπο με τον οποίο τα Πανεπιστήμια υποβάλλουν τα δεδομένα τους, γεγονός που μπορεί να επηρεάσει την εγκυρότητα και τη συγκρισιμότητα της κατάταξης (Wilbers & Brankovic, 2021). Τα πανεπιστήμια ενδέχεται να αναφέρουν τους αριθμούς καθηγητών και φοιτητών με διαφορετικούς τρόπους, οδηγώντας σε ασυνέπειες. Για παράδειγμα, ορισμένα ιδρύματα μπορεί να περιλαμβάνουν μόνο μέλη ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης στον αριθμό τους, ενώ άλλα μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν μέλη ΔΕΠ με μερική απασχόληση ή συμπληρωματική σχολή. Ομοίως, ο ορισμός του «φοιτητή» μπορεί να ποικίλλει, με ορισμένα πανεπιστήμια να περιλαμβάνουν μόνο προπτυχιακούς φοιτητές και άλλα να περιλαμβάνουν τόσο προπτυχιακούς όσο και μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η έλλειψη τυποποίησης στην αναφορά δεδομένων σε όλα τα πανεπιστήμια καθιστά πρόκληση για το THE να διασφαλίσει την ακρίβεια και τη συγκρισιμότητα των δεδομένων που χρησιμοποιούνται στην κατάταξη.

3.1.3 Academic Ranking of World Universities

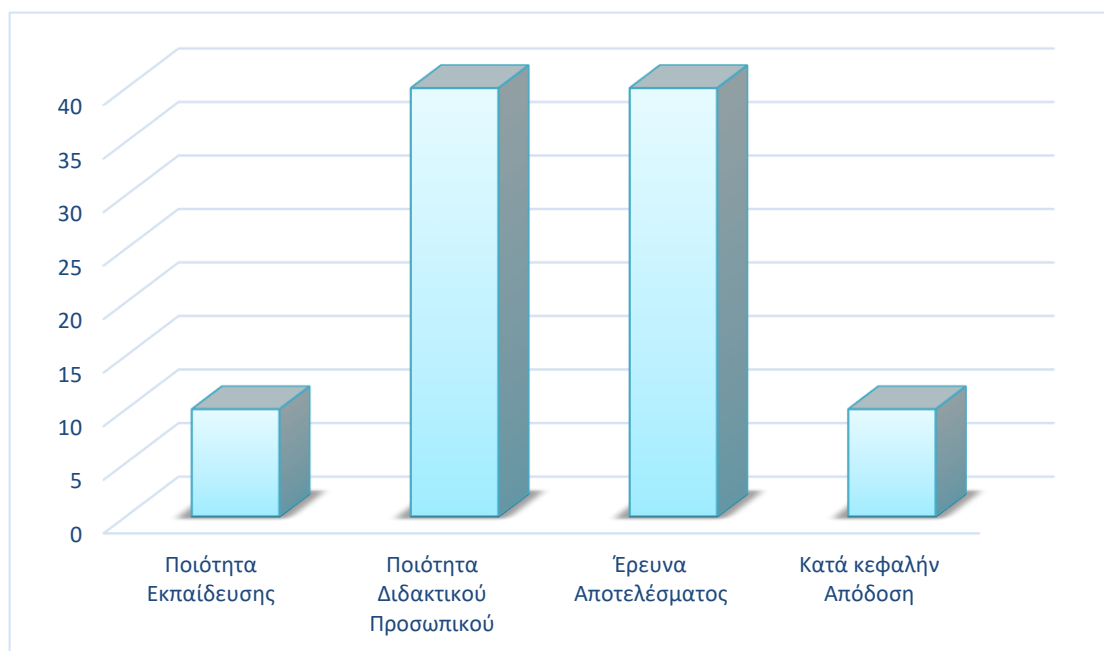
Ένα από τα πιο καθιερωμένα και σημαντικά συστήματα αξιολόγησης πανεπιστημίων είναι η ακαδημαϊκή αξιολόγηση των παγκόσμιων πανεπιστημίων (ARWU), που συχνά αναφέρεται ως Κατάταξη της Σαγκάης. Το ARWU χρησιμοποιεί έξι μέτρα για την αξιολόγηση των πανεπιστημίων, με κύρια έμφαση στην ερευνητική απόδοση και την πνευματική επιρροή (Safón, 2019).

Ο πρώτος δείκτης, η ποιότητα της εκπαίδευσης (10%), λαμβάνει υπόψη την ακαδημαϊκή αριστεία και την εκπαιδευτική ποιότητα μετρώντας τον αριθμό των μελών ΔΕΠ και των αποφοίτων που έχουν λάβει μετάλλια Fields και βραβεία Νόμπελ (Docampo et al., 2022). Ο δείκτης Quality of Faculty, ο οποίος είναι σταθμισμένος κατά 40%, αξιολογεί τον αντίκτυπο και την παραγωγή της έρευνας του διδακτικού προσωπικού, συμπεριλαμβανομένου του ποσοστού των μελών ΔΕΠ που έχουν λάβει σημαντικές διακρίσεις και του αριθμού των ερευνητών με υψηλή αναφορά (Bautista-Puig et al., 2022). Ο δείκτης Έρευνας Αποτελέσματος, ο οποίος επίσης σταθμίζεται στο 40%, χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της παραγωγικότητας και της ερευνητικής παραγωγής. Αυτό περιλαμβάνει στοιχεία που υποδεικνύουν το ερευνητικό αποτέλεσμα των ιδρυμάτων, όπως η ποσότητα των δημοσιεύσεων σε περιοδικά με μεγάλη απήχηση και ο αριθμός των άρθρων που ευρετηριάζονται σε σημαντικές βάσεις δεδομένων αναφορών (Docampo, 2013). Το μέγεθος του πανεπιστημίου λαμβάνεται υπόψη κατά τη μέτρηση της παραγωγικότητας και του αντίκτυπου της έρευνας ανά μέλος ΔΕΠ ή κατά κεφαλήν μέσω της χρήσης της Κατά κεφαλήν απόδοσης (10%). Οι βαθμοί μόνους δίνονται επίσης ανάλογα με την αναλογία των εργαζομένων που έχουν λάβει μετάλλια Fields ή βραβεία Νόμπελ, καθώς και τον αριθμό των ερευνητών με υψηλή αναφορά σε κάθε ίδρυμα (Docampo et al., 2022).

Η μεθοδολογία του ARWU δίνει μεγάλη έμφαση στην ακαδημαϊκή επιρροή και την επιστημονική ποιότητα, με ιδιαίτερη εστίαση σε επιστήμονες με υψηλή αναφορά, Μεταλλίους Fields και βραβευμένους με Νόμπελ. Οι επικριτές υποστηρίζουν ότι ενώ το ARWU προσφέρει διορατικά δεδομένα για το ερευνητικό αποτέλεσμα και την ακαδημαϊκή θέση, η προσέγγισή του μπορεί να μην έχει άλλες κρίσιμες πτυχές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως πρωτοβουλίες διεθνοποίησης και διδασκαλία υψηλής ποιότητας (Safón, 2019). Συμπερασματικά, διαφορετικές τεχνικές χρησιμοποιούνται από κάθε ένα από αυτά τα κορυφαία συστήματα κατάταξης για την αξιολόγηση των κολεγίων σύμφωνα με διαφορετικές μετρήσεις, όπως η ακαδημαϊκή αριστεία, ο αντίκτυπος της έρευνας, η διεθνοποίηση και η συμμετοχή της βιομηχανίας (Docampo et al., 2022). Αν και παρέχουν διορατικές αναλύσεις των θεσμικών επιδόσεων, επικρίνονται για υποκειμενικότητα, ανακρίβεια δεδομένων και στάθμιση δεικτών.

Για να αξιολογήσει κανείς τις κατατάξεις και να κάνει σοφές επιλογές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πρέπει να κατανοήσει τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται από αυτά τα συστήματα κατάταξης (Docampo, 2013).

Πίνακας 3 δείκτες αξιολόγησης και βάρη στην Κατάταξη της Σαγκάης

	Περιγραφή
Ποιότητα Εκπαίδευσης	Αξιολογεί την ακαδημαϊκή αριστεία και την εκπαιδευτική ποιότητα.
Ποιότητα Διδακτικού Προσωπικού	Αξιολογεί τον αντίκτυπο και την παραγωγή της έρευνας του διδακτικού προσωπικού.
Έρευνα Αποτελέσματος	Χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της παραγωγικότητας και της ερευνητικής παραγωγής.
Κατά κεφαλήν Απόδοση	Μετρά το επίπεδο απόδοσης ανά μέλος ΔΕΠ.

Δυνατά σημεία

Η κατάταξη της Σαγκάης, που συχνά αποκαλείται Ακαδημαϊκή Κατάταξη Παγκόσμιων Πανεπιστημίων (ARWU), είναι γνωστή για την έμφαση στην πνευματική επιρροή και τα ερευνητικά επιτεύγματα (Bautista-Puig et al., 2022). Οι κατατάξεις είναι πιο αξιόπιστες και αξιόπιστες λόγω της εστίασης σε αντικειμενικούς δείκτες, όπως μελετητές και βραβευθέντες με Νόμπελ καθώς αποτελεί ένα αναγνωρισμένο βραβείο που απονέμεται σε άτομα που έχουν συνεισφέρει σημαντικά στους αντίστοιχους τομείς τους και παρέχει μια αντικειμενική μέτρηση της ποιότητας. Επιπλέον, οι κατατάξεις ARWU είναι γνωστές για τη μακροπρόθεσμη σταθερότητα και συνέπεια τους (Docampo et al., 2022). Η μεθοδολογία είναι ουσιαστικά η ίδια από χρόνο σε χρόνο, καθιστώντας δυνατή την ανάλυση των τάσεων και την πραγματοποίηση οξυδερκών συγκρίσεων μεταξύ των διαφόρων εκδόσεων κατάταξης. Οι κατατάξεις ARWU είναι επίσης άμεσα διαθέσιμες και ανοιχτές. Οι χρήστες μπορούν εύκολα να έχουν πρόσβαση σε αναλυτικές λεπτομέρειες σχετικά με τους υπολογισμούς και τους δείκτες χάρη στην ενδεδειγμένη τεκμηρίωση της μεθοδολογίας. Οι χρήστες ενδέχεται να κατανοήσουν με σιγουριά τα αποτελέσματα λόγω της αυξημένης αξιοπιστίας και αξιοπιστίας της κατάταξης ως συνέπεια αυτού του ανοίγματος (Safón, 2019)

Αδυναμίες

Παρά τα πλεονεκτήματά της, οι κατατάξεις του ARWU έχουν δεχθεί πυρκαγιά για την περιορισμένη έμφαση που δίνουν στην ακαδημαϊκή σημασία και την παραγωγή έρευνας (Wilbers & Brankovic, 2021). Η προσέγγιση μπορεί να παρέχει μια λοξή εικόνα της θεσμικής επιτυχίας αγνοώντας άλλες κρίσιμες πτυχές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως η αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας, οι πρωτοβουλίες διεθνοποίησης και ο κοινωνικός αντίκτυπος. Επιπλέον, τα μεγάλα, οικονομικά υποστηριζόμενα ιδρύματα που επικεντρώνουν πολλή έρευνα έχουν ένα σημαντικό πλεονέκτημα στην κατάταξη του ARWU (Docampo et al., 2022). Τα μικρότερα πανεπιστήμια και εκείνα που επικεντρώνονται στην παροχή καθοδήγησης ή βοήθειας σε ορισμένες ομάδες ενδέχεται να μειονεκτούν από αυτή την προκατάληψη, η οποία μπορεί να προκαλέσει διαφορές στις κατατάξεις (Bautista-Puig et al., 2022).

Η προσέγγιση ARWU έχει δεχθεί πυρκαγιά για αρκετές πτυχές της έλλειψης διαφάνειας. Η γενική δομή του πλαισίου είναι καλά τεκμηριωμένη, αλλά πολλά μέρη των υπολογισμών -συγκεκριμένα, οι επιπλέον βαθμοί που απονέμονται σε βραβευμένους με Νόμπελ και ερευνητές με υψηλή αναφορά- είναι αδιαφανείς, θέτοντας αμφιβολίες για την εγκυρότητα και την αξιοπιστία των κατατάξεων (Kayyali, 2023). Συνοψίζοντας, κάθε σύστημα κατάταξης έχει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ανάλυση και χρήση των ευρημάτων. Η κατανόηση αυτών των λεπτοτήτων είναι ζωτικής σημασίας για τη λήψη ενημερωμένων επιλογών στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και την προώθηση της διαφάνειας, της υπευθυνότητας και της αριστείας στην κατάταξη των πανεπιστημίων (Docampo et al., 2022).

Πίνακας 4 πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε συστήματος κατάταξης πανεπιστημίων

Σύστημα Κατάταξης	Θετικά Στοιχεία	Αδυναμίες
QS World University Rankings	<ul style="list-style-type: none"> - Τονίζει την παγκόσμια αντίληψη μέσω δεικτών όπως η φήμη των εργοδοτών και η ακαδημαϊκή φήμη. - Παρέχει μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση χρησιμοποιώντας διάφορους δείκτες, διευκολύνοντας τη σύγκριση και την αναγνώριση περιοχών για ανάπτυξη. - Οι κατατάξεις είναι εύκολα κατανοητές και διαθέσιμες δημόσια. - Παρέχονται λεπτομερείς λεπτομέρειες για κάθε κολέγιο στη διαδικτυακή πλατφόρμα. - Ευρέως χρησιμοποιούνται και έχουν μεγάλη επίδραση στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης. 	<ul style="list-style-type: none"> - Η υποκειμενική φύση των δημοσκοπήσεων φήμης μπορεί να εισάγει προκαταλήψεις και σφάλματα. - Η στάθμιση δείκτη της μεθοδολογίας ενδέχεται να μην αντιπροσωπεύει δίκαια τη σημασία των σχολών. - Έλλειψη διαφάνειας στη διαδικασία κατάταξης.

Κατάταξη του Times Higher Education (THE)	<ul style="list-style-type: none"> - Εκτεταμένη μεθοδολογία που καλύπτει διάφορους κρίσιμους τομείς. - Διαφάνεια της μεθοδολογίας, ενισχύοντας την αξιοπιστία και την εμπιστοσύνη. - Ευρέως σεβασμένες και χρησιμοποιούνται εκτενώς στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης. 	<ul style="list-style-type: none"> - Υπερβολική εξάρτηση από αυθαίρετους δείκτες όπως οι δημοσκοπήσεις φήμης. - Υποτιθέμενη προκατάληψη προς τα αγγλόφωνα πανεπιστήμια λόγω της στάθμισης του δείκτη παραπομπής. - Ανομοιότητα και ανακρίβεια των δεδομένων λόγω διαφορών στην αναφορά των κολεγίων.
Ακαδημαϊκή Κατάταξη Παγκόσμιων Πανεπιστημίων (ARWU)	<ul style="list-style-type: none"> - Εστίαση στην πνευματική επίδραση και τα επιτεύγματα της έρευνας. - Σταθερότητα και συνέπεια με την πάροδο του χρόνου, επιτρέποντας ανάλυση τάσεων και συγκρίσεις. - Διαθεσιμότητα λεπτομερούς τεκμηρίωσης της μεθοδολογίας που βελτιώνει τη διαφάνεια και την κατανόηση. 	<ul style="list-style-type: none"> - Περιορισμένη έμφαση στην ακαδημαϊκή σημασία και την παραγωγή ερευνών μπορεί να παραποιήσει την εικόνα της θεσμικής επιτυχίας. - Έλλειψη διαφάνειας σε πολλές πτυχές του συστήματος, όπως οι επιπλέον βαθμοί που χορηγούνται σε Νόμπελ και σε ερευνητές με υψηλό αριθμό παραπομπών, ρίχνουν αμφιβολίες στην εγκυρότητα και την αξιοπιστία των κατατάξεων.

3.2 Ερμηνεία των αποτελεσμάτων κατάταξης

Η κατανόηση της ιδιαιτερότητας, των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων κάθε συστήματος κατάταξης πανεπιστημίου είναι απαραίτητη για την ερμηνεία των αποτελεσμάτων των πολυάριθμων συστημάτων κατάταξής του (Bautista-Puig et al., 2022). Κατά την αξιολόγηση της ακαδημαϊκής ποιότητας και των θεσμικών επιδόσεων, αυτές οι κατατάξεις παρέχουν διορατικές πληροφορίες σχετικά με τη σχετική θέση των ιδρυμάτων (Romanova et al., 2019). Ωστόσο, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με προσοχή και σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες (Minar, 2018).

Η γνώση του μηχανισμού που χρησιμοποιείται από κάθε σύστημα αξιολόγησης είναι απαραίτητη για την ερμηνεία των αποτελεσμάτων κατάταξης (Marginson, 2012). Διάφορα συστήματα κατάταξης αξιολογούν την απόδοση των ιδρυμάτων χρησιμοποιώντας μια σειρά μεταβλητών και προσεγγίσεων. Η QS World University Rankings, για παράδειγμα, δίνει μεγάλη έμφαση στις αναφορές ανά μέλος ΔΕΠ, διεθνή αναλογία καθηγητών/φοιτητών, εργοδότη και ακαδημαϊκή φήμη και αναλογία καθηγητών/φοιτητών (Fauzi et al., 2020). Είναι απαραίτητο να κατανοήσουμε αυτές τις μετρήσεις και τη στάθμισή τους προκειμένου να κατανοήσουμε σωστά τις ταξινομήσεις QS. Με παρόμοιο τρόπο, η World University Rankings της Times Higher Education (THE) χρησιμοποιεί μετρήσεις όπως τα έσοδα της βιομηχανίας, ο παγκόσμιος προσανατολισμός, οι αναφορές, η έρευνα και η διδασκαλία (Romanova et al., 2019). Η διαφάνεια έχει πρώτη προτεραιότητα στην κατάταξη THE, η οποία περιλαμβάνει αναλυτικές λεπτομέρειες σχετικά με τη διαδικασία και τους υπολογισμούς. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αναλύσουν επιτυχώς τις κατατάξεις THE και να κατανοήσουν πώς αξιολογούνται τα ιδρύματα από διάφορες πτυχές χάρη σε αυτό το άνοιγμα. Η ακαδημαϊκή κατάταξη των παγκόσμιων πανεπιστημίων (ARWU), που αναφέρεται επίσης ως Κατάταξη της Σαγκάης, δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην πνευματική επιρροή και την ποιότητα της έρευνας (Minar, 2018). Τα αντικειμενικά μέτρα όπως οι ευρέως αναφερόμενοι μελετητές, οι βραβευθέντες με Νόμπελ και οι δημοσιεύσεις σε έγκριτα περιοδικά έχουν προτεραιότητα στην κατάταξη του ARWU. Η αναγνώριση αυτής της εστίασης στην παραγωγή έρευνας και η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο επηρεάζει τις θεσμικές κατατάξεις είναι απαραίτητα για την ερμηνεία των ταξινομήσεων ARWU (Marginson, 2012).

Είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε μεθόδου κατάταξης κατά την ανάλυση των αποτελεσμάτων κατάταξης (Minar, 2018). Για παράδειγμα, οι κατατάξεις QS είναι γνωστές για την έμφαση στην προσβασιμότητα και την παγκόσμια αντίληψη, ωστόσο έχουν δεχτεί κριτική για την αδιαφανή μεθοδολογία τους και τον υποκειμενικό χαρακτήρα των ερευνών φήμης (Fauzi et al., 2020). Με παρόμοιο τρόπο, οι ταξινομήσεις THE θεωρούνται για την ενδελεχή προσέγγιση και τη διαφάνεια τους, ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα με τη συνέπεια και την ακρίβεια των δεδομένων.

Ακόμα κι αν οι κατατάξεις ARWU είναι γνωστές για την έμφαση στην ποιότητα της έρευνας, μπορεί να αγνοούν άλλες κρίσιμες πτυχές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τέτοιες πρωτοβουλίες διεθνοποίησης και διδασκαλία υψηλής ποιότητας (Bautista-Puig et al., 2022). Επιπλέον, τα μεγάλα Πανεπιστήμια με μεγάλη έρευνα ευνοούνται σε μεγάλο βαθμό στην κατάταξη του ARWU, γεγονός που μπορεί να θέσει σε μειονεκτική θέση τα μικρότερα Πανεπιστήμια που επικεντρώνονται στην κοινωνική υπηρεσία ή την εκπαίδευση. Η αναγνώριση των ελλείψεων των συστημάτων κατάταξης είναι επίσης απαραίτητη κατά την ανάλυση των αποτελεσμάτων κατάταξης (Romanova et al., 2019).

Οι κατατάξεις των πανεπιστημίων μπορεί να μην αντικατοπτρίζουν πλήρως την πολυπλοκότητα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς παρέχουν μόνο ένα στιγμιότυπο της απόδοσης ενός ιδρύματος σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή (Minar, 2018). Η μεθοδολογία και τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στις κατατάξεις ενδέχεται να αλλάξουν με την πάροδο του χρόνου, εισάγοντας προκαταλήψεις και ασυνέπειες που επηρεάζουν τη δυνατότητα σύγκρισης των ταξινομήσεων μεταξύ ετών. Επιπλέον, κατά την αξιολόγηση της απόδοσης των ιδρυμάτων, τα ευρήματα κατάταξης θα πρέπει να γίνονται κατανοητά σε συνδυασμό με άλλες εκτιμήσεις (Marginson, 2012). Οι κατατάξεις είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για την κατανόηση της ακαδημαϊκής αριστείας και της θεσμικής θέσης, αλλά θα πρέπει να σταθμίζονται με άλλες πτυχές του περιβάλλοντος της πανεπιστημιούπολης, τα προσόντα των σχολών, τις ερευνητικές δυνατότητες, τις προσφορές προγραμμάτων και τις υπηρεσίες υποστήριξης φοιτητών. Τα αποτελέσματα κατάταξης θα πρέπει επίσης να γίνονται κατανοητά στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο σύνολό της. Οι μέθοδοι κατάταξης μπορεί να μην αντιπροσωπεύουν τα πλεονεκτήματα ενός ιδρύματος σε ορισμένους τομείς ή εξειδικεύσεις και οι περιφερειακές διαφορές στις ατζέντες και τις διαδικασίες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί να έχουν αντίκτυπο στην κατάταξη (Fauzi et al., 2020). Οι μεθοδολογίες κατάταξης μπορεί να μην αντιπροσωπεύουν τις δυνατότητες των ιδρυμάτων νομικών, κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών, όπου οι διαδικασίες αξιολόγησης είναι λιγότερο εδραιωμένες και πιο περίπλοκες. Στη νομική, η ακαδημαϊκή ποιότητα μπορεί να συνδέεται στενότερα με το ερευνητικό αποτέλεσμα, τις αναφορές και τη γνώση του διδακτικού προσωπικού, αν και αυτά τα κριτήρια μπορεί να είναι πιο δύσκολο να ποσοτικοποιηθούν και να συγκριθούν μεταξύ των

Πανεπιστημίων. Στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, όπου η έρευνα είναι συνήθως διεπιστημονική και εξαρτάται από το πλαίσιο, τα συστήματα κατάταξης ενδέχεται να μην καταγράφουν όλες τις θεσμικές δυνάμεις και επιτυχίες (Paranikos, 2023).

Για την ερμηνεία των ευρημάτων κατάταξης είναι απαραίτητη μια ολοκληρωμένη κατανόηση των θεσμικών στόχων, των ελλείψεων και των δυνατών σημείων σε σχέση με το ευρύτερο τοπίο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει επίσης να είναι προσεκτικοί όταν βασίζονται μόνο σε βαθμολογίες για να κρίνουν το διαμέτρημα ή τη φήμη ενός ιδρύματος. Οι ταξινομήσεις είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για τη λήψη αποφάσεων, αλλά δεν θα πρέπει να υπερισχύουν άλλων κρίσιμων παραγόντων όπως ο στόχος του ιδρύματος, οι βασικές αξίες και οι επιπτώσεις στους φοιτητές και την κοινωνία (Romanova et al., 2019).

Συνοψίζοντας, η αποκρυπτογράφηση των αποτελεσμάτων κατάταξης απαιτεί μια περίπλοκη κατανόηση των λειτουργιών, των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων των συστημάτων κατάταξης (Minaar, 2018). Κατά την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων κατάταξης, τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις μετρήσεις που χρησιμοποιούνται, το άνοιγμα της διαδικασίας και το ευρύτερο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι ταξινομήσεις είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την κατανόηση της απόδοσης των ιδρυμάτων, αλλά για να γίνουν καλά ενημερωμένες επιλογές και να προωθηθεί η υπευθυνότητα, η διαφάνεια και η αριστεία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες (Bautista-Puig et al., 2022).

Κεφάλαιο 4ο Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα

4.1 Επισκόπηση του Ελληνικού Συστήματος Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Η ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει μακρά ιστορία που χρονολογείται από την αρχαιότητα, όταν ιδρύματα όπως η Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας και η Ακαδημία Πλάτωνος έθεσαν τις βάσεις για τη σύγχρονη εκπαίδευση (Tsigaros, 2019). Με μια μεγάλη ποικιλία ακαδημαϊκών προγραμμάτων και ερευνητικών δυνατοτήτων, τα ελληνικά πανεπιστήμια, τεχνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα (TEI) (πλέον έχουν μετατραπεί σε ΑΕΙ) και κολέγια συνθέτουν το σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας σήμερα (Koulouris et al., 2014).

Τα ελληνικά πανεπιστήμια, τα οποία παρέχουν προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς τίτλους σε ποικίλα αντικείμενα, είναι οι κύριοι πάροχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα (Bakoyiannis et al., 2017). Το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων είναι υπεύθυνο για αυτά τα ιδρύματα, τα οποία διέπονται από τη δημοκρατική κυβέρνηση, την ακαδημαϊκή ελευθερία και την ατομική ελευθερία. Αντίθετα, τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα παρέχουν πτυχία σε τομείς όπως η μηχανική, η διοίκηση επιχειρήσεων, η γεωργία και οι επιστήμες υγείας με έμφαση στις εφαρμοσμένες επιστήμες και την επαγγελματική κατάρτιση (LeMay, 2016). Η παροχή εξειδικευμένης εκπαίδευσης και κατάρτισης για την ικανοποίηση των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας και την περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα TEI (Gkrimpizi, 2019).

Στην Ελλάδα φυσικά υπάρχουν και κολέγια που παρέχουν μαθήματα σε κλάδους όπως μουσική, καλές τέχνες και φυσική αγωγή. Προσφέροντας εξειδικευμένη κατάρτιση και εκπαίδευση σε τομείς που απαιτούν καλλιτεχνικό ταλέντο και πρακτικές ικανότητες, αυτά τα ιδρύματα υποστηρίζουν τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς της Ελλάδας (Tsigaros, 2019). Η ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση διακρίνεται από έντονη εστίαση στην έρευνα και την ακαδημαϊκή ποιότητα. Η έρευνα αιχμής σε διάφορους τομείς διεξάγεται σε πανεπιστήμια, προάγοντας τις κοινωνικές, ανθρωπιστικές επιστήμες, την τεχνολογία και τις επιστήμες.

Τα ερευνητικά κέντρα και τα ινστιτούτα των πανεπιστημίων πραγματοποιούν μελέτες που υποστηρίζονται από εθνικούς και διεθνείς φορείς, ενθαρρύνοντας τη δημιουργικότητα και τη δημιουργία νέας γνώσης (Koulouris et al., 2014).

Οι εισαγωγές στα ελληνικά πανεπιστήμια είναι πολύ δύσκολες και οι υποψήφιοι πρέπει να περάσουν τις Πανελλήνιες Εξετάσεις (Πανελλαδικές), που αφορά εξετάσεις εισαγωγής (LeMay, 2016). Οι εξετάσεις αυτές αξιολογούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες των φοιτητών σε τομείς που σχετίζονται με το αντικείμενο σπουδών που έχουν επιλέξει και καθορίζουν την καταλληλότητά τους για εισαγωγή στα Πανεπιστήμια. Πολλά ακαδημαϊκά προγράμματα είναι διαθέσιμα στα ελληνικά πανεπιστήμια, συμπεριλαμβανομένων πτυχίων, μεταπτυχιακών και διδακτορικών (Bakoyiannis et al., 2017). Τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών μπορεί να διαρκέσουν ένα έως δύο χρόνια, ανάλογα με το αντικείμενο σπουδών και τις ακαδημαϊκές απαιτήσεις, ενώ τα προγράμματα πτυχίου συνήθως διαρκούν από τρία χρόνια και παραπάνω. Τρία έως τέσσερα χρόνια σπουδών και έρευνας απαιτούνται συνήθως για διδακτορικούς τίτλους, με μια διατριβή να αποτελεί το τελικό επιστημονικό έργο μελέτης (Gkrimpizi, 2019).

Η ποιότητα, η δικαιοσύνη και η λογοδοσία διασφαλίζονται από ένα σύνολο κανόνων και κανονισμών που επιβλέπουν το ελληνικό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο Νόμος για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (Ν. 4009/2011) σκιαγραφεί τα ακαδημαϊκά πρότυπα και κριτήρια, τις μεθόδους διαπίστευσης και διασφάλισης ποιότητας και την οργανωτική δομή των Πανεπιστημίων (LeMay, 2016). Τα προγράμματα και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ελλάδας αξιολογούνται και διαπιστεύονται από τον Εθνικό Οργανισμό Διασφάλισης Ποιότητας και Διαπίστευσης (HQA). Για να εγγυηθεί το διαμέτρημα και την αποτελεσματικότητα της έρευνας και της εκπαίδευσης, η HQA διενεργεί εξωτερικές αξιολογήσεις σύμφωνα με προκαθορισμένα πρότυπα και κριτήρια (Tsigaros, 2019). Τα ελληνικά πανεπιστήμια είναι αφοσιωμένα στην προώθηση της διεθνοποίησης και της συνεργασίας με ακαδημαϊκά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα σε όλο τον κόσμο. Συνεργάζονται σε ερευνητικές πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλους διεθνείς οργανισμούς και συμμετέχουν σε προγράμματα ανταλλαγών όπως το Erasmus+.

Τα προγράμματα αυτά βελτιώνουν την ανταλλαγή πληροφοριών, την ακαδημαϊκή κινητικότητα και την πολιτιστική ανταλλαγή, γεγονός που βελτιώνει την εκπαιδευτική εμπειρία τόσο για τους δασκάλους όσο και για τους φοιτητές (Koulouris et al., 2014).

Το ελληνικό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αν και ισχυρό, έχει μια σειρά από μειονεκτήματα, όπως ανεπαρκή χρηματοδότηση, ανεπαρκείς εγκαταστάσεις και διαρροή επιστημόνων (Bakoyiannis et al., 2017). Η μειωμένη χρηματοδότηση για τα πανεπιστήμια ως συνέπεια των περικοπών του προϋπολογισμού που προκάλεσε η οικονομική κρίση έχει αντίκτυπο στα ακαδημαϊκά προγράμματα, τις ερευνητικές προσπάθειες και τις υπηρεσίες υποστήριξης φοιτητών (Gargalianos, 2019). Οι περιορισμοί των υποδομών εμποδίζουν την παροχή υψηλής ποιότητας έρευνας και εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων των απαρχαιωμένων κτιρίων και εξοπλισμού (LeMay, 2016). Ο εκσυγχρονισμός των υποδομών είναι ζωτικής σημασίας εάν τα ελληνικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θέλουν να προσλάβουν κορυφαίο προσωπικό, να προωθήσουν ερευνητικά έργα και να βελτιώσουν το περιβάλλον διδασκαλίας και μάθησης (Gkrimpizi, 2019).

Το σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ελλάδας αντιμετωπίζει ένα σοβαρό πρόβλημα από τη διαρροή των επιστημόνων, καθώς πολλοί ευφυείς φοιτητές και ερευνητές που έχουν πραγματοποιήσει τις σπουδές τους στην χώρα, την εγκαταλείπουν αναζητώντας καλύτερες προοπτικές έξω (LeMay, 2016). Πολιτικές και προγράμματα που υποστηρίζουν την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, διατηρούν τα ταλέντα στο εργατικό δυναμικό και προωθούν τα ακαδημαϊκά επιτεύγματα και την έρευνα είναι απαραίτητα για την καταπολέμηση της διαρροής εγκεφάλων. Επομένως, το ελληνικό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παίζει καθοριστικό ρόλο στην κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη του έθνους (Gargalianos, 2019). Τα πανεπιστήμια είναι απαραίτητα για την παροχή κορυφαίας εκπαίδευσης, τη διεξαγωγή έρευνας αιχμής και την ενθάρρυνση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας. Παρά τα εμπόδια όπως οι σπάνιοι πόροι και η διαρροή εγκεφάλων, το ελληνικό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι αφιερωμένο στην ποιότητα, την παγκοσμιοποίηση και τη συνεχή ανάπτυξη.

Το ελληνικό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί να τονώσει την ελληνική οικονομία και την ανταγωνιστικότητα στην παγκόσμια οικονομία της γνώσης αντιμετωπίζοντας αυτά τα ζητήματα και χρησιμοποιώντας τα πλεονεκτήματά του (Tsigaros, 2019).

Τα δεδομένα του 2022 που δίνονται προσφέρουν μια οξυδερκή εξέταση των ελληνικών ιδρυμάτων, εστιάζοντας στην αναλογία επιφανών επιστημόνων προς μέλη ΔΕΠ, τόσο σε απόλυτες τιμές όσο και ως ποσοστό του συνόλου του ΔΕΠ (Gkrimpizi, 2019). Ενώ αυτή η ανάλυση παρέχει πολύτιμες γνώσεις για την ακαδημαϊκή επίδοση των ελληνικών ιδρυμάτων, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι πιθανές προκαταλήψεις και οι υποθέσεις που διέπουν τη μελέτη. Για παράδειγμα, οι ειδικότητες των πολυτεχνικών και ιατρικών τμημάτων που περιλαμβάνονται στη μελέτη ενδέχεται να προκαλέσουν μεγαλύτερο ποσοστό παραπομπών σε σύγκριση με άλλες ειδικότητες, κάτι που θα μπορούσε ενδεχομένως να παραμορφώσει τα αποτελέσματα. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να αξιολογηθεί κριτικά η μεθοδολογία και τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στη μελέτη, καθώς και οι πιθανοί περιορισμοί και προκαταλήψεις που μπορεί να επηρεάσουν τα συμπεράσματα που προκύπτουν από αυτήν την ανάλυση. Το 2022, το Εθνικό Πολυτεχνείο Μετσόβιου έδειξε την εξέχουσα θέση του ως το κορυφαίο ίδρυμα όσον αφορά την αναλογία επιστημόνων υψηλής εξειδίκευσης ανά μέλος ΔΕΠ, σημειώνοντας ένα αξιοσημείωτο 23,01%. Αυτή η παρατήρηση υποδηλώνει μια αξιοσημείωτη επικράτηση εξαιρετικών ερευνητικών ικανοτήτων εντός του ιδρύματος (LeMay, 2016). Ωστόσο, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι υπάρχει οριακή μείωση του ποσοστού των επιστημόνων με υψηλή επιτυχία σε σχέση με το σύνολο του πληθυσμού, υποδηλώνοντας ένα πιθανό εμπόδιο στη διατήρηση ή την πρόσληψη επιφανών ερευνητών μακροπρόθεσμα (Koulouris et al., 2014).

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης είναι αξιοσημείωτο για το ότι έχει τον μεγαλύτερο αριθμό κορυφαίων επιστημόνων το 2022, γεγονός που αποτελεί απόδειξη της ισχυρής ερευνητικής του παραγωγικότητας και της ακαδημαϊκής του ικανότητας (Bakoyiannis et al., 2017). Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Εθνικό Πολυτεχνείο Μετσόβιου βρίσκονται σε κοντινή απόσταση. Αυτή η παρατήρηση συνεπάγεται μια ομαδοποίηση της ερευνητικής εμπειρογνωμοσύνης εντός αυτών των ιδρυμάτων, η οποία είναι πιθανό να έχει

ουσιαστική επιρροή στη συνολική επιστημονική τους θέση και στην ερευνητική τους επιρροή (Koulouris et al., 2014). Επιπλέον, με την εξέταση των περιεκτικών στατιστικών επιπτώσεων μέχρι το έτος 2022, είναι προφανές ότι το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης συνεχίζει να διατηρεί την εξέχουσα θέση του, επιδεικνύοντας έτσι μια διαρκή δέσμευση για την ερευνητική αριστεία όλα αυτά τα χρόνια. Η ακλόνητη αφοσίωση του ιδρύματος στην ακαδημαϊκή πρόοδο και την καινοτομία φαίνεται στη συνεπή παραγωγή έρευνας με επιρροή (LeMay, 2016). Συνοπτικά, η μελέτη υπογραμμίζει τη σημασία της δημιουργίας ευνοϊκού κλίματος για έρευνα και καινοτομία στα ελληνικά ιδρύματα, προκειμένου να διατηρηθεί και να βελτιωθεί η διεθνής ανταγωνιστικότητα και η ακαδημαϊκή φήμη τους (Bakoyiannis et al., 2017).

Η κλίση του πίνακα προς τις πολυτεχνικές σχολές και τις σχολές επιστημών υγείας/ζωής είναι αξιοσημείωτη καθώς η μεροληψία αυτή είναι πιθανότατα αποτέλεσμα των παραγόντων που αποτελούν σημαντικά κριτήρια στις παγκόσμιες ταξινομήσεις και αξιολογήσεις. Για παράδειγμα, διάσημα εκπαιδευτικά ιδρύματα όπως το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Πανεπιστήμιο Πατρών, τα οποία είναι αναγνωρισμένα για τα ισχυρά προγράμματα σπουδών μηχανικής και τεχνολογίας, δημιουργούν φυσικά ένα σημαντικό αριθμό σημαντικών δημοσιεύσεων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Επιπλέον, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και το Πανεπιστήμιο Κρήτης διαθέτουν σχολές με εξειδίκευση στις επιστήμες υγείας και ζωής, γεγονός που ενισχύει σημαντικά τη θέση τους σε αυτές τις κατατάξεις. Ουσιαστικά, η ανάλυση παρέχει πληροφορίες για το εάν η σημαντική επιρροή κατανέμεται ομοιόμορφα σε διαφορετικά πεδία ή συγκεντρώνεται σε ορισμένους τομείς. Για παράδειγμα, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών είναι πιθανό να έχει σημαντική παρουσία διακεκριμένων επιστημόνων με εξειδίκευση στις ιατρικές και βιολογικές επιστήμες, λόγω της ολοκληρωμένης ιατρικής σχολής και των συνεργαζόμενων ερευνητικών του εγκαταστάσεων. Από την άλλη πλευρά, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, το οποίο δίνει προτεραιότητα στις περιβαλλοντικές επιστήμες και τη μηχανική, μπορεί να παρουσιάζει ένα διαφορετικό μοτίβο στην κατανομή των ερευνητών υψηλού αντίκτυπου. Επιλέχθηκε το έτος 2022 ώστε να δούμε τις κατατάξεις των πανεπιστημίων μετά την πανδημία που έπληξε σημαντικά και τα Πανεπιστημιακά

Ιδρύματα

Πίνακας 5 Κατάταξη των Ελληνικών Πανεπιστημίων σύμφωνα με τον αριθμό κορυφαίων επιστημόνων ανά μέλος ΔΕΠ με δεδομένα απήχησης για το έτος 2022.

	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	ΚΟΡΥΦΑΙΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ (2022)	ΚΟΡΥΦΑΙΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ (ΣΥΝΟΛΙΚΑ)	ΜΕΛΗ ΔΕΠ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΟΡΥΦΑΙΩΝ (2022)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΟΡΥΦΑΙΩΝ (ΣΥΝΟΛΙΚΑ)	ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΟΣΟΣΤΩΝ
1	ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ	84	120	365	23,01%	32,88%	-9,86%
2	ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	27	33	121	22,31%	27,27%	-4,96%
3	ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	10	8	73	13,70%	10,96%	2,74%
4	ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	23	20	214	10,75%	9,35%	1,40%
5	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	62	82	653	9,49%	12,56%	-3,06%

6	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	122	129	1513	8,06%	8,53%	-0,46%
7	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	35	42	448	7,81%	9,38%	-1,56%
8	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	38	44	512	7,42%	8,59%	-1,17%
9	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	47	37	685	6,86%	5,40%	1,46%
10	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	3	3	44	6,82%	6,82%	0,00%
11	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	12	6	200	6,00%	3,00%	3,00%
12	ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	90	93	1533	5,87%	6,07%	-0,20%

13	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	9	3	161	5,59%	1,86%	3,73%
14	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	9	16	178	5,06%	8,99%	-3,93%
15	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	8	13	166	4,82%	7,83%	-3,01%
16	ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ	23	20	500	4,60%	4,00%	0,60%
17	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ	13	14	301	4,32%	4,65%	-0,33%
18	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	9	10	276	3,26%	3,62%	-0,36%
19	ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	12	7	374	3,21%	1,87%	1,34%
20	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	5	4	201	2,49%	1,99%	0,50%

21	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	12	11	574	2,09%	1,92%	0,17%
22	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΟΝΙΟΥ	1	1	181	0,55%	0,55%	0,00%
23	ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	0	0	179	0,00%	0,00%	0,00%
24	ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	0	0	38	0,00%	0,00%	0,00%

Πηγή (Η κατάταξη των Ελληνικών Πανεπιστημίων σύμφωνα με τη λίστα 2% των κορυφαίων επιστημόνων του κόσμου - Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης & Τεχνολογίας (hmu.gr))

Πίνακας 6 Κατάταξη των πρώτων 10 Πανεπιστημίων σύμφωνα με τον απόλυτο αριθμό των κορυφαίων επιστημόνων τους με δεδομένα απήχησης για το μεμονωμένο έτος 2022.

1	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	122
2	ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	90
3	ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ	84
4	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	62
5	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	47
6	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	38
7	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	35
8	ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	27
9	ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	23
10	ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ	23

Πηγή (Η κατάταξη των Ελληνικών Πανεπιστημίων σύμφωνα με τη λίστα 2% των κορυφαίων επιστημόνων του κόσμου - Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης & Τεχνολογίας (hmu.gr))

Πίνακας 7. Κατάταξη των πρώτων 10 Πανεπιστημίων σύμφωνα με τον απόλυτο αριθμό των κορυφαίων επιστημόνων τους με συνολικά δεδομένα απήχησης για το έτος 2022.

1	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	129
2	ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ	120
3	ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	93
4	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	82
5	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	44
6	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	42
7	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	37
8	ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	33
9	ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	20
10	ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ	20

Πηγή (Η κατάταξη των Ελληνικών Πανεπιστημίων σύμφωνα με τη λίστα 2% των κορυφαίων επιστημόνων του κόσμου - Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης & Τεχνολογίας (hmu.gr))

Η έκδοση του 2023 του Κέντρου Παγκόσμιας Κατάταξης Πανεπιστημίων (CWUR) προσφέρει σημαντικές πληροφορίες για τη διεθνή κατάσταση των πανεπιστημίων στην Ελλάδα και την Κύπρο (Rafique et al., 2023). Επιλέχθηκε αυτή την κατάταξη επειδή παρέχει μια ολοκληρωμένη και ολοκληρωμένη αξιολόγηση των πανεπιστημίων παγκοσμίως, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η ποιότητα της εκπαίδευσης, η απασχόληση των αποφοίτων, η ποιότητα του διδακτικού προσωπικού και η απόδοση της έρευνας. Η λίστα, που προέρχεται από μια ενδελεχή αξιολόγηση περισσότερων από 20.000 Πανεπιστημίων παγκοσμίως, παρουσιάζει τα επιτεύγματα δώδεκα ελληνικών και δύο κυπριακών πανεπιστημίων στα κορυφαία ιδρύματα του 2000 (Panagiotakis, 2023). Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών κατέχει την υψηλότερη κατάταξη μεταξύ των ελληνικών ιδρυμάτων, κατακτώντας την 278η θέση σε παγκόσμια κλίμακα. Αυτό καταδεικνύει το ισχυρό ακαδημαϊκό του κύρος και την ερευνητική του παραγωγικότητα, καθιερώνοντάς το ως ένα διάσημο ίδρυμα στην παγκόσμια πλατφόρμα.

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, που κατατάσσεται στην 429η θέση, είναι ένα αξιοσημείωτο ίδρυμα που εδραιώνει περαιτέρω την εξέχουσα θέση της Ελλάδας στον διεθνή χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (esos, 2024).

Η λίστα περιλαμβάνει αξιοσημείωτα στοιχεία του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, τα οποία κατατάσσονται στην 578η και 736η θέση, αντίστοιχα (eduguide, 2023). Επιπλέον, το Πανεπιστήμιο Κύπρου είναι ένα εξέχον ίδρυμα στην κυπριακή εκπαιδευτική κοινότητα, καταλαμβάνοντας την 760η θέση παγκοσμίως. Οι κατατάξεις που παρουσιάζονται σε αυτό το πλαίσιο τονίζουν τη σημασία των ελληνικών και κυπριακών ιδρυμάτων στη συμβολή τους στην παγκόσμια έρευνα, καινοτομία και ακαδημαϊκή ποιότητα (Panagiotakis, 2023). Επιπλέον, η συμπερίληψη ιδρυμάτων όπως το Πανεπιστήμιο Κρήτης, το Πανεπιστήμιο Πατρών και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας στο κορυφαίο 2000 υποδηλώνει το ποικίλο ακαδημαϊκό περιβάλλον και τις δυνατότητες σε διάφορα μέρη της Ελλάδας (eduguide, 2023). Γενικά, η κατάταξη CWUR λειτουργεί ως σημαντικό εργαλείο για την αξιολόγηση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας και θέσης των ελληνικών και κυπριακών ιδρυμάτων, φωτίζοντας τα δυνατά τους σημεία και τους τομείς για πιθανή επέκταση και πρόοδο στον κλάδο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Rafique et al., 2023).

Πίνακας 8 Διεθνής Κατάταξη Πανεπιστημίων 2023 βάση λίστας CWUR

Κατάταξη	Πανεπιστήμιο	Παγκόσμια Θέση
1	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	278
2	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	429
3	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	578
4	Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	736
5	Πανεπιστήμιο Κύπρου	760
6	Πανεπιστήμιο Κρήτης	771
7	Πανεπιστήμιο Πατρών	824
8	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	1068
9	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	1377
10	Πανεπιστήμιο Αιγαίου	1378
11	Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	1685
12	Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου	1738
13	Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	1768
14	Πολυτεχνείο Κρήτης	1950

Πηγή (World University Rankings 2023 | Global 2000 List , (CWUR, 2023))

Η κατάταξη της Σαγκάης, που μερικές φορές αναφέρεται ως Παγκόσμια Κατάταξη Ακαδημαϊκών Θεμάτων (GRAS), προσφέρει σημαντικές πληροφορίες για την παγκόσμια απόδοση των ιδρυμάτων σε διάφορα επιστημονικά πεδία. Στην κατάταξη του 2023, ορισμένα ελληνικά ιδρύματα έχουν κατακτήσει αξιόλογες θέσεις σε κρίσιμους τομείς, επιδεικνύοντας έτσι τη επιστημονική τους διάκριση και τις ερευνητικές τους ικανότητες (Panagiotakis, 2023). Το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ) έχει επιδείξει εξαιρετικές επιδόσεις στον τομέα των Πολιτικών Μηχανικών, κατακτώντας την παγκόσμια θέση της 14ης.

Επίσης, το ΕΜΠ έχει επιδείξει αξιόπαινες επιδόσεις στον τομέα της Ηλεκτρολογίας και Ηλεκτρονικής Μηχανικής, πετυχαίνοντας βαθμολογίες μεταξύ 101-151. Αυτό υπογραμμίζει τη σθεναρή εστίαση του ΕΜΠ στους τομείς της μηχανικής και τον ρόλο του στην προώθηση της τεχνολογικής προόδου (esos, 2024). Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών έχει επιδείξει σημαντικές επιτυχίες στους τομείς της Οδοντιατρικής και της Κλινικής Ιατρικής, με αποτέλεσμα την παγκόσμια κατάταξή του μεταξύ 76-100. Επιπλέον, το ίδρυμα έχει επιδείξει αξιόπαινες επιδόσεις στους τομείς της Νοσηλευτικής, της Ηλεκτρολογίας και Ηλεκτρονικής Μηχανικής, της Μηχανικής Τηλεπικοινωνιών, της Δημόσιας Υγείας και της Φυσικής, υπογραμμίζοντας επομένως την πολύπλευρη ακαδημαϊκή του ικανότητα και τη σημαντική συνεισφορά του σε διάφορα θέματα (eduguide, 2023). Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης έχει επιδείξει εξαιρετικές επιδόσεις, κυρίως στον τομέα της Επιστήμης και Τεχνολογίας των Μεταφορών, όπου έχει παγκόσμια κατάταξη μεταξύ 101-150. Επιπλέον, το πανεπιστήμιο έχει επιδείξει αξιόπαινα επιτεύγματα στους τομείς της Μηχανικής Τηλεπικοινωνιών, των Αγροτικών Επιστημών και της Κτηνιατρικής, ενισχύοντας έτσι τη θέση του ως εξέχον ακαδημαϊκό ίδρυμα στο ελληνικό πλαίσιο (Panagiotakis, 2023).

4.2 Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ)

4.2.1 Κριτήρια χρηματοδότησης των ΑΕΙ και ποιοτικά κριτήρια κατάταξης

Στην Ελλάδα, η Εθνική Αρχή Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ) είναι απαραίτητη για την παρακολούθηση και τον έλεγχο του κλάδου της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, διασφαλίζοντας τη λογοδοσία, τη δικαιοσύνη και την ποιότητα μεταξύ των ιδρυμάτων (modip, 2022). Η θέσπιση προτύπων χρηματοδότησης για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και η δημιουργία προτύπων αξιολόγησης ποιότητας για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της απόδοσης αυτών των ιδρυμάτων είναι μεταξύ των βασικών καθηκόντων της ΕΘΑΑΕ (Coulie et al., 2021). Οι πόροι διανέμονται με βάση την ποιότητα και την καινοτομία στη διδασκαλία, την έρευνα και τις υπηρεσίες ενθαρρύνονται από τα πολυάριθμα οικονομικά κριτήρια που

χρησιμοποιεί η ΕΘΑΑΕ για την παροχή κεφαλαίων σε Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης (Papanikos, 2023). Οι οικονομικές αυτές απαιτήσεις γίνονται για να υποστηρίξουν τις αποστολές και τους στόχους των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, να ενθαρρύνουν την ακαδημαϊκή επίδοση και να καλύψουν τις διάφορες απαιτήσεις του προσωπικού, των καθηγητών και των φοιτητών (Papanikos, 2023).

Η ΕΘΑΑΕ βασίζει ένα σημαντικό μέρος των κριτηρίων χρηματοδότησής της σε μετρήσεις απόδοσης που σχετίζονται με την έρευνα, τη διδασκαλία και τον κοινωνικό αντίκτυπο (Panagiotakis, 2023). Για παράδειγμα, τα ΑΕΙ μπορεί να λάβουν κεφάλαια σύμφωνα με τα στοιχεία εγγραφής, τα ποσοστά αποφοίτησης και τις δημοσκοπήσεις για την ικανοποίηση των φοιτητών, τα οποία αποδεικνύουν την ικανότητά τους να παρέχουν στους φοιτητές κορυφαία εκπαίδευση και να προάγουν την επιτυχία τους. Ένας άλλος κρίσιμος παράγοντας στη διαδικασία λήψης χρηματοοικονομικών αποφάσεων είναι οι επιδόσεις της έρευνας, με τα ΑΕΙ να λαμβάνουν κεφάλαια σύμφωνα με μετρήσεις, όπως το ερευνητικό αποτέλεσμα, δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές και εξωτερική χρηματοδότηση έρευνας (Papanikos, 2023). Το κριτήριο αυτό ενθαρρύνει τα ΑΕΙ να κάνουν επενδύσεις υποδομής στην έρευνα, να προσελκύουν κορυφαία ταλέντα και να αυξάνουν την παραγωγή γνώσης και την καινοτομία που παρέχουν. Επιπλέον, η ΕΘΑΕ αναγνωρίζει τη σημασία των ΙΤΕ για την αντιμετώπιση κοινωνικών ανησυχιών, την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης και την κάλυψη των αναγκών των τοπικών κοινωνιών και το λαμβάνει υπόψη κατά τη χορήγηση χρημάτων (Coulie et al., 2021). Οι δείκτες περιλαμβάνουν επιχειρηματικές συμμαχίες, συνεισφορές στην περιφερειακή ανάπτυξη και η κοινοτική συμμετοχή μπορεί να καθορίσουν την επιλεξιμότητα των ΙΤΕ για χρηματοδότηση, γεγονός που τους δίνει κίνητρα να λάβουν ενεργό θέση σε προγράμματα δημόσιας υπηρεσίας και κοινωνικής ευθύνης (Papanikos, 2023). Επιπλέον, η ΕΘΑΑΕ μπορεί να παρέχει εξειδικευμένη χρηματοδότηση στα ΑΕΙ ως απάντηση σε ανάγκες ή στόχους που προσδιορίζονται από την κυβέρνηση, όπως η παροχή βοήθειας σε περιθωριοποιημένες φοιτητικές ομάδες, η ενθάρρυνση της διεπιστημονικής έρευνας ή η επιδότηση νέων τομέων σπουδών. Η ΕΘΑΑΕ είναι σε θέση να ανταποκριθεί με επιτυχία στις μεταβαλλόμενες δυνατότητες και δυσκολίες στον κλάδο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης λόγω της ευέλικτης προσέγγισής της στη διανομή χρηματοδότησης (modip, 2022).

Για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της απόδοσης των ΙΤΕ, η ΕΘΑΑΕ δημιουργεί κριτήρια αξιολόγησης ποιότητας εκτός από τις απαιτήσεις χρηματοδότησης (Paranikos, 2023). Αυτό παρέχει στους ενδιαφερόμενους σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τα θεσμικά πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα και ευκαιρίες για ανάπτυξη. Η εξέταση της διδασκαλίας, της έρευνας, της διακυβέρνησης και της διαχείρισης πόρων, μεταξύ άλλων τομέων θεσμικής απόδοσης, αποτελεί τη βάση αυτών των κριτηρίων αξιολόγησης ποιότητας (Paranikos, 2023). Η ακαδημαϊκή αριστεία, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως τα διαπιστευτήρια του διδακτικού προσωπικού, τα αποτελέσματα των φοιτητών και η διαπίστευση του προγράμματος, είναι ένα από τα κύρια κριτήρια αξιολόγησης ποιότητας που χρησιμοποιούνται από την ΕΘΑΑΕ (modip, 2022). Οι δεξιότητες και η εμπειρία των μελών ΔΕΠ, η ακαδημαϊκή αυστηρότητα των προγραμμάτων και η απόδοση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας είναι οι κύριοι παράγοντες που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η διαπίστευση από αξιόπιστους οργανισμούς διαπίστευσης θεωρείται επίσης ως ένδειξη υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης και ισχυρών θεσμικών επιδόσεων (Paranikos, 2023). Ένας άλλος κρίσιμος παράγοντας για τον καθορισμό της ποιότητας των ΑΕΙ είναι η ερευνητική αριστεία, η οποία καθορίζεται από τη φήμη, την επιρροή και την παραγωγή του ιδρύματος (Coulie et al., 2021). Η ερευνητική απόδοση των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΑΕΙ) μετράται με πολλούς δείκτες που τονίζουν τη συμβολή τους στη δημιουργία και τη διάδοση της γνώσης, συμπεριλαμβανομένων των δημοσιεύσεων σε περιοδικά υψηλού αντίκτυπου, των παραπομπών και της χρηματοδότησης της έρευνας (Paranikos, 2023).

Επιπλέον, ως μέρος της διαδικασίας αξιολόγησης της ποιότητας, η ΕΘΑΑΕ αξιολογεί τη διοίκηση και τη διακυβέρνηση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ), αξιολογώντας στοιχεία όπως η λογοδοσία, η διαφάνεια και η ηγεσία (Panagiotakis, 2023). Η οργανωτική αποτελεσματικότητα και η θεσμική ακεραιότητα αναγνωρίζονται σε ιδρύματα που διαθέτουν ισχυρά πλαίσια διακυβέρνησης, διαδικασίες στρατηγικού σχεδιασμού και μεθόδους δέσμευσης των ενδιαφερομένων (Paranikos, 2023).

Επιπλέον, η ΕΘΑΑΕ λαμβάνει υπόψη την υποδομή και τους πόρους που έχουν στη διάθεσή τους τα ΑΕΙ κατά την αξιολόγηση της ποιότητας, κατανοώντας τη σημασία των επαρκών εγκαταστάσεων, χρημάτων και υπηρεσιών υποστήριξης για τη διασφάλιση της ακαδημαϊκής επιτυχίας και των επιδόσεων των φοιτητών. Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΕΙ) που διαθέτουν σύγχρονα κτίρια, τεχνολογία αιχμής και ανθεκτικά συστήματα υποστήριξης είναι καλύτερα εξοπλισμένα για να παρέχουν κορυφαία έρευνα και διδασκαλία (Coulie et al., 2021). Συμπερασματικά, η ανάπτυξη κριτηρίων κατάταξης ποιότητας για την αξιολόγηση της απόδοσης των ιδρυμάτων και η θέσπιση οικονομικών απαιτήσεων για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) αποτελούν βασικές αρμοδιότητες της Εθνικής Αρχής Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ) (Panagiotakis, 2023). Μέσω της χρήσης μέτρων απόδοσης που σχετίζονται με την έρευνα, τη διδασκαλία και την κοινωνική επίδραση, η ΕΘΑΑΕ εγγυάται δίκαιη κατανομή πόρων καθώς χρησιμοποιεί ένα σύνολο κριτηρίων και μετρήσεων για την αξιολόγηση της απόδοσης κάθε ΑΕΙ και στη συνέχεια διανέμει τα κεφάλαια με βάση αυτές τις αξιολογήσεις ωστόσο το ποσό αυτό των κεφαλαίων δεν κάνει την διαφορά και δεν ενθαρρύνει ουσιαστικά την καινοτομία και την ποιότητα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Επιπλέον, προσφέροντας στους ενδιαφερομένους διορατικές πληροφορίες σχετικά με τα θεσμικά πλεονεκτήματα, τις ελλείψεις και τις ευκαιρίες ανάπτυξης, τα κριτήρια αξιολόγησης ποιότητας της ΕΘΑΑΕ υποστηρίζουν το άνοιγμα, την υπευθυνότητα και τη διαρκή ανάπτυξη στο ελληνικό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (modip, 2022).

Πίνακας 9 Κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
<p>ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΕΙ</p>	<p>Η Εθνική Αρχή για την Ανώτατη Εκπαίδευση (ΕΘΑΑΕ) στην Ελλάδα εποπτεύει και ελέγχει τον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης, διασφαλίζοντας την ευθύνη, τη δικαιοσύνη και την ποιότητα μεταξύ των ιδρυμάτων.</p> <p>Καθορίζονται πρότυπα χρηματοδότησης για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ), και δημιουργούνται κριτήρια αξιολόγησης ποιότητας για να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα και η απόδοση αυτών των ιδρυμάτων.</p> <p>Οι πόροι διανέμονται δίκαια, και η ποιότητα και η καινοτομία στη διδασκαλία, την έρευνα και τις υπηρεσίες προωθούνται.</p>
<p>ΜΕΤΡΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ</p>	<p>Τα κριτήρια χρηματοδότησης βασίζονται σε μετρικές απόδοσης που σχετίζονται με την έρευνα, τη διδασκαλία και το κοινωνικό αντίκτυπο.</p> <p>Τα ΑΕΙ λαμβάνουν πόρους βάσει δεδομένων εγγραφής, ποσοστών αποφοίτησης και έρευνας, καθώς και διατριβές φοιτητών που δείχνουν την ικανότητά τους να παρέχουν στους φοιτητές μια κορυφαία εκπαίδευση και να προωθούν την επιτυχία των φοιτητών.</p> <p>Άλλος κρίσιμος παράγοντας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για τη χρηματοδότηση είναι η απόδοση στην έρευνα, με τα ΑΕΙ να λαμβάνουν πόρους ανάλογα με μετρικές όπως επιστημονικές έρευνες, δημοσιεύσεις σε κριτικής σημασίας περιοδικά και ο εξωτερικός χρηματοδοτικός φορέας.</p> <p>Τα κοινωνικά στοιχεία που συμπεριλαμβάνονται είναι οι συνεργασίες με επιχειρήσεις, οι συνεισφορές στην περιφερειακή ανάπτυξη και η συμμετοχή της κοινότητας, που μπορεί να καθορίσουν την επιλεξιμότητα των ΑΕΙ για χρηματοδότηση.</p>
<p>ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ</p>	<p>Η ΕΘΑΑΕ παρέχει εξειδικευμένη χρηματοδότηση στα ΑΕΙ ως ανταπόκριση σε ανάγκες ή στόχους που έχουν προσδιοριστεί από την κυβέρνηση, όπως η βοήθεια σε μειονεκτούσες ομάδες φοιτητών ή η προώθηση διεπιστημονικής έρευνας.</p> <p>Η ευέλικτη προσέγγιση στη διανομή χρηματοδότησης επιτρέπει στην ΕΘΑΑΕ να ανταποκρίνεται με επιτυχία στις αλλαγές ευκαιρίες και προκλήσεις στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.</p>

<p>ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΕΙ</p>	<p>Η ΕΘΑΑΕ δημιουργεί κριτήρια αξιολόγησης ποιότητας για να αξιολογήσει την αποδοτικότητα και την απόδοση των ΑΕΙ.</p> <p>Τα κριτήρια περιλαμβάνουν την εξέταση της διδασκαλίας, της έρευνας, της διακυβέρνησης, της διαχείρισης πόρων και της ακαδημαϊκής αριστείας.</p>
<p>ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΑΡΙΣΤΕΙΑ</p>	<p>Η ακαδημαϊκή αριστεία αξιολογείται με βάση τις διαπιστεύσεις των φοιτητών, τα αποτελέσματα των φοιτητών, την πιστοποίηση των προγραμμάτων και την πιστοποίηση από καταξιωμένους φορείς πιστοποίησης.</p> <p>Οι δεξιότητες και η εμπειρία των μελών της διδακτικής ομάδας και η ακαδημαϊκή ακρίβεια των προγραμμάτων είναι κύριοι παράγοντες στην αξιολόγηση των ΑΕΙ.</p>
<p>ΕΡΕΥΝΑ ΑΡΙΣΤΕΙΑ</p>	<p>Η έρευνα αριστείας καθορίζεται από τη φήμη, την επίδραση και την έξοδο της έρευνας.</p> <p>Οι μετρικές όπως οι δημοσιεύσεις σε περιοδικά υψηλής επίδρασης, οι αναφορές και η χρηματοδότηση της έρευνας χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της έρευνας.</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ</p> <p>ΚΑΙ</p>	<p>Η διαχείριση και η διακυβέρνηση αξιολογούνται με βάση την ευθύνη, τη διαφάνεια, την ηγεσία, την οργανωτική αποτελεσματικότητα και την ιδρυματική ακεραιότητα.</p> <p>Τα ισχυρά πλαίσια διακυβέρνησης, οι διαδικασίες στρατηγικού σχεδιασμού και οι μέθοδοι εμπλοκής των ενδιαφερόμενων φορέων συνεισφέρουν στην οργανωτική αποτελεσματικότητα.</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΡΩΝ</p>	<p>Η υποδομή και οι πόροι, συμπεριλαμβανομένων μοντέρνων κτιρίων, τεχνολογικών εγκαταστάσεων και υπηρεσιών υποστήριξης, λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση της ποιότητας.</p> <p>Τα ΑΕΙ με μοντέρνα κτίρια, τεχνολογικά προηγμένες εγκαταστάσεις και ανθρώπινους πόρους είναι καλύτερα εξοπλισμένα για την παροχή έρευνας και διδασκαλίας.</p>

Κεφάλαιο 5ο Ανάλυση Ελληνικών Πανεπιστημίων σε Διεθνείς Κατατάξεις

5.1 Μελέτες περίπτωσης Ελληνικών Πανεπιστημίων (Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής)

Η εξέταση της επιτυχίας των ελληνικών πανεπιστημίων στις παγκόσμιες κατατάξεις απαιτεί εμβάθυνση σε συγκεκριμένες περιπτώσιολογικές μελέτες προκειμένου να κατανοηθούν οι διακριτικές ιδιότητες, τα πλεονεκτήματα και οι δυσκολίες κάθε πανεπιστημίου (Kimourtzis & Kyprianos, 2019). Το Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής και το Πανεπιστήμιο Αιγαίου αντιπροσωπεύουν διάφορες πτυχές της ελληνικής σκηνής της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και παρέχουν οξυδερκείς πληροφορίες σχετικά με την κατάταξή τους σε διεθνείς κατατάξεις καθώς και τη συμβολή τους στην έρευνα, την καινοτομία και τον ακαδημαϊκό κόσμο.

Υπάρχουν διάφορα ισχυρά επιχειρήματα υπέρ της σύγκρισης του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος, του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Καταρχάς, δύο σχετικά νέα ιδρύματα στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι το Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος και το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, που δημιουργήθηκαν από τη συνένωση παλαιότερων Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ). Λόγω της παρόμοιας αρχής τους, αυτά τα ιδρύματα μπορούν να συγκριθούν με τρόπο που να φωτίζει πώς μετατράπηκαν από ιδρύματα ΤΕΙ σε ολοκληρωμένα πανεπιστήμια, δίνοντας έμφαση στις διαφορετικές διαδρομές τους όσον αφορά τη διοικητική και ακαδημαϊκή αναδιοργάνωση. Η μετάβασή τους από τα ΤΕΙ αποτελεί στρατηγική κίνηση της ελληνικής πολιτικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προς την κατεύθυνση της βελτίωσης του διαμετρήματος και της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των ιδρυμάτων της. Επιπλέον, καθένα από τα τρία ιδρύματα διαθέτει μεγάλο αριθμό σχολών και τμημάτων που παρέχουν μια ποικιλία ακαδημαϊκών προγραμμάτων για διαφορετικούς τομείς σπουδών. Λόγω της διεπιστημονικής τους σύνθεσης, χρησιμεύουν ως μια καλή αντιπροσώπευση του ελληνικού συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο σύνολό του, προσφέροντας μια διορατική ματιά στα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των ελληνικών ιδρυμάτων.

Οι εκτενείς ακαδημαϊκές τους προσφορές διευκολύνουν επίσης τη διεξαγωγή μιας διεξοδικής ανασκόπησης του τρόπου με τον οποίο κατατάσσονται διεθνώς σε πολλούς τομείς. Το Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος και το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής βρίσκονται σε πιο μητροπολιτικά περιβάλλοντα. Αντίθετα, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου διαθέτει πανεπιστημιούπολεις που βρίσκονται σε διαφορετικά νησιά με αυτή η γεωγραφική διασπορά να προσφέρει την ευκαιρία να διερευνηθούν οι τρόποι με τους οποίους οι διάφορες περιφερειακές συνθήκες επηρεάζουν τις ερευνητικές και ακαδημαϊκές προσπάθειες αυτών των ιδρυμάτων. Στο σύνολό τους, αυτά τα τρία ιδρύματα παρέχουν μια μικρογραφία της ελληνικής αγοράς τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, γεγονός που τα καθιστά εξαιρετικές περιπτώσιολογικές μελέτες για την κατανόηση της ευρύτερης δυναμικής στην εργασία στην παγκόσμια κατάταξη των ελληνικών πανεπιστημίων. Τέλος και τα 3 πανεπιστήμια εμφανίζονται σε μεσαίες θέσεις σε παγκόσμιες και ελληνικές κατατάξεις, γεγονός που καθιστά τη σύγκριση ενδιαφέρουσα.

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Ανάμεσα στα διάσπαρτα νησιά του Αιγαίου, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου αποτελεί πυλώνα της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Από την ίδρυσή του το 1984, έχει εξελιχθεί σε ένα αναγνωρισμένο ίδρυμα γνωστό για την πολυεπιστημονική του προσέγγιση στην έρευνα και τη διδασκαλία (Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 2020). Η πλεονεκτική θέση του πανεπιστημίου καθιστά δυνατή τη μελέτη ποικίλων θεμάτων σε κλάδους, όπως περιβαλλοντικές σπουδές, κοινωνικές επιστήμες, θαλάσσιες επιστήμες και ανθρωπιστικές επιστήμες σε ένα ειδικό περιβάλλον.

Οι ερευνητικές δραστηριότητες του Πανεπιστημίου Αιγαίου, ιδιαίτερα στους τομείς της θαλάσσιας βιολογίας, της αρχαιολογίας και της τουριστικής διαχείρισης, αποτελούν ένα από τα κύρια πλεονεκτήματά του (esos, 2023). Λόγω της εγγύτητάς του με το Αιγαίο Πέλαγος, οι ερευνητές έχουν ασύγκριτες πιθανότητες να διερευνήσουν την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, να αναλάβουν αρχαιολογικές ανασκαφές σε ιστορικούς χώρους και να μελετήσουν θαλάσσια οικοσυστήματα. Αυτά τα ερευνητικά έργα υποστηρίζουν τις προσπάθειες πολιτιστικής διατήρησης και διατήρησης του περιβάλλοντος εκτός από την προσθήκη στην επιστημονική κατανόηση.

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου κερδίζει επαίνους για τις προσπάθειές του προς τη διεθνοποίηση, την ακαδημαϊκή φήμη και το ερευνητικό αποτέλεσμα. Παραδείγματα αυτών των κατατάξεων περιλαμβάνουν την QS World University Rankings και την Times Higher Education World University Rankings. Ιδιαίτερα για τη συμβολή τους στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και τη διατήρηση της θάλασσας, τα τμήματα θαλάσσιας επιστήμης του πανεπιστημίου έχουν κερδίσει βραβεία, αποδεικνύοντας την αφοσίωσή τους στην αντιμετώπιση παγκόσμιων ζητημάτων (Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 2020). Η εξέχουσα θέση του Πανεπιστημίου Αιγαίου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση φαίνεται από τη συμπερίληψή του σε μια σειρά από διεθνείς κατατάξεις πανεπιστημίων. Αν και δεν κατατάσσεται στην κορυφαία βαθμίδα της QS World University Rankings, αναγνωρίζεται σε διάφορους θεματικούς τομείς, κυρίως στις Φυσικές Επιστήμες, όπου βαθμολογείται #401 για τη Φυσική (UniversityGuru). Στο συνολικό εύρος 801–1000, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου κατατάσσεται στην κατάταξη Times Higher Education (THE) World University Rankings 2024. Αξιολογείται καλά στην Κατάταξη Πανεπιστημίων Νέων (201-250), η οποία αξιολογεί ιδρύματα που ιδρύθηκαν την τελευταία πενήντα χρόνια (Times Higher Education (THE)), και τα πάει πολύ καλά στην κατάταξη Impact (601-800). Σύμφωνα με τους Times Higher Education (THE), το Πανεπιστήμιο Αιγαίου έχει υψηλή ακαδημαϊκή επιτυχία σε θέματα όπως η πληροφορική, η εκπαίδευση, η μηχανική και τεχνολογία, οι βιοεπιστήμες, οι επιχειρήσεις και τα οικονομικά, οι τέχνες και οι ανθρωπιστικές επιστήμες και οι κοινωνικές επιστήμες. Η μεγάλη ποικιλία πλεονεκτημάτων καταδεικνύει την αφοσίωση του πανεπιστημίου στη διεπιστημονική διδασκαλία και έρευνα και ενισχύει σημαντικά τη θέση του σε διεθνές και επιστημονικό επίπεδο.

Επιπλέον, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου λειτουργεί ως καταλύτης συνεργασίας και περιφερειακής ανάπτυξης. Προκειμένου να ανταποκριθεί στις κοινωνικές απαιτήσεις και να προωθήσει την οικονομική πρόοδο, αλληλεπιδρά ενεργά με τους φορείς της βιομηχανίας, τους κυβερνητικούς οργανισμούς και τις τοπικές κοινότητες (esos, 2023). Το ίδρυμα είναι απαραίτητο για την προώθηση της κοινωνικής συνοχής και της οικονομικής επιτυχίας στην περιοχή του Αιγαίου λόγω των προγραμμάτων κοινοτικής προσέγγισης, των συνεργατικών ερευνητικών έργων και των δραστηριοτήτων ανταλλαγής γνώσεων.

Ωστόσο, αντιμετωπίζει δυσκολίες με τα οικονομικά, τις υποδομές και τις περιφερειακές ανισότητες, παρά τα πολυάριθμα πλεονεκτήματά του. Σε σύγκριση με ιδρύματα σε μητροπολιτικές περιοχές, η τοποθεσία σε απομονωμένα νησιά δημιουργεί υλικοτεχνικά εμπόδια και περιορίζει την πρόσβαση σε πόρους και δυνατότητες (Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 2020). Περαιτέρω εμπόδια στη διαρκή απόδοση του πανεπιστημίου περιλαμβάνουν περιορισμούς χρηματοδότησης που προκάλεσε η οικονομική κρίση, οι οποίοι έχουν περιορίσει την ικανότητά του να επενδύει σε ερευνητικές εγκαταστάσεις και να προσελκύσει αξιόλογο προσωπικό. Πρόσθετες προκλήσεις για τη συνεχή επιτυχία του πανεπιστημίου περιλαμβάνουν τους περιορισμούς χρηματοδότησης που προκύπτουν από την οικονομική κρίση. Αυτά τα όρια έχουν περιορίσει σημαντικά την ικανότητά του να διαθέτει πόρους σε βασικές ερευνητικές εγκαταστάσεις και υποδομές. Η ανεπαρκής επένδυση σε υποδομές και εξοπλισμό των εργαστηρίων εμποδίζει την ικανότητά του Πανεπιστημίου να διατηρήσει και να βελτιώσει την ερευνητική του παραγωγικότητα, επηρεάζοντας έτσι τη συνολική ακαδημαϊκή του θέση και την ανταγωνιστικότητά του στην παγκόσμια σκηνή. Ενώ τα πανεπιστήμια της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης είναι σε θέση να προσελκύσουν ταλαντούχα άτομα λόγω των πλεονεκτημάτων τους στις δύο κύριες αστικές περιοχές της χώρας, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου καθώς και τα περιφερειακά Πανεπιστήμια αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πρόσληψη προσωπικού υψηλής ειδίκευσης. Η ελκυστικότητα αυτών των αστικών περιοχών, αντί για ακαδημαϊκά κίνητρα, όπως οι υψηλοί μισθοί ή η ισχυρή χρηματοδότηση της έρευνας, εξακολουθεί να αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την πρόσληψη και τη διατήρηση προσωπικού υψηλής ποιότητας.

Συμπερασματικά, η διεπιστημονική του έρευνα, η ακαδημαϊκή του διάκριση και η αφοσίωσή του στον κοινωνικό αντίκτυπο του επέτρεψαν να δημιουργήσει ένα όνομα για τον εαυτό του στην παγκόσμια σκηνή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου μπορεί να διατηρήσει τη θέση του ως κόμβος καινοτομίας και γνώσης στο Αιγαίο και όχι μόνο, επιλύοντας τις αδυναμίες του και αξιοποιώντας τα δυνατά του σημεία (esos, 2023). Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου πρέπει να αναζητήσει παγκόσμιες συμμαχίες και συνεργασία με άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα καθώς και με επιχειρήσεις προκειμένου να ξεπεράσει τους οικονομικούς περιορισμούς. Αυτές οι συνεργασίες ενδέχεται να παρέχουν νέα κανάλια χρηματοδότησης και πόρους για έρευνα, που θα ενισχύσουν την υποδομή και τις εγκαταστάσεις για αυτόν τον τομέα.

Το ίδρυμα μπορεί επίσης να επικεντρωθεί στην εξασφάλιση χρηματοδότησης από διεθνείς οργανισμούς χρηματοδότησης και προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ενθαρρύνουν την έρευνα και την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου έχει αναπτύξει πολλές και σημαντικές συνεργασίες, ενισχύοντας την ερευνητική και εκπαιδευτική του δραστηριότητα. Μερικές από τις πιο αξιοσημείωτες συνεργασίες περιλαμβάνουν προγράμματα joint PhD με πανεπιστήμια όπως το Πανεπιστήμιο Λουξεμβούργου, το Leuphana University of Lüneburg στη Γερμανία, το Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Καταλονίας, το Πανεπιστήμιο της Girona στην Ισπανία, και το University of Paris 1 – Sorbonne. Επίσης, έχει joint Master προγράμματα με πανεπιστήμια όπως το Χαροκόπειο και το University of Paris 1 Panthéon – Sorbonne, καθώς και με άλλα διεθνή ιδρύματα όπως το Lund University στη Σουηδία και το University of Manchester στο Ηνωμένο Βασίλειο (Aegean Studies) (ArchLab AEGEAN). Επιπλέον, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου έχει υπογράψει μνημόνια συνεργασίας με τοπικούς φορείς όπως το Επιμελητήριο Χίου, προωθώντας την ανάπτυξη κοινών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ερευνητικών δράσεων. Αυτές οι συνεργασίες περιλαμβάνουν τη διοργάνωση εθνικών και διεθνών συνεδρίων, την υποδοχή πρακτικά ασκούμενων φοιτητών, και τη δυνατότητα εκπόνησης διπλωματικών και διδακτορικών διατριβών σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος (Aegean). Η συμμετοχή σε χρηματοδοτούμενα προγράμματα όπως αυτά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω του Horizon 2020 και Erasmus+, επιτρέπει στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου να ενισχύσει τις υποδομές και τις ερευνητικές του δυνατότητες. Η διεθνής δραστηριότητα του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας αποτελεί ένα καλό παράδειγμα της ερευνητικής αριστείας και των συνεργασιών που έχουν αναπτυχθεί, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της παγκόσμιας παρουσίας του πανεπιστημίου (Aegean Cooperations) (Aegean Studies).

Πίνακας 10 Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Πτυχή	Περιγραφή
Τοποθεσία	Βρίσκεται ανάμεσα στα νησιά του Αιγαίου, παρέχοντας μοναδικές ευκαιρίες για έρευνα στη θαλάσσια βιολογία, την αρχαιολογία και τις περιβαλλοντικές μελέτες.
Διαπολιτισμική Προσέγγιση	Υιοθετεί μια διαπολιτισμική προσέγγιση στην εκπαίδευση και την έρευνα, προσφέροντας προγράμματα σε περιοχές όπως οι περιβαλλοντικές μελέτες, οι κοινωνικές επιστήμες, οι θαλάσσιες επιστήμες και οι ανθρωπιστικές επιστήμες.
Αριστεία στην Έρευνα	Αναγνωρίζεται για τις έρευνες στη ναυτιλία και τη διαχείριση του τουρισμού, συμβάλλοντας στις προσπάθειες διατήρησης του περιβάλλοντος στην περιοχή του Αιγαίου.
Παγκόσμιες Κατατάξεις	<i>QS World University Rankings (2022): κατάταξη 701-750</i> <i>Times Higher Education World University Rankings (2022): κατάταξη 601-800 Παγκόσμια κατάταξη ακαδημαϊκών θεμάτων της Shanghai Ranking (2021): κατετάγη 401-500 στη Μηχανική και 401-500 στις Κοινωνικές Επιστήμες</i>
Διάδραση με την Κοινότητα	Συμμετέχει ενεργά με ενδιαφερόμενους φορείς της βιομηχανίας, κυβερνητικούς οργανισμούς και την τοπική κοινότητα για την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής στην περιοχή του Αιγαίου.
Οικονομικές Περιορισμοί	Αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα λόγω του περιορισμένου χρηματοδοτικού πλαισίου, επηρεάζοντας τις επενδύσεις σε υποδομές έρευνας και την προσέλκυση κορυφαίου επιστημονικού προσωπικού.
Περιορισμοί Υποδομής	Οι λογιστικές προκλήσεις και οι περιορισμοί στην υποδομή λόγω της νησιωτικής του θέσης μπορεί να εμποδίσουν την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη σε ορισμένους τομείς.
Περιφερειακές Διαφορές	Η τοποθεσία του στο Αιγαίο μπορεί να επιδεινώσει τις περιφερειακές διαφορές στην πρόσβαση στην εκπαίδευση και τις ευκαιρίες. Η αντιμετώπιση αυτών των διαφορών αποτελεί συνεχή πρόκληση για το ίδρυμα.

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου έχει επιδείξει αξιοσημείωτα επιτεύγματα και συνεχείς προόδους στη σφαίρα της παγκόσμιας ακαδημαϊκής κοινότητας, όπως τεκμηριώνεται από τη διαρκή κατάταξή του σε αξιόλογες παγκόσμιες αξιολογήσεις. Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου έχει καθιερωθεί ως ένα εξέχον ίδρυμα στην εκπαίδευση και την έρευνα, επιτυγχάνοντας παγκόσμια κατάταξη 201-250 στην κατάταξη Young University Rankings της Times Higher Education (THE) για το 2022 και στην 201η θέση στην κατάταξη πανεπιστημίων THE Emerging Economies για το 2021(Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 2020). Αυτή η κατάταξη βασίζεται σε συνολικά 698 ιδρύματα από 50 αναπτυσσόμενες χώρες. Επιπλέον, είναι εμφανές το αξιοσημείωτο επίτευγμα του πανεπιστημίου στην κατάταξη THE University Impact Rankings για το 2021(esos, 2023). Εξασφάλισε μια θέση μεταξύ 601-800 από 1.115 ιδρύματα σε 94 χώρες. Επιπλέον, κατέκτησε την 34η θέση στον στόχο 4 SDG Quality Education, υπογραμμίζοντας την αφοσίωσή του στη βιώσιμη ανάπτυξη και την επιρροή του στην κοινωνία. Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου διατηρεί την αναγνωρισμένη θέση του ως παγκόσμιος ακαδημαϊκός ίδρυματος δίνοντας προτεραιότητα στην αριστεία και συμβάλλοντας σημαντικά στις παγκόσμιες ανησυχίες μέσω της διδασκαλίας και της έρευνας(Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 2020).

Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας

Μια μοναδική πτυχή της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι το Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος (IUG), το οποίο ειδικεύεται σε μαθήματα επιχειρήσεων, οικονομίας και διαχείρισης (ihu, 2024). Από την ίδρυσή της το 2005 και στην συνέχεια την ενσωμάτωση της το 2018 με το ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, το IUG έχει εργαστεί για να καθιερώσει μια φήμη ως κορυφαία επιλογή για φοιτητές από το εξωτερικό που επιθυμούν να σπουδάσουν στην Ελλάδα. Έχει κερδίσει την προσοχή σε εθνικό και διεθνές επίπεδο για την εστίασή του στην καινοτομία, την επιχειρηματικότητα και την παγκόσμια προοπτική. Τα εξειδικευμένα επιχειρηματικά και οικονομικά προγράμματα του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος συγκαταλέγονται στα κύρια πλεονεκτήματά του (Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος, 2024). Οι διεθνείς κατατάξεις που καταδεικνύουν το διαμέτρημα των επιχειρηματικών και οικονομικών τμημάτων του IUG περιλαμβάνουν την QS World University Rankings ανά θέμα και την US News & World Report Best Global Universities.

Το πρόγραμμα σπουδών του ιδρύματος δίνει μεγάλη έμφαση στην απασχολησιμότητα, τους δεσμούς με τη βιομηχανία και τις πρακτικές εμπειρίες μάθησης για να εξοπλίσει τους φοιτητές για επιτυχημένες θέσεις εργασίας στην παγκόσμια οικονομία (eduguide, 2023).

Επιπλέον, το IUG λειτουργεί ως σημείο εισόδου για αλλοδαπούς φοιτητές που θέλουν να σπουδάσουν στην Ελλάδα. Αν και το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (IUG) ήταν κάποτε ένα πρωτοποριακό Πανεπιστήμιο, παρέχοντας εξειδικευμένα προγράμματα για διεθνείς φοιτητές που αναζητούσαν σπουδές στην Ελλάδα. Η αρχική έμφαση που δίνει το πανεπιστήμιο στα μεταπτυχιακά προγράμματα για ξένους φοιτητές από τον χώρο των Βαλκανίων, αν και είναι αξιέπαινη, δεν έχει διατηρηθεί στον ίδιο βαθμό. Πράγματι, πιστεύω ότι είναι πιο ακριβές να ορίσουμε τα προγράμματα ξένων γλωσσών του πανεπιστημίου, τα οποία σημείωσαν επιτυχία και τώρα λειτουργούν. Από την άποψή μου, το IUG δεν ήταν επιτυχές στις προσπάθειές του να προσλάβει και να βοηθήσει ξένους φοιτητές, ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω έρευνες και στοιχεία για την επικύρωση αυτής της αξιολόγησης.

Το Διεθνές Ελληνικό Πανεπιστήμιο (IHU) παρέχει μια σειρά μεταπτυχιακών προγραμμάτων που διδάσκονται μόνο στην αγγλική γλώσσα. Το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών στις «Μαύρη Θάλασσα και Σπουδές Ανατολικής Μεσογείου: Πολιτισμός και Διεθνείς Σχέσεις» προσφέρει εστιασμένη διδασκαλία σε κλάδους όπως η Αρχαιολογία, η Εθνογραφία, η Ιστορία, οι Διεθνείς Σχέσεις και η Πολιτική. Το πρόγραμμα MA στην Κλασική Αρχαιολογία και την Αρχαία Ιστορία της Μακεδονίας προσφέρει μια εξειδικευμένη συγκέντρωση στις ιστορικές και αρχαιολογικές πτυχές της αρχαίας Μακεδονίας, που εκτείνεται από τη μυκηναϊκή περίοδο έως τη ρωμαϊκή εποχή. Το MSc προσφέρει ολοκληρωμένες γνώσεις και ικανότητες στις τελευταίες τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται στον ξενοδοχειακό και τουριστικό κλάδο. Το MSc in Humanitarian Logistics and Crisis Management έχει σχεδιαστεί για να παρέχει γνώση και τεχνογνωσία στον τομέα της ανθρωπιστικής επιμελητείας και της διαχείρισης κρίσεων. Το πανεπιστήμιο δέχεται πτυχιούχους από ελληνικά πανεπιστήμια ή συγκρίσιμα ξένα ιδρύματα σε σχετικούς τομείς σπουδών για αυτά τα μεταπτυχιακά προγράμματα που διδάσκονται στα αγγλικά, μετά από αυστηρή διαδικασία επιλογής.

Η κοσμοπολίτικη ατμόσφαιρα του πανεπιστημίου, ο ποικίλος φοιτητικός πληθυσμός και τα προγράμματα σπουδών που διδάσκονται αγγλικά προσελκύουν διεθνείς φοιτητές, ενισχύοντας την κοινότητα της πανεπιστημιούπολης και προάγοντας τον διαπολιτισμικό διάλογο. Οι πρωτοβουλίες διεθνοποίησης του πανεπιστημίου ξεπερνούν την τάξη. Μέσω συμμαχιών με ιδρύματα και οργανισμούς σε όλο τον κόσμο, προσφέρει στους φοιτητές πρόσβαση σε παγκόσμιες απόψεις και ευκαιρίες για διασυνοριακή συνεργασία. Ωστόσο, το IUG έχει προβλήματα με την προσβασιμότητα, την τιμολόγηση και τη διαπίστευση, καθώς είναι ένα σχετικά νέο ίδρυμα που ακόμα προσπαθεί να εδραιώσει τη θέση του στο ελληνικό και διεθνές ακαδημαϊκό τοπίο (ihu, 2024).

Πίνακας 11 Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος

Πτυχή	Περιγραφή
Εξειδίκευση στην Επιχειρηματικότητα και τη Διοίκηση	Εστιάζει στα προγράμματα επιχειρηματικότητας, οικονομικών και διοίκησης, παρέχοντας υψηλής ποιότητας εκπαίδευση σε αυτούς τους τομείς. Η εξειδίκευση αυτή αποτελεί ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα του πανεπιστημίου.
Διεθνείς Κατατάξεις	Βρίσκεται σε υψηλές θέσεις σε διεθνείς κατατάξεις όπως οι QS World University Rankings by Subject και οι US News & World Report Best Global Universities, αναδεικνύοντας την ποιότητα των προγραμμάτων του στον τομέα της επιχειρηματικότητας και της οικονομίας.
Διεθνοποίηση	Διαθέτει διαφορετικά προγράμματα στην αγγλική γλώσσα, προσελκύοντας φοιτητές από διάφορες χώρες και ενισχύοντας τον διεθνή χαρακτήρα του πανεπιστημίου. Οι συμμαχίες του με άλλα πανεπιστήμια και οργανισμούς σε όλο τον κόσμο προσφέρουν στους φοιτητές πρόσβαση σε διεθνείς ευκαιρίες και προοπτικές για διασυνοριακή συνεργασία.
Προκλήσεις	Αντιμετωπίζει δυσκολίες σε θέματα προσβασιμότητας, τιμολόγησης και πιστοποίησης λόγω του ότι είναι ιδιωτικό πανεπιστήμιο. Στην Ελλάδα, τα ιδιωτικά πανεπιστήμια συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στον ανταγωνισμό για χρηματοδότηση και πόρους.
Ανταγωνιστικό Πλεονέκτημα	Προσφέρει υψηλής ποιότητας εκπαίδευση στον τομέα της επιχειρηματικότητας και της οικονομίας, ενθαρρύνοντας τους φοιτητές να σκέφτονται παγκόσμια και να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις του διεθνούς επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Για δεύτερη συνεχή χρονιά (2022-2023), το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος διατήρησε την παγκόσμια παρουσία και την αναγνώρισή του εξασφαλίζοντας θέσεις εντός της σειράς 801-1000 μεταξύ 1591 ιδρυμάτων παγκοσμίως στο THE Impact Rankings 2023 (eduguide, 2023). Αυτή η αξιολογη κατάταξη αξιολογεί τα Πανεπιστήμια σύμφωνα με τη συνεισφορά τους στο τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (SDGs), που αποδεικνύουν την αφοσίωση του ιδρύματος να επηρεάζει θετικά την κοινωνία και να προάγει τη βιωσιμότητα. Η δέσμευση του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος για την προώθηση της βιωσιμότητας και της κοινωνικής ευθύνης αποδεικνύεται από τη συμπερίληψη των βαθμών του στο εύρος 801–1000 μεταξύ 1591 ιδρυμάτων παγκοσμίως στην κατάταξη THE Impact 2023. Επικεντρώνοντας σε ορισμένους SDG, όπως ο στόχος 8, ο οποίος επιδιώκει να εστιάσει στην οικονομική ανάπτυξη και παροχή ευκαιριών απασχόλησης, ο οργανισμός προσπαθεί ενεργά να πραγματοποιήσει ένα καλύτερο μέλλον για όλους. Αξιοσημείωτη είναι η συμμετοχή του International University of Greece στις τάξεις THE Impact 2023, καθώς δείχνει την αφοσίωση του πανεπιστημίου στην επίτευξη του κοινωνικού του στόχου και την υποστήριξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) του ΟΗΕ. Τα πανεπιστήμια αναμένεται να κάνουν περισσότερα από το να διδάσκουν και να κάνουν έρευνα αυτές τις μέρες. αναγνωρίζονται όλο και περισσότερο ως οργανισμοί με καθήκον να βελτιώσουν το περιβάλλον και την κοινωνία. Το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος έχει δείξει τη δέσμευσή του στην αντιμετώπιση σημαντικών παγκόσμιων ζητημάτων, όπως η φτώχεια, η ανισότητα, η κλιματική αλλαγή και η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, σημειώνοντας καλή επιτυχία στην κατάταξη THE Impact, η οποία αξιολογεί τη συνεισφορά των πανεπιστημίων στους 17 SDGs.

Το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος ξεχωρίζει για το εξαιρετικό του επίτευγμα στον στόχο 8, ο οποίος εστιάζει στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης. Έχει επιτύχει τον υψηλότερο βαθμό μεταξύ όλων των ελληνικών ιδρυμάτων(Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος, 2024). Το ίδρυμα επιδεικνύει τη δέσμευσή του για την προώθηση της εκπαίδευσης, τη διευκόλυνση της οικονομικής ανάπτυξης και την αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων μέσω των αξιοσημείωτων επιτευγμάτων του σε πολλούς Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs), ιδιαίτερα στον Στόχο 3 (Κλάδος Υγείας και Ποιότητας Ζωής)(eduguide, 2023).

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Πρώην Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα του Πειραιά και της Αθήνας, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (UniWA) σηματοδοτεί μια σημαντική πρόοδο στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση (esos, 2024a). Ιδρύθηκε το 2018 ως αποτέλεσμα της συγχώνευσης δύο Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) και της Εθνικής Σχολής Υγείας και ειδικεύεται σε πτυχία μηχανικής, τεχνολογίας και εφαρμοσμένων επιστημών. Έχει καθιερωθεί ως σημαντικός συμμετέχων στις προσπάθειες της Ελλάδας να προωθήσει την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα στη διεθνή αγορά χάρη στην έμφαση που δίνει στην εφαρμοσμένη έρευνα, τις βιομηχανικές συνεργασίες και τη μεταφορά τεχνολογίας (eduguide, 2023).

Τα τμήματα μηχανικής, πληροφορικής και πληροφορικής του Πανεπιστημίου είναι μεταξύ των βασικών πλεονεκτημάτων της. Επίσης έχει βελτιωθεί σημαντικά στην παγκόσμια κατάταξη, ειδικά σε τομείς που αφορούν την τεχνολογία και τις εφαρμοσμένες επιστήμες (multirank, 2022). Το πρόγραμμα σπουδών του, το οποίο προετοιμάζει τους φοιτητές για επαγγέλματα σε βιομηχανίες αιχμής, συμπεριλαμβανομένης της μηχανικής, της ανάπτυξης λογισμικού και της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο, δίνει μεγάλη έμφαση στις πρακτικές δεξιότητες, στην εμπειρία του πραγματικού κόσμου και στην εφαρμοσιμότητα του κλάδου (eduguide, 2023). Επιπλέον, είναι απαραίτητη για την προώθηση της συνεργασίας και της περιφερειακής ανάπτυξης. Το πανεπιστήμιο καλύπτει το χάσμα μεταξύ ακαδημαϊκών και βιομηχανίας, προωθώντας την καινοτομία και υποστηρίζοντας τη μεταφορά τεχνολογίας μέσω συνεργασιών με περιφερειακές επιχειρήσεις, κρατικούς φορείς και ερευνητικές εγκαταστάσεις. Επιπλέον, υποστηρίζει την οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα της περιοχής της Δυτικής Αττικής μέσω προγραμμάτων που περιλαμβάνουν κοινά ερευνητικά έργα, τεχνολογικές θερμοκοιτίδες και επιχειρηματικότητα (esos, 2024a).

Ωστόσο, έχει προβλήματα με την ταυτότητα, τη διακυβέρνηση και τη θεσμική ολοκλήρωση. Παρά τον στόχο της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας και της απλούστευσης των λειτουργιών, η διαδικασία συγχώνευσης αντιμετώπισε προκλήσεις, όπως η ακαδημαϊκή αντίθεση, η διοικητική αναδιοργάνωση και οι πολιτισμικές ασυμβατότητες (eduguide, 2023).

Η ίδρυση του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, που προέκυψε από τη συγχώνευση δύο Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) και της Εθνικής Σχολής Υγείας, αντιμετώπισε ορισμένες προκλήσεις σε όλη τη διαδικασία της ένταξης. Ορισμένοι καθηγητές ή ακαδημαϊκοί από τα συνδυασμένα πανεπιστήμια μπορεί να έχουν εκφράσει την αντίθεσή τους στη συγχώνευση, ίσως επειδή ανησυχούσαν για αλλαγές στις αρμοδιότητες, τα τμήματα ή τους τομείς σπουδών τους. Η συγχώνευση απαιτούσε ουσιαστικές τροποποιήσεις στο διοικητικό πλαίσιο του πανεπιστημίου, το οποίο μπορεί να συνεπάγεται περίπλοκο και χρονοβόρα διαδικασία. Αυτό μπορεί να είχε ως αποτέλεσμα αμηχανία, διαταραχές ή αναποτελεσματικότητα. Οι διάφορες οντότητες που συγχωνεύτηκαν μπορεί να είχαν ανόμοιες κουλτούρες, ιδανικά ή λειτουργικές μεθοδολογίες. Η αφομοίωση αυτών των διαφορετικών πολιτισμών σε μια ενοποιημένη πανεπιστημιακή κουλτούρα μπορεί να παρουσιάσει δυσκολίες και να χρειαστεί καθηγητές, προσωπικό και φοιτητές να κάνουν τις απαραίτητες προσαρμογές. Επιπλέον, το UniWA πρέπει να διαχειριστεί τις προκλήσεις της εξέλιξης από έναν όμιλο ΤΕΙ σε ένα ενιαίο, συνεκτικό πανεπιστήμιο με κοινό όραμα και σκοπό. Αυτές οι προκλήσεις ενδέχεται να επηρεάσουν τη θέση του πανεπιστημίου στις παγκόσμιες κατατάξεις καθώς και την ικανότητά του να προσελκύει καθηγητές και φοιτητές. Η Ελλάδα εργάζεται για να τοποθετηθεί ως κέντρο καινοτομίας και τεχνολογίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και όχι μόνο, και το UniWA βοηθά σε αυτό το εγχείρημα δίνοντας έμφαση στις εργασιακές σχέσεις, τη μεταφορά γνώσης και τις πρακτικές δεξιότητες (multirank, 2022).

Πίνακας 12 Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Πτυχή	Περιγραφή
Εξειδίκευση στη μηχανική, την τεχνολογία και τις εφαρμοσμένες επιστήμες	Είναι εξειδικευμένο σε προγράμματα μηχανικής, τεχνολογίας και εφαρμοσμένων επιστημών, επικεντρώνοντας την προσοχή του σε αυτούς τους τομείς. Αυτή η εξειδίκευση αποτελεί ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα του πανεπιστημίου.
Βελτίωση στις διεθνείς κατατάξεις	Έχει βελτιωθεί σημαντικά στις διεθνείς κατατάξεις, ειδικά στους τομείς που σχετίζονται με την τεχνολογία και τις εφαρμοσμένες επιστήμες. Το πρόγραμμα του επικεντρώνεται στην προετοιμασία των φοιτητών για καριέρες σε κορυφαίες βιομηχανίες, συμπεριλαμβανομένων της μηχανικής, της ανάπτυξης λογισμικού και της κυβερνοασφάλειας, με έμφαση στις πρακτικές δεξιότητες, την πραγματική εμπειρία και την εφαρμογή στη βιομηχανία.
Προωθητική συνεργασία και περιφερειακή ανάπτυξη	Συνδέει την ακαδημαϊκή με τη βιομηχανία προωθώντας την καινοτομία και υποστηρίζοντας τη μεταφορά τεχνογνωσίας μέσω συνεργασιών με επιχειρήσεις της περιοχής, κυβερνητικά οργανισμούς και ερευνητικά κέντρα. Στηρίζει την οικονομική ανάπτυξη και τον ανταγωνισμό της περιοχής της Δυτικής Αττικής μέσω προγραμμάτων που περιλαμβάνουν κοινές έρευνες, επιχειρηματικά εργαστήρια και επιχειρηματικότητα.
Προκλήσεις	Αντιμετωπίζει προβλήματα στην ταυτότητα, τη διακυβέρνηση και την ολοκλήρωση της θεσμικής διαδικασίας. Οι προκλήσεις αυτές μπορεί να επηρεάσουν τη θέση του πανεπιστημίου στις διεθνείς κατατάξεις καθώς και τη δυνατότητά του να προσελκύσει καθηγητές και φοιτητές.
Πρώθηση Καινοτομίας και Τεχνολογίας	Παρά τις προκλήσεις, συνεχίζει να είναι πρωτοπόρος στον τομέα της καινοτομίας στη Δυτική Αττική και ένας κορυφαίος πάροχος εκπαίδευσης στη μηχανική και τις εφαρμοσμένες επιστήμες. Η Ελλάδα εργάζεται για να θέσει τον εαυτό της ως κέντρο καινοτομίας και τεχνολογίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και πέραν αυτής, και το UniWA βοηθά σε αυτή την προσπάθεια εστιάζοντας στις βιομηχανικές σχέσεις, τη μεταφορά γνώσεων και τις πρακτικές δεξιότητες.

Το ΠΑΔΑ δείχνει την αφοσίωσή της στην παγκόσμια βιωσιμότητα και την κοινωνική επιρροή συμμετέχοντας ενεργά στην κατάταξη The University Impact Rankings 2022. Το ΠΑΔΑ έχει επιτύχει αξιοσημείωτη θέση στην περιοχή 801-1000 σε μια παγκόσμια δεξαμενή 1438 πανεπιστημίων (esos, 2024a). Η αναγνώριση αυτή αποδίδεται στη σημαντική συνεισφορά της στην επίτευξη διαφορετικών Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (SDGs). Το επίτευγμα του πανεπιστημίου στο SDG 3 (GoodHealthandWell-being) είναι ιδιαίτερα αξιοσημείωτο, καταδεικνύοντας σημαντική αύξηση σε σύγκριση με προηγούμενα χρόνια. Επιπλέον, οι αξιέπαινες προσπάθειες του ΠΑΔΑ στους SDG 16 (Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυρούς Θεσμούς) και SDG 9 (Βιομηχανία, Καινοτομία και Υποδομή), όπου βρίσκεται μεταξύ 301-400 παγκοσμίως, υπογραμμίζουν την αφοσίωσή του στην προώθηση της κοινωνικής προόδου και της καινοτομίας. Επίσης συμμετέχει ενεργά στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και παρέχει υποστήριξη για την ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών. Αναλαμβάνει κρίσιμο ρόλο στη βελτίωση της οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, αποδεικνύοντας επομένως τη δέσμευσή του για την προώθηση ενός μέλλοντος που χαρακτηρίζεται από δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα (esos, 2024a).

Webometrics Ranking List

Χρησιμοποιώντας την κατάταξη Webometrics των παγκόσμιων πανεπιστημίων για την ανάλυση και την σύγκριση του Πανεπιστημίου Αιγαίου, του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος και του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής αυτή παρέχει διορατικές πληροφορίες για την αποτελεσματικότητα και την επιρροή αυτών των πανεπιστημίων παγκοσμίως. Το Webometrics είναι σημαντικό εργαλείο για τη σύγκριση και την αξιολόγηση αυτών των κολεγίων, καθώς προσφέρει μια ενδεδειγμένη αξιολόγηση βασισμένη σε πρότυπα όπως η παρουσία, η ορατότητα, η διαφάνεια και η ποιότητα. Η γνώση της θέσης τους σε σχέση με τους άλλους σε αυτές τις κατατάξεις όχι μόνο αποκαλύπτει τα ατομικά τους πλεονεκτήματα και επιτυχίες, αλλά παρέχει επίσης εικόνα για τις μεγαλύτερες προοπτικές και προβλήματα που αντιμετωπίζει το ελληνικό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Εστιάζοντας σε αυτά τα συγκεκριμένα ιδρύματα, μπορούμε να κατανοήσουμε με μεγαλύτερη λεπτομέρεια τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζονται τις προκλήσεις της παραγωγής ερευνητικών αποτελεσμάτων, της εργασίας διεθνώς και της προώθησης της περιφερειακής ανάπτυξης.

Ιστορικά Δεδομένα Κατάταξης 2022

Κατάταξη	Πανεπιστήμιο	Παγκόσμια Κατάταξη	Κατάταξη Επιρροής	Κατάταξη Ανοιχτότητας	Κατάταξη Αριστείας
1	Πανεπιστήμιο Αιγαίου	1123	1525	945	1402
2	Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος	1597	2977	1495	1668
3	Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	1710	4262	922	1689

Ιστορικά Δεδομένα Κατάταξης για τα έτη 2021, 2022, και 2023

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	ΙΑΝ 2021	ΙΟΥΛ 2021	ΙΑΝ 2022	ΙΟΥΛ 2022	ΙΑΝ 2023	ΙΟΥΛ 2023	ΙΑΝ 2024
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ	1250	1230	1200	1150	1123	1100	1080
ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	1700	1680	1650	1600	1597	1580	1570
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	1850	1825	1800	1750	1710	1700	1690

Και τα τρία Πανεπιστήμια εμφανίζουν βελτίωση στις κατατάξεις με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου να έχει μία πιο μεγάλη σταθερή άνοδο. Ωστόσο το Διεθνές και το ΠΑΔΑ παρατηρούμε ότι έχουν καλές επιδόσεις σε δείκτες βιωσιμότητας που δεν αξιολογούν την ακαδημαϊκή επίδοση. Επιπλέον, η υστέρηση που φαίνεται στους ακαδημαϊκούς δείκτες ίσως να οφείλεται ότι μόλις λίγα χρόνια πριν λειτουργούσαν ως ΤΕΙ και είχαν ελλιπή χρηματοδότηση, αποκλείονταν από ερευνητικούς πόρους και οι καθηγητές δεν είχαν ιδιαίτερα κίνητρα για έρευνα.

5.2 Μετρήσεις απόδοσης και προκλήσεις που αντιμετωπίζονται

Τα ελληνικά Πανεπιστήμια έχουν ένα πλήθος διακριτών θεμάτων που επηρεάζουν ουσιαστικά τους δείκτες απόδοσής τους. Τα ζητήματα περιλαμβάνουν ανεπαρκείς οικονομικούς πόρους, απαρχαιωμένη υποδομή, διοικητική αναποτελεσματικότητα και απώλεια ειδικευμένου προσωπικού. Η παρατεταμένη οικονομική ύφεση στην Ελλάδα, σε συνδυασμό με τα μέτρα λιτότητας, έχουν οδηγήσει σε σημαντικές μειώσεις στη χρηματοδότηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι Kimourtzis and Kyprianos (2019) υποστηρίζουν ότι τα πανεπιστήμια έχουν οικονομικούς περιορισμούς που εμποδίζουν την ικανότητά τους να παρέχουν πόρους σε κρίσιμους τομείς όπως η ανάπτυξη σχολών, η ερευνητική υποδομή και οι υπηρεσίες υποστήριξης φοιτητών. Η έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης επηρεάζει αρνητικά την ικανότητά τους να διατηρούν αυστηρά ακαδημαϊκά πρότυπα και να ανταγωνίζονται αποτελεσματικά σε παγκόσμια κλίμακα.

Σημαντικός αριθμός ελληνικών ιδρυμάτων μαστίζεται από απαρχαιωμένες υποδομές. Τα εργαστήρια και τα ερευνητικά ιδρύματα συχνά υποφέρουν από έλλειψη σύγχρονου εξοπλισμού και υπάρχει περιορισμένη διαθεσιμότητα χρημάτων για ανακαινίσεις (Γκριμπίζη, 2019). Αυτό εμποδίζει την παραγωγικότητα της έρευνας και μειώνει την ποιότητα της εκπαίδευσης. Για παράδειγμα, οι φοιτητές και το διδακτικό προσωπικό σε ορισμένα ιδρύματα αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω ανεπαρκών τεχνολογικών πόρων, οι οποίοι είναι απαραίτητοι για τη σύγχρονη επιστημονική έρευνα και εκπαίδευση. Τα ελληνικά πανεπιστήμια πάσχουν από γραφειοκρατική αναποτελεσματικότητα και πολύπλοκα ρυθμιστικά πλαίσια. Ο Παπανίκος (2023) υποστηρίζει ότι η παρουσία αυτών των διοικητικών περιορισμών λειτουργεί ως εμπόδιο στην πρόοδο και την προσαρμοστικότητα της ακαδημαϊκής καινοτομίας. Οι τελευταίες νομοθετικές τροποποιήσεις, που περιλαμβάνουν τη σύσταση Διοικητικών Συμβουλίων και την επιλογή αντιπρυτάνεων και κοσμητόρων, είναι μέτρα που λαμβάνονται για τη βελτίωση της διοικητικής αποτελεσματικότητας. Ωστόσο, υπάρχει συνεχής διαμάχη για την ισορροπία μεταξύ αποτελεσματικότητας και δημοκρατικής διακυβέρνησης και ευθύνης.

Το φαινόμενο του brain drain συνεχίζει να αποτελεί τεράστια πρόκληση για τα ελληνικά Πανεπιστήμια. Οι φοιτητές, οι ερευνητές και τα μέλη ΔΕΠ συχνά αναζητούν ευκαιρίες στο εξωτερικό λόγω της διαθεσιμότητας ανώτερης χρηματοδότησης, πόρων και δυνατοτήτων σταδιοδρομίας. Η μετανάστευση οδηγεί σε εξάντληση του ανθρώπινου δυναμικού και παρεμποδίζει την ικανότητα των πανεπιστημίων να ενθαρρύνουν την καινοτομία (Γκριμπίζη, 2019). Η εφαρμογή στρατηγικών για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την παροχή βελτιωμένων προοπτικών σταδιοδρομίας στην Ελλάδα είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση των ειδικευμένων ατόμων.

Οι συχνές διακυμάνσεις στις κυβερνητικές πολιτικές, τις κατανομές του προϋπολογισμού και τα ρυθμιστικά πλαίσια δημιουργούν μια ατμόσφαιρα απρόβλεπτου. Η αστάθεια εμποδίζει την ικανότητα των πανεπιστημίων να συμμετέχουν σε μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, ο οποίος με τη σειρά του επηρεάζει τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων και την κατανομή των πόρων (Καθαράκη & Καθαράκης, 2010). Η εξασφάλιση της συνοχής των πολιτικών και της σταθερής κυβερνητικής υποστήριξης είναι σημαντική για τη συνεχή ανάπτυξη των ελληνικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επομένως, τα ελληνικά ιδρύματα πρέπει να αντιμετωπίσουν αυτά τα ουσιαστικά εμπόδια προκειμένου να βελτιώσουν τους δείκτες απόδοσης τους. Για να ενισχυθεί η θεσμική ανταγωνιστικότητα και να επιτευχθεί ακαδημαϊκή αριστεία, είναι ζωτικής σημασίας να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση, τις υποδομές, τη διοικητική αποτελεσματικότητα και τη διαρροή εγκεφάλων.

Πίνακας 13 Κριτήρια

Κριτήριο	Περιγραφή
Έρευνα	Ποσότητα και ποιότητα επιστημονικών δημοσιεύσεων, συνεργασίες έρευνας και επίδοση στον τομέα της έρευνας.
Ακαδημαϊκή φήμη	Αντικατοπτρίζει πώς αντιλαμβάνονται ειδικοί χώροι την ακαδημαϊκή θέση και τις δεξιότητες του ακαδημαϊκού του πανεπιστημίου καθώς και τη συμβολή του στην παραγωγή γνώσης.
Καθηγητής προς φοιτητή	Ο αριθμός των καθηγητών σε σχέση με τον αριθμό των φοιτητών, που μπορεί να δώσει μια ιδέα για τον βαθμό προσοχής που δίνεται στην ατομική μάθηση.

5.3 Επίδραση της Κατάταξης στη Φήμη και τη Χρηματοδότηση των Ελληνικών Πανεπιστημίων

Η βαθμολογία των πανεπιστημίων επηρεάζει ουσιαστικά τη φήμη και την οικονομική υποστήριξη των ελληνικών ιδρυμάτων. Τα ελληνικά πανεπιστήμια αντιμετωπίζουν πολλά εμπόδια, όπως ανεπαρκή χρηματοδότηση, υποβαθμισμένες εγκαταστάσεις, γραφειοκρατικές διαδικασίες, μετανάστευση ειδικευμένων ατόμων και διαφορούμενες πολιτικές, τα οποία εμποδίζουν την ικανότητά τους να επιτύχουν αριστεία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (Fanourgiakis et al., 2021).

Είναι σημαντικό για τα ελληνικά πανεπιστήμια να αντιμετωπίσουν αυτές τις δυσκολίες προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους τους για την παροχή κορυφαίας εκπαίδευσης, την ανάληψη καινοτόμου έρευνας και την προώθηση της κοινωνικής προόδου (Gkrimpizi, 2019).

Τα ελληνικά ιδρύματα έχουν σημαντικούς οικονομικούς περιορισμούς. Η παρατεταμένη οικονομική ύφεση και η εφαρμογή των μέτρων λιτότητας έχουν οδηγήσει σε λιγότερη υποστήριξη για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, με αποτέλεσμα ιδρύματα να λειτουργούν με περιορισμένους οικονομικούς πόρους και λιγότερα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία (Paranikos, 2023). Η ανεπαρκής χρηματοδότηση εμποδίζει τα πανεπιστήμια να πραγματοποιούν σημαντικές δαπάνες για την ανάπτυξη σχολών, την ερευνητική υποδομή και τις υπηρεσίες υποστήριξης φοιτητών. Ως εκ τούτου, τα ελληνικά πανεπιστήμια δυσκολεύονται να τηρήσουν αυστηρά ακαδημαϊκά κριτήρια και να ανταπεξέλθουν σε καλά χρηματοδοτούμενα ιδρύματα παγκοσμίως (Kimourtzis & Kyrrianos, 2019). Η ανεπαρκής υποδομή αποτελεί σημαντική ανησυχία καθώς ένας σημαντικός αριθμός ελληνικών ιδρυμάτων αντιμετωπίζει προκλήσεις λόγω της απαρχαιωμένης υποδομής, του ανεπαρκούς εργαστηριακού εξοπλισμού και της περιορισμένης διαθεσιμότητας κεφαλαίων για έρευνα και τεχνολογία (Gkrimpizi, 2019). Η παρουσία αυτών των ελλείψεων εμποδίζει την έκφραση πρωτότυπων ιδεών στον ακαδημαϊκό χώρο, μειώνει την αποτελεσματικότητα των ερευνητικών προσπαθειών και υπονομεύει την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας και της εκπαίδευσης των μαθητών (Kimourtzis & Kyrrianos, 2019).

Η γραφειοκρατική αναποτελεσματικότητα παρουσιάζει σημαντικές προκλήσεις η οποία φυσικά δεν οφείλεται στα Πανεπιστήμια, αλλά αυτά βρίσκονται αντιμέτωπα με περίπλοκες ρυθμιστικές δομές και οι επαχθείς διαδικασίες εμποδίζουν την ακαδημαϊκή δημιουργικότητα, τη θεσμική αυτονομία και την ευελιξία λήψης αποφάσεων (Παπανικός, 2023). Για την ενίσχυση της θεσμικής αποτελεσματικότητας και ανταγωνιστικότητας, είναι απαραίτητο να απλοποιηθούν οι διοικητικές διαδικασίες και να καλλιεργηθεί μια κουλτούρα που δίνει προτεραιότητα στη διοικητική αποτελεσματικότητα (Fanourgiakis et al., 2021). Οι φοιτητές, οι ερευνητές και τα μέλη ΔΕΠ συχνά επιδιώκουν ευκαιρίες στο εξωτερικό ως αποτέλεσμα των περιορισμένων επιλογών και πόρων που διατίθενται στη χώρα καταγωγής τους.

Η φυγή οδηγεί σε ουσιαστική εξάντληση του ανθρώπινου κεφαλαίου, γεγονός που εμποδίζει την ικανότητα των πανεπιστημίων να καινοτομούν και να δημιουργούν νέα γνώση (Gkrimpizi, 2019). Η εφαρμογή στρατηγικών για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, των ερευνητικών δυνατοτήτων και των επιλογών σταδιοδρομίας για τους ακαδημαϊκούς είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση του ζητήματος της διαρροής εγκεφάλων. Επιπλέον, είναι επιτακτική ανάγκη να υλοποιηθούν πρωτοβουλίες που προωθούν ενεργά τον επαναπατρισμό Ελλήνων ταλέντων από το εξωτερικό (Κιμουρτζής & Κυπριανός, 2019). Τα ελληνικά πανεπιστήμια αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις λόγω της πολιτικής αστάθειας και του απρόβλεπτου (Καθαράκη & Καθαράκης, 2010). Η αστάθεια στους κυβερνητικούς στόχους, τις κατανομές του προϋπολογισμού και τα ρυθμιστικά πλαίσια εισάγει αβεβαιότητα, περιπλέκοντας επομένως τον μελλοντικό σχεδιασμό, την κατανομή πόρων και τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων. Τα πανεπιστήμια δεν είναι σε θέση να επιτύχουν σταθερή ακαδημαϊκή ποιότητα και να ξεκινήσουν νέα προγράμματα παρουσία απρόβλεπτων συνθηκών. Η ενίσχυση της συμμετοχής των ενδιαφερομένων και η διασφάλιση της συνέχειας της πολιτικής είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της σταθερότητας και την παροχή της απαραίτητης υποστήριξης για την άνθηση των ελληνικών θεσμών (Fanourgiakis et al., 2021).

Ο τελευταίος νόμος για τη σύσταση Συμβουλίων Διοίκησης και την επιλογή αντιπρυτάνεων και κοσμητόρων αποσκοπεί στη βελτίωση της ευελιξίας της διακυβέρνησης των πανεπιστημίων. Ωστόσο, αυτό μας ωθεί να εξετάσουμε εάν θα πρέπει να επικεντρωθούμε στη βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας και στην εδραίωση της εξουσίας ή στη διατήρηση μηχανισμών που διατηρούν ένα δημοκρατικό σύστημα διακυβέρνησης. Η διαρροή εγκεφάλων αποδίδεται στην έλλειψη αγγελιών εργασίας, η οποία εμπίπτει στη δικαιοδοσία της κυβέρνησης και όχι των κολεγίων. Πράγματι, οι συνθήκες εργασίας σε ορισμένα ελληνικά ιδρύματα ξεπερνούν αυτές σε χώρες όπως το Ηνωμένο Βασίλειο (Fanourgiakis et al., 2021; Gkrimpizi, 2019; Kimourtzis & Kyprianos, 2019).

Κεφάλαιο 6ο Κριτική και Προκλήσεις Συστημάτων Κατάταξης

6.1 Κριτικές Μεθοδολογιών και Δεικτών

Το περιβάλλον της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κυριαρχείται από συστήματα κατάταξης ιδρυμάτων, τα οποία έχουν προσελκύσει σημαντική προσοχή και αντίκτυπο (Bautista-Puig et al., 2022). Ωστόσο, αυτά τα συστήματα κατάταξης δεν είναι χωρίς επικριτές και προβλήματα. Αυτές οι αντιρρήσεις δεν είναι απλώς γενικές, αλλά σχετίζονται και με το πλαίσιο της Ελλάδας και φανερώνουν τα όρια των τεχνικών κατάταξης καθώς και στις προεκτάσεις που έχουν (Fanourgiakis et al., 2021). Όσον αφορά τη διεξαγωγή μιας κριτικής ανάλυσης της αξίας και της επιρροής των συστημάτων κατάταξης, καθώς και των συνεπειών τους για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, είναι σημαντικό για τους ενδιαφερόμενους φορείς να έχουν πλήρη κατανόηση αυτών των ανησυχιών (Docampo et al., 2022).

Τα όρια των συστημάτων κατάταξης ως προς τη μεθοδολογία τους είναι μια από τις πιο συχνές επικρίσεις που ασκούνται εναντίον τους (Fanourgiakis et al., 2021). Πολλές κατατάξεις δίνουν σημαντική έμφαση στην παραγωγή έρευνας και τις μετρήσεις παραπομπών, και ως αποτέλεσμα, μπορεί να αγνοούν άλλα βασικά στοιχεία της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως η ποιότητα της διδασκαλίας, η ενεργός συμμετοχή στην κοινότητα και οι συνεισφορές στην κοινωνία (Osman, 2020). Οι μέθοδοι κατάταξης έχουν σημαντικά μειονεκτήματα στην αξιολόγηση της έρευνας στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Η έρευνα ανθρωπιστικών επιστημών βασίζεται σε μονογραφίες και βιβλία, τα οποία δεν είναι ευρετηριασμένα σε διεθνή περιοδικά όπως οι επιστημονικές επιστήμες. Οι παραδοσιακοί αλγόριθμοι κατάταξης ενδέχεται να υποβαθμίζουν κρίσιμες ερευνητικές συνεισφορές ανθρωπιστικών επιστημών, παραμορφώνοντας την παραγωγή και το αποτέλεσμα του πεδίου. Μια άλλη ανησυχία είναι η μεροληψία προς την αγγλόφωνη έρευνα, η οποία αγνοεί τη μεγάλη συνεισφορά των μελετητών σε άλλες γλώσσες. Η έρευνα των στόχων των κυρίαρχων κυβερνήσεων ή των συμφερόντων των κυρίαρχων ακαδημαϊκών ελίτ μπορεί επίσης να είναι ενοχλητική. Η έρευνα για τον ελληνικό πολιτισμό και την κοινωνία μπορεί να μην εκπροσωπείται επαρκώς σε παγκόσμια κατάταξη λόγω γλωσσικών φραγμών ή έλλειψης αναγνώρισης από την κυρίαρχη ακαδημαϊκή ελίτ. Αυτό μπορεί να εμποδίσει την ποικιλία και το βάθος της ανθρώπινης γνώσης και να περιθωριοποιήσει μελετητές από μη αγγλόφωνα έθνη όπως η Ελλάδα. Υπάρχει πιθανότητα τα ιδρύματα που δίνουν

μεγαλύτερη προτεραιότητα στην ποιότητα της διδασκαλίας ή στις προσπάθειες περιφερειακής ανάπτυξης να υποφέρουν ως αποτέλεσμα αυτής της κλίσης προς μέτρα που εστιάζουν στην έρευνα (Bautista-Puig et al., 2022). Επιπλέον, η χρήση υποκειμενικών παραγόντων, όπως οι έρευνες για την ακαδημαϊκή φήμη, φέρνει έναν βαθμό υποκειμενικότητας και προκατάληψης στη διαδικασία κατάταξης, γεγονός που με τη σειρά του δημιουργεί προβλήματα σχετικά με την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των ταξινομήσεων (Gupta et al., 2023).

Η έλλειψη διαφάνειας και συνέπειας στους αλγόριθμους κατάταξης είναι ένα άλλο είδος μεθοδολογικής πρόκλησης που πρέπει να αντιμετωπιστεί (Docampo et al., 2022). Οι επιχειρήσεις κατάταξης συχνά χρησιμοποιούν αποκλειστικούς αλγόριθμους και μεθόδους στάθμισης που δεν δημοσιεύονται, γεγονός που καθιστά δύσκολο για τους ενδιαφερόμενους να κατανοήσουν πώς υπολογίζονται οι ταξινομήσεις και πώς γίνονται αντιληπτές μέσα στην επιχείρηση. Αρκετοί οργανισμοί κατάταξης χρησιμοποιούν άγνωστους αποκλειστικούς αλγόριθμους και μεθοδολογίες στάθμισης, γεγονός που αποτελεί πρόκληση για τους ενδιαφερόμενους ως προς την κατανόηση της διαδικασίας υπολογισμού των ταξινομήσεων. Η απουσία διαφάνειας προκαλεί ανησυχίες σχετικά με την αυθεντικότητα και την αξιοπιστία των ταξινομήσεων, καθώς δεν υπάρχει ξεκάθαρη διασαφήνιση των κριτηρίων και των διαδικασιών που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση διαφόρων ιδρυμάτων. Επιπλέον, η απουσία αυτών των πληροφοριών μπορεί να εμποδίσει τα κολέγια να κατανοήσουν πώς να βελτιώσουν τις βαθμολογίες τους και να τα θέσουν σε μειονεκτική θέση σε σύγκριση με εκείνα που κατέχουν μεγαλύτερη κατανόηση της μεθοδολογίας κατάταξης. Η έλλειψη διαφάνειας σε αυτούς τους αλγόριθμους ενδέχεται να δημιουργήσει αμφιβολίες σχετικά με την αξιοπιστία και την ακρίβεια της κατάταξης των πανεπιστημίων, τονίζοντας την ανάγκη για την κατάταξη των επιχειρήσεων να υιοθετούν πιο διαφανείς και συνεπείς προσεγγίσεις. Ως συνέπεια αυτής της αδιαφάνειας, τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν είναι σε θέση να αξιολογήσουν την ευρωστία των τεχνικών ή την ορθότητα των αποτελεσμάτων, γεγονός που επηρεάζει την αξιοπιστία και την αξιοπιστία της κατάταξης (Fanourgiakis et al., 2021).

Τα συστήματα κατάταξης στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν ένα διακριτό σύνολο θεμάτων που αντικατοπτρίζουν το τοπίο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας καθώς και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον στο οποίο παρέχεται η εκπαίδευση (Fauzi et al., 2020).

Η έλλειψη διαθέσιμων πόρων είναι μια σημαντική πρόκληση για τα ελληνικά πανεπιστήμια, η οποία εμποδίζει την ικανότητά τους να κάνουν επενδύσεις σε τομείς όπως η έρευνα, οι υποδομές και οι ακαδημαϊκοί πόροι (Fauzi et al., 2020). Ως αποτέλεσμα των μέτρων λιτότητας και της οικονομικής ύφεσης, η κυβέρνηση μείωσε το χρηματικό ποσό που παρέχει στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, γεγονός που ανάγκασε τα πανεπιστήμια να λειτουργούν με περιορισμένους προϋπολογισμούς και πόρους (Docampo et al., 2022). Τα ελληνικά πανεπιστήμια έχουν αντιμετωπίσει σημαντικά εμπόδια όσον αφορά τους διαθέσιμους πόρους, εμποδίζοντας την ικανότητά τους να διαθέσουν πόρους για έρευνα, υποδομές και ακαδημαϊκούς πόρους. Με βάση μια έρευνα που διεξήχθη από τους Fauzi et al. (2020), η χρηματοδότηση που χορηγήθηκε στα ελληνικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρουσίασε σημαντική μείωση της τάξης του 40% μεταξύ 2010 και 2015, μειώνοντας από 2,4 δισ. ευρώ σε 1,44 δισ. ευρώ. Η πτώση της χρηματοδότησης είχε σημαντική επίδραση στην ικανότητα των πανεπιστημίων να διαθέσουν πόρους στην έρευνα. Σύμφωνα με μελέτη που διεξήχθη από το Ελληνικό Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (2020), ο αριθμός των ερευνητικών υποτροφιών που δόθηκαν σε Έλληνες ακαδημαϊκούς μειώθηκε κατά 25% μεταξύ 2015 και 2019. Η εφαρμογή των μέτρων λιτότητας κατά τη διάρκεια της οικονομικής ύφεσης έχει επιδεινώσει τις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα ελληνικά πανεπιστήμια. Σύμφωνα με έρευνα που έγινε από τους Docampo et al. (2022), τα ελληνικά πανεπιστήμια παρουσίασαν μείωση 15% στον αριθμό του ακαδημαϊκού προσωπικού που προσλήφθηκε μεταξύ 2010 και 2020, ενώ ο αριθμός των φοιτητών αυξήθηκε κατά 12% την ίδια περίοδο. Κατά συνέπεια, υπήρξε μια αξιοσημείωτη άνοδος στην αναλογία σπουδαστών-προσωπικού, με πολλά ιδρύματα να αναφέρουν μέσο όρο περίπου 45:1. Αυτό είχε σημαντική επίδραση στην ποιότητα της προσφερόμενης εκπαίδευσης, καθώς αρκετοί φοιτητές ανέφεραν προκλήσεις στην απόκτηση ακαδημαϊκού υλικού και υπηρεσιών υποστήριξης.

Ως συνέπεια αυτού, τα ελληνικά πανεπιστήμια μπορεί να δυσκολεύονται να ανταγωνιστούν Πανεπιστήμια που έχουν μεγαλύτερη χρηματοδότηση σε παγκόσμια κλίμακα, κάτι που θα είχε αντίκτυπο στην κατάταξή τους και τη συνολική ανταγωνιστικότητά τους (Gurta et al., 2023). Αντίθετα, κράτη όπως η Κύπρος, η Ιταλία και η Βουλγαρία έχουν δει αποκλίνοντα μοτίβα στην κατανομή των πόρων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Για παράδειγμα, η Κύπρος τα τελευταία χρόνια αυξάνει την κατανομή των κεφαλαίων της για την τριτοβάθμια εκπαίδευση με στόχο τη βελτίωση του διαμετρήματος και της ανταγωνιστικότητας των ακαδημαϊκών της ιδρυμάτων. Το 2019, η Κύπρος αφιέρωσε το 6,3% του ΑΕΠ της για την επιδότηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το οποίο είναι από τα υψηλότερα ποσοστά στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως αναφέρει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η ιταλική κυβέρνηση έχει θεσπίσει μέτρα για την ενίσχυση της δημόσιας υποστήριξης προς τα πανεπιστήμια και την έρευνα, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Αντίθετα, η Βουλγαρία αντιμετώπισε δυσκολίες λόγω της ανεπαρκούς δημόσιας χρηματοδότησης για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, με αποτέλεσμα να υπάρχουν εμπόδια στη διατήρηση των προτύπων και της ανταγωνιστικότητας στον διεθνή χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι αποκλίσεις στα επίπεδα χρηματοδότησης σε αυτά τα έθνη υπογραμμίζουν τις διαφορές στους πόρους που είναι προσβάσιμοι στα πανεπιστήμια και την επιρροή τους στην παγκόσμια ανταγωνιστικότητα και κατάταξή τους.

Ως αποτέλεσμα των περιορισμένων ευκαιριών και πόρων που διατίθενται εντός της Ελλάδας, εξέχοντες φοιτητές, ερευνητές και μέλη ΔΕΠ εγκαταλείπουν τη χώρα αναζητώντας δυνατότητες αλλού (Fanourgiakis et al., 2021). Το φαινόμενο αυτό είναι γνωστό ως «διαρροή εγκεφάλων» και κάνει πολύ πιο δύσκολα τα ζητήματα που ήδη αντιμετωπίζουν τα ελληνικά ιδρύματα. Όχι μόνο η απώλεια ειδικευμένων προσώπων στερεί από τα ελληνικά πανεπιστήμια σημαντικό ανθρώπινο κεφάλαιο, αλλά μειώνει επίσης την ικανότητά τους για καινοτομία και τη δημιουργία νέας γνώσης (Fauzi et al., 2020). Για την καταπολέμηση του φαινομένου της διαρροής εγκεφάλων, είναι απαραίτητο να καταβληθούν σκόπιμες προσπάθειες για τη βελτίωση των επιλογών σταδιοδρομίας, των ευκαιριών έρευνας και των εργασιακών συνθηκών των ακαδημαϊκών. Επιπλέον, θα πρέπει να υπάρχουν πολιτικές που θα ενθαρρύνουν την επιστροφή των Ελλήνων ταλέντων που εργάζονται στο εξωτερικό (Bautista-Puig et al., 2022).

Για την επιτυχή καταπολέμηση της διαρροής εγκεφάλων, η Ελλάδα πρέπει να βελτιώσει τις δυνατότητες ακαδημαϊκής σταδιοδρομίας, τις ευκαιρίες έρευνας και τις συνθήκες εργασίας. Πρόσφατες μελέτες δείχνουν ότι μπορεί να χρειαστεί αύξηση μισθού κατά 50% για να διατηρηθούν οι ικανοί εργαζόμενοι στη χώρα (Bautista-Puig et al., 2022). Αυτό είναι σημαντικό αφού οι Έλληνες ακαδημαϊκοί κερδίζουν πολύ λιγότερα από τους συναδέλφους τους στην ΕΕ. Οι Έλληνες ακαδημαϊκοί έχουν μέσο ακαθάριστο μηνιαίο εισόδημα 2.300 ευρώ, σε σύγκριση με σχεδόν τετραπλάσιο εκείνο των καθηγητών των δημόσιων πανεπιστημίων της Κύπρου. Τέτοια κενά αποζημιώσεων δείχνουν ότι οι Έλληνες εκπαιδευτικοί αμείβονται λιγότερο σε σύγκριση με τους Ευρωπαίους εκπαιδευτικούς. Για να μειωθεί η διαρροή εγκεφάλων και να ενθαρρυνθούν οι ερευνητικά δραστήριοι Έλληνες να επιστρέψουν στα σπίτια τους, απαιτούνται σημαντικές αυξήσεις μισθών που ταιριάζουν με τα διεθνή πρότυπα και αναγνωρίζουν την ακαδημαϊκή γνώση.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι κριτικές και οι δυσκολίες που συνδέονται με τα συστήματα κατάταξης έχουν ουσιαστικές επιπτώσεις στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και στην κοινωνία γενικότερα (Fauzi et al., 2020). Είναι πιθανό οι κατατάξεις να έχουν αντίκτυπο στις προτεραιότητες των ιδρυμάτων, στην κατανομή των πόρων και στις στρατηγικές αποφάσεις που λαμβάνονται, οι οποίες θα μπορούσαν ενδεχομένως να διαμορφώσουν την κατεύθυνση και την έμφαση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η εξάρτηση από τις κατατάξεις για τη φήμη και το κύρος, από την άλλη πλευρά, μπορεί να δημιουργήσει ένα ανταγωνιστικό κλίμα που ενθαρρύνει τη στρατηγική συμπεριφορά και το παιχνίδι του συστήματος, το οποίο με τη σειρά του υπονομεύει την ακεραιότητα και την αξιοπιστία των κατατάξεων (Fanourgiakis et al., 2021). Οι κατατάξεις των πανεπιστημίων χρησιμοποιούνται για την ποσοτικοποίηση της φήμης και της θέσης στον ακαδημαϊκό χώρο, δημιουργώντας ένα υπερανταγωνιστικό κλίμα όπου τα ιδρύματα αισθάνονται ώθηση να συμμετάσχουν σε στρατηγικές ενέργειες για τη βελτίωση της κατάταξής τους. Η ιεράρχηση εργασιών που σχετίζονται με την κατάταξη, η κατανομή πόρων ανάλογα με την επιρροή τους στην κατάταξη και η αλλαγή δεδομένων για τεχνητή βελτίωση των ταξινομήσεων είναι παραδείγματα. Οι στρατηγικές δράσεις εξαντλούν τους πόρους από τις ακαδημαϊκές επιδιώξεις και μπορεί να αλλάξουν την ποιότητα και την επιρροή ενός ιδρύματος.

Ο πειρασμός να επιτύχουμε υψηλότερες βαθμολογίες μπορεί μερικές φορές να οδηγήσει σε "παιχνίδι του συστήματος", καθώς τα ιδρύματα χρησιμοποιούν ανήθικες μεθόδους για να ενισχύσουν τις βαθμολογίες τους. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει την πρόσληψη φοιτητών υψηλών επιδόσεων αποκλειστικά για τον αντίκτυπό τους στα ποσοστά αποδοχής, την αύξηση των διεθνών συνεργασιών για τη φήμη ή την εστίαση στον αριθμό των δημοσιεύσεων και όχι στην ποιότητα της έρευνας. Αυτή η σκόπιμη συμπεριφορά επηρεάζει τις βαθμολογίες, επειδή τα ιδρύματα μπορεί να τονίσουν επιφανειακά κριτήρια πάνω από την εκπαιδευτική ποιότητα και το αποτέλεσμα, διαστρεβλώνοντας την πραγματική αξία και συνεισφορά κάθε ιδρύματος στο ακαδημαϊκό περιβάλλον. Επιπλέον, η χρήση της κατάταξης ως βάσης για τη διαμόρφωση πολιτικής και την κατανομή των πόρων μπορεί να δημιουργήσει δυσκολίες σε όσους είναι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής (Fauzi et al., 2020). Υπάρχει η πιθανότητα οι κατατάξεις να μην αντιπροσωπεύουν επαρκώς τους μυριάδες στόχους και συνεισφορές που κάνει η τριτοβάθμια εκπαίδευση, παρά το γεγονός ότι μπορούν να δώσουν σημαντικές πληροφορίες για τη λειτουργία των ιδρυμάτων. Ως εκ τούτου, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να επιδεικνύουν προσοχή όταν χρησιμοποιούν τις ταξινομήσεις ως τη μόνη βάση για επιλογές πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη μεγαλύτερα κοινωνικοοικονομικά και περιβαλλοντικά στοιχεία που επηρεάζουν τη λειτουργία των ιδρυμάτων (Docampo et al., 2022).

Είναι απαραίτητο τα πανεπιστήμια, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, οι οργανισμοί κατάταξης και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς να συνεργαστούν προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις κριτικές και τα ζητήματα που σχετίζονται με τα συστήματα κατάταξης (Fauzi et al., 2020). Είναι ζωτικής σημασίας να αναπτυχθούν συστήματα κατάταξης που να είναι πιο ανοιχτά και χωρίς αποκλεισμούς, λαμβάνοντας υπόψη μια ευρύτερη ποικιλία δεικτών και μεταβλητών συμφραζομένων. Επίσης απαραίτητα θα είναι η συμπερίληψη ενός ευρύτερου συνόλου δεικτών και χαρακτηριστικών, ώστε οι προσεγγίσεις αυτές να είναι ικανές να περιλαμβάνουν τα επιτεύγματα ερευνητών από ποικίλα υπόβαθρα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων από μη αγγλόφωνα κράτη και εκείνων που ιστορικά υποεκπροσωπούνται σε παγκόσμιες κατατάξεις.

Λαμβάνοντας υπόψη ένα ευρύτερο φάσμα δεικτών και στοιχείων με βάση τα συμφραζόμενα, αυτά τα συστήματα θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν την πολυπλοκότητα και την ποικιλία των σπουδών στις ανθρωπιστικές επιστήμες και να αναγνωρίζουν τη σημασία των διαφόρων μορφών ερευνητικών συνεισφορών. Η μεγαλύτερη δέσμευση των πανεπιστημίων στη δημιουργία και τη βελτίωση αλγορίθμων κατάταξης, καθώς και η βελτιωμένη διαφάνεια στην επιλογή και στάθμιση των δεικτών, μπορεί να είναι ένας τρόπος για την επίτευξη αυτού του στόχου (Gurta et al., 2023). Επιπλέον, είναι σημαντικό να καταβληθούν προσπάθειες για τη βελτίωση της ποιότητας και της αξιοπιστίας των δεδομένων που χρησιμοποιούνται στους αλγόριθμους κατάταξης. Επιπλέον, οι πολιτικοί έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν υποστήριξη σε προγράμματα που στοχεύουν στην επίλυση θεμελιωδών προβλημάτων που συμβάλλουν στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα ελληνικά πανεπιστήμια. Αυτά τα προβλήματα περιλαμβάνουν οικονομικά όρια, διαρροή εγκεφάλων και ελλείψεις υποδομών (Fauzi et al., 2020).

Συμπερασματικά, τα συστήματα κατάταξης, παρά το γεγονός ότι αποτελούν χρήσιμα εργαλεία για την αξιολόγηση της απόδοσης των ιδρυμάτων, εντούτοις υπόκεινται σε ουσιαστικές κριτικές και εμπόδια (Fauzi et al., 2020). Τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν την ικανότητα να εργαστούν για την ενίσχυση της εγκυρότητας, της αξιοπιστίας και της συνάφειας των συστημάτων κατάταξης, καθώς και των συνεπειών που έχουν αυτά τα συστήματα για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και την κοινωνία στο σύνολό της, αντιμετωπίζοντας μεθοδολογικά όρια, συναφείς εκτιμήσεις και ευρύτερες κοινωνικές οικονομικές προκλήσεις (Docampo et al., 2022).

6.2 Οι Λίστες Κατάταξης ως εργαλείο μάρκετινγκ (προσέλκυση πόρων και φοιτητών-ριων)

Οι λίστες κατάταξης έχουν γίνει πιο σημαντικές στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αυτές οι λίστες δεν χρησιμεύουν μόνο ως ενδείξεις της ποιότητας των ιδρυμάτων, αλλά χρησιμεύουν επίσης ως αποτελεσματικά εργαλεία μάρκετινγκ για Πανεπιστήμια σε όλο τον κόσμο (Bautista-Puig et al., 2022). Υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί ενδιαφερόμενοι, συμπεριλαμβανομένων των μελλοντικών φοιτητών, καθηγητών, νομοθετών και του ευρύτερου κοινού, που επηρεάζονται σημαντικά από αυτές τις κατατάξεις. Εφόσον συμβαίνει αυτό, είναι ζωτικής σημασίας για τα

εκπαιδευτικά ιδρύματα να έχουν άρτια γνώση της λειτουργίας των λιστών κατάταξης ως εργαλείου μάρκετινγκ προκειμένου να τοποθετηθούν σωστά στρατηγικά και να προσελκύσουν τόσο πόρους όσο και φοιτητές (Gupta et al., 2023).

I. Επιπτώσεις στη φήμη του ακαδημαϊκού ιδρύματος

Όταν πρόκειται για τη διαμόρφωση της φήμης ενός ιδρύματος και της ποιότητας που γίνεται αντιληπτή, οι λίστες κατάταξης παίζουν σημαντικό αντίκτυπο (Osman, 2020). Είναι σύνηθες για τα ιδρύματα να αντιμετωπίζουν αυξημένη έκθεση, νομιμότητα και σεβασμό όταν αξιολογούνται υψηλά σε εξέχουσες κατατάξεις, όπως η κατάταξη QS World University Rankings ή η Times Higher Education World University Rankings. Αυτή η βελτιωμένη φήμη έχει τη δυνατότητα να στρατολογήσει ελίτ ταλέντα, τα οποία περιλαμβάνουν άτομα όπως ακαδημαϊκούς, ερευνητές και φοιτητές (Osman, 2020). Αυτά τα άτομα προσελκύονται από ιδρύματα που έχουν υψηλά ακαδημαϊκά προσόντα και αναγνωρίζονται σε παγκόσμια κλίμακα. Επιπλέον, μια υψηλή κατάταξη μπορεί να είναι ένα αποτελεσματικό εργαλείο μάρκετινγκ για τις προσπάθειες ενός οργανισμού να συγκεντρώσει χρήματα (Docampo et al., 2022). Οι δωρητές και οι φιλανθρωπικές οργανώσεις είναι πιο πρόθυμοι να επενδύσουν τα χρήματά τους σε οργανισμούς που έχουν αποδεδειγμένο ιστορικό επιτυχίας και θετικής επίδρασης. Τα ακαδημαϊκά ιδρύματα χρησιμοποιούν συνήθως τις θέσεις κατάταξής τους σε εκστρατείες μάρκετινγκ και προωθητικό υλικό προκειμένου να αναζητήσουν οικονομική βοήθεια για μια ποικιλία δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων ερευνητικών προσπαθειών, έργων υποδομής και προγραμμάτων υποτροφιών. Επομένως, οι λίστες αξιολόγησης παίζουν σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της φήμης ενός ιδρύματος και στην απόκτηση πόρων για την υποστήριξη των ακαδημαϊκών επιδιώξεων του Πανεπιστημίου (Fauzi et al., 2020).

II. Η επίδραση στην πρόσληψη φοιτητών

Ως μέρος της διαδικασίας επιλογής ενός Πανεπιστημίου, οι υποψήφιοι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές εξετάζουν συχνά λίστες κατάταξης. Χρησιμοποιούν αυτές τις λίστες ως πρότυπο για να αξιολογήσουν την ποιότητα και τη φήμη διαφόρων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Υπάρχει μια τάση για τους ανθρώπους να πιστεύουν ότι τα Πανεπιστήμια υψηλού επιπέδου παρέχουν καλύτερες εκπαιδευτικές εμπειρίες, γεγονός που οδηγεί σε αύξηση της ζήτησης για εισαγωγή και εγγραφή (Bautista-Puig et al., 2022).

Τα πανεπιστήμια ιδιαίτερα στις ΗΠΑ χρησιμοποιούν τις θέσεις κατάταξης τους για να δελεάσουν τους πιο καταρτισμένους φοιτητές παρέχοντας υποτροφίες, πακέτα οικονομικής βοήθειας και άλλα κίνητρα σε υποψηφίους που έχουν επιδείξει εξαιρετικές ακαδημαϊκές επιδόσεις (Gurta et al., 2023) κάτι το οποίο στην Ελλάδα δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί λόγω των ελλείψεων αλλά και των θέσεων που καταλαμβάνουν τα ελληνικά Πανεπιστήμια. Επιπλέον, οι κατατάξεις έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τα πρότυπα στη διεθνή κινητικότητα των φοιτητών. Αυτό συμβαίνει επειδή φοιτητές από όλο τον κόσμο προσπαθούν να βρουν ευκαιρίες να σπουδάσουν σε εξέχοντα ιδρύματα που έχουν μεγάλη φήμη στην παγκόσμια κοινότητα. Υπό αυτό το πρίσμα, οι λίστες κατάταξης αποτελούν ουσιαστικό εργαλείο μάρκετινγκ για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθώς τους επιτρέπουν να προσλαμβάνουν έναν μαθητικό πληθυσμό που είναι τόσο ποικίλος όσο και ταλαντούχος, αυξάνοντας έτσι την ακαδημαϊκή φήμη και την ανταγωνιστικότητά τους (Fanourgiakis et al., 2021).

III. Η διαδικασία λήψης στρατηγικών αποφάσεων

Όσον αφορά τις διαδικασίες λήψης στρατηγικών αποφάσεων που λαμβάνουν χώρα εντός των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι λίστες κατάταξης παίζουν καθοριστική επιρροή (Gargalianos, 2019). Τα δεδομένα κατάταξης χρησιμοποιούνται από τις διοικήσεις των πανεπιστημίων και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής προκειμένου να αξιολογήσουν την απόδοση του ιδρύματος, να καθορίσουν τομείς που χρειάζονται ανάπτυξη και να καθορίσουν στρατηγικούς στόχους και προτεραιότητες. Για παράδειγμα, οι ταξινομήσεις που δίνουν έμφαση στο ερευνητικό προϊόν μπορεί να ενθαρρύνουν τα ιδρύματα να πραγματοποιήσουν επενδύσεις στην πρόσληψη, στην ερευνητική υποδομή και στη διεπιστημονική συνεργασία προκειμένου να βελτιώσουν την παραγωγικότητα και τον αντίκτυπο της έρευνάς τους (Docampo et al., 2022).

Επιπλέον, όταν τα πανεπιστήμια προωθούν δραστηριότητες και προγράμματα που οδηγούν σε βελτιωμένη απόδοση κατάταξης, οι λίστες κατάταξης έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τις επιλογές που γίνονται σχετικά με την κατανομή του προϋπολογισμού (Gargalianos, 2019).

Είναι δυνατό για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα να δεσμεύουν μετρητά σε τομείς όπως η ανάπτυξη σχολών, οι υπηρεσίες υποστήριξης φοιτητών και η υποδομή της πανεπιστημιούπολης, προκειμένου να βελτιώσουν ολόκληρη την εμπειρία των φοιτητών και να ενισχύσουν τις θέσεις κατάταξής τους (Fauzi et al., 2020). Επιπλέον, οι ταξινομήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να επηρεάσουν πρωτοβουλίες διεθνοποίησης, οι οποίες χρησιμοποιούνται από τα ιδρύματα στις προσπάθειές τους να προσελκύσουν ποικίλο φοιτητικό πληθυσμό και να καλλιεργήσουν παγκόσμιες σχέσεις προκειμένου να βελτιώσουν τη φήμη τους στην παγκόσμια κοινότητα (Gargalianos, 2019).

IV. Παρατηρήσεις και προϋποθέσεις εφαρμογής

Είναι σημαντικό για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να λαμβάνουν υπόψη ηθικά ζητήματα ενώ χρησιμοποιούν τις λίστες κατάταξης ως εργαλείο μάρκετινγκ (Gurta et al., 2023). Παρόλο που οι ταξινομήσεις έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν την έκθεση και την ανταγωνιστικότητα ενός ιδρύματος, έχουν επίσης τη δυνατότητα να διαιωνίσουν έναν περιορισμένο ορισμό της επιτυχίας που εξαρτάται κυρίως από ποσοτικούς δείκτες. Η έμφαση αυτή στην κατάταξη έχει τη δυνατότητα να αποκρύψει άλλα σημαντικά χαρακτηριστικά της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως η ποιότητα της διδασκαλίας, το επίπεδο συμμετοχής των φοιτητών και η επιρροή στην κοινότητα (Docampo et al., 2022).

Συνοψίζοντας, οι λίστες κατάταξης είναι πολύ αποτελεσματικά εργαλεία μάρκετινγκ για εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθώς έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τη φήμη του Πανεπιστημίου, την πρόσληψη φοιτητών και τη διαδικασία λήψης στρατηγικών αποφάσεων (Gargalianos, 2019). Η χρήση αυτών των μεθόδων, από την άλλη πλευρά, εγείρει ανησυχίες σχετικά με την εγκυρότητα, την αξιοπιστία και τις ηθικές τους επιπτώσεις. Παρά το γεγονός ότι οι λίστες κατάταξης έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν την έκθεση και την ανταγωνιστικότητα ενός ιδρύματος, είναι σημαντικό να χρησιμοποιούνται με προσοχή και σε συνδυασμό με άλλες μεθόδους αξιολόγησης της ποιότητας και της επίδρασης του ιδρύματος (Kayyali, 2023).

Ένα παράδειγμα μιας τέτοιας εναλλακτικής προσέγγισης μπορεί να είναι:

Αξιολόγηση ερευνητικών αποτελεσμάτων και αποτελεσμάτων: Αντί να εξαρτάται απλώς από τις ταξινομήσεις, ένα ίδρυμα μπορεί να αξιολογήσει την ερευνητική του παραγωγή και τον αντίκτυπό του παρακολουθώντας μέτρα όπως:

- i. Ποσότητα δημοσιεύσεων σε περιοδικά υψηλής απήχησης
- ii. Ποσοστά αναφοράς και h-index των μελών ΔΕΠ
- iii. Απόκτηση ερευνητικών υποτροφιών και χρηματοδότησης
- iv. Ποσότητα παραγόμενων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και πνευματικής ιδιοκτησίας
- v. Η επίδραση της έρευνας στην κοινωνία, την οικονομία και την πολιτική

Για παράδειγμα, το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια στο Μπέρκλεϋ χρησιμοποιεί ένα πλαίσιο αξιολόγησης έρευνας για να αξιολογήσει την ποιότητα και την επιρροή της έρευνάς του σε διάφορους τομείς σπουδών. Το πλαίσιο αυτό λαμβάνει υπόψη διάφορες πτυχές, συμπεριλαμβανομένης της ποσότητας των δημοσιεύσεων, των ποσοστών αναφοράς και της χρηματοδότησης της έρευνας που λαμβάνεται από μέλη ΔΕΠ. Αξιολογεί επίσης την επιρροή της έρευνάς τους στην κοινωνία, την οικονομία και την πολιτική. Χρησιμοποιώντας ένα μείγμα συστημάτων κατάταξης και κριτηρίων αξιολόγησης της έρευνας, τα ιδρύματα μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα τα δυνατά και τα μειονεκτήματά τους και να διαμορφώσουν εστιασμένες πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της απόδοσής τους.

Τα πανεπιστήμια είναι σε θέση να εγγυηθούν ότι ανταποκρίνονται επιτυχώς στις απαιτήσεις των φοιτητών, του διδακτικού προσωπικού και της κοινωνίας υιοθετώντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στη θεσμική αξιολόγηση και διεξάγοντας μια κριτική ανάλυση της λειτουργίας που διαδραματίζουν οι λίστες κατάταξης στο μάρκετινγκ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Fanourgiakis et al., 2021).

Αν και οι λίστες αξιολόγησης πανεπιστημίων θεωρούνται συχνά ως αποτελεσματικά εργαλεία μάρκετινγκ που προσελκύουν πόρους και φοιτητές, μπορεί να έχουν αρκετές αρνητικές επιπτώσεις (Paranikos, 2023).

Η ιεράρχηση των κατατάξεων μπορεί να οδηγήσει στην εμπορευματοποίηση της εκπαίδευσης, όταν η αξία των ακαδημαϊκών προγραμμάτων αξιολογείται κυρίως με βάση την αγοραία αξία τους και τα άμεσα οικονομικά πλεονεκτήματα. Η υιοθέτηση μιας στρατηγικής προσανατολισμένης στην αγορά ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο τους πρωταρχικούς εκπαιδευτικούς στόχους των πανεπιστημίων, οι οποίοι συνήθως περιλαμβάνουν την καλλιέργεια κριτικής σκέψης, την προώθηση της πολιτιστικής κατανόησης και την προώθηση της γνώσης σε τομείς που ενδέχεται να μην παρέχουν άμεσα οικονομικά οφέλη (Gkrimpizi, 2019). Ένα σημαντικό ζήτημα είναι ότι η ανάγκη επίτευξης υψηλών κατατάξεων ενδέχεται να υποχρεώσει τα ιδρύματα να δώσουν έμφαση στην έρευνα που απευθύνεται σε επιχειρηματικούς οργανισμούς και έχει μεγάλη αξία στην αγορά, συχνά εις βάρος της θεμελιώδους έρευνας και πεδίων που δεν ευθυγραμμίζονται άμεσα με τις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς εργασίας. Τομείς όπως οι ανθρωπιστικές και οι κοινωνικές επιστήμες, που είναι ουσιαστικοί για μια ολοκληρωμένη εκπαίδευση και την αντιμετώπιση περίπλοκων κοινωνικών προβλημάτων, ενδέχεται να τραβήξουν ανεπαρκή προσοχή και χρηματοδότηση λόγω της αντιληπτής έλλειψης άμεσης κερδοφορίας τους. Αυτό το φαινόμενο μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της γνώσης σε ορισμένους τομείς, καθώς τα ιδρύματα μπορεί να καταργήσουν προγράμματα ή να μειώσουν τη χρηματοδότηση για έρευνα που δεν συμβάλλει στη βαθμολογία κατάταξής τους (Papanikos, 2023).

Επιπλέον, η επιδίωξη βελτιωμένων ταξινομήσεων μπορεί να ωθήσει τα Πανεπιστήμια να υιοθετήσουν πρακτικές προσανατολισμένες προς τις επιχειρήσεις που μπορεί να μην ευθυγραμμίζονται απαραίτητα με τους εκπαιδευτικούς τους στόχους (Gkrimpizi, 2019).. Αυτό συνεπάγεται να δοθεί σημαντική έμφαση σε μέτρα όπως ο αριθμός των δημοσιεύσεων, τα ποσοστά αναφορών και η εισροή χρήματος. Ωστόσο, αυτή η προσέγγιση μπορεί να προωθήσει ρηχά ή βραχυπρόθεσμα επιτεύγματα σε βάρος της μακροπρόθεσμης ακαδημαϊκής ακεραιότητας και δημιουργικότητας. Τα πανεπιστήμια μπορούν να δώσουν έμφαση στην πρόσληψη διάσημων ακαδημαϊκών και στην επέκταση των εγγραφών φοιτητών σε βάρος της διατήρησης μικρότερων, πιο εξατομικευμένων μαθησιακών περιβαλλόντων που προάγουν την ανάπτυξη των φοιτητών (Papanikos, 2023).. Η κατάταξη μπορεί να έχει θετικές και αρνητικές επιπτώσεις στα πανεπιστήμια. Από τη μία πλευρά, μπορούν να αυξήσουν το προφίλ ενός πανεπιστημίου και να προσελκύσουν πόρους.

Από την άλλη πλευρά, μπορούν να παραμορφώσουν τις προτεραιότητες του ιδρύματος και να επηρεάσουν αρνητικά την ποιότητα και την ποικιλία της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Αυτό έχουν συζητηθεί από τους Παπανίκος (2023) και Κιμουρτζής & Κυπριανός (2019).

6.3 Αποχωρήσεις από Πανεπιστήμια

Η κατάταξη των πανεπιστημίων έχει αναδειχθεί ως εξέχουσα πτυχή του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ασκώντας επιρροή στις απόψεις της θεσμικής αριστείας και επηρεάζοντας τις αποφάσεις των φοιτητών, την οικονομική υποστήριξη και τη συνολική θέση (Fauzi et al., 2020). Τα ποσοστά διατήρησης και διαρροής φοιτητών είναι καθοριστικοί παράγοντες σε αυτές τις κατατάξεις. Ο τρόπος με τον οποίο τα Πανεπιστήμια διαχειρίζονται τη διαδικασία απόσυρσης φοιτητών, ειδικά εκείνων των φοιτητών με ακαδημαϊκά χαμηλές επιδόσεις, επηρεάζει σημαντικά την κατάταξή τους (Kostoglou et al., 2014).

Υπάρχουν δύο κύριες απόψεις σχετικά με αυτό το θέμα: η μία προτείνει ότι τα Πανεπιστήμια ενδέχεται να βελτιώσουν την κατάταξή τους παροτρύνοντας τους φοιτητές με χαμηλές επιδόσεις να εγκαταλείψουν τις σπουδές τους, ενισχύοντας έτσι τεχνητά τα ποσοστά διατήρησης και αποφοίτησης (Gupta et al., 2023). Η αντίθετη άποψη προωθεί την εφαρμογή ολοκληρωμένων δομών υποστήριξης για τη διασφάλιση της επιτυχίας αυτών των παιδιών, επιδεικνύοντας την αφοσίωση στην ευημερία και την ολοκληρωμένη εκπαίδευσή τους. Οι βαθμολογίες των πανεπιστημίων χρησιμοποιούν συχνά δείκτες όπως τα ποσοστά διατήρησης φοιτητών, τα ποσοστά αποφοίτησης και τα ακαδημαϊκά επιτεύγματα. Οι κατατάξεις, όπως αυτές που εκδίδονται από το U.S. News&WorldReport, χρησιμοποιούν τα ποσοστά αποφοίτησης και διατήρησης ως σημαντικά κριτήρια στη διαδικασία αξιολόγησής τους (Gupta et al., 2023). Κατά συνέπεια, τα Πανεπιστήμια μπορεί να τείνουν να παροτρύνουν τους φοιτητές με χαμηλές επιδόσεις να αποχωρήσουν οικειοθελώς για να διατηρήσουν ή να βελτιώσουν την κατάταξή τους. Ένα επιχείρημα υπέρ της τεχνικής απόσυρσης είναι ότι εξαλείφει γρήγορα φοιτητές που είναι λιγότερο πιθανό να επιτύχουν, ενισχύοντας έτσι τα μέσα επίπεδα απόδοσης του υπόλοιπου φοιτητικού πληθυσμού με αυτό να μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα αυξημένο Συνολικό Δείκτη Σπουδών και ενισχυμένα ποσοστά αποφοίτησης, τα οποία έχουν ευεργετική επίδραση στην κατάταξη (Fauzi et al., 2020).

Για παράδειγμα, πολλά ιδρύματα μπορεί να επιβάλουν αυστηρές πρακτικές ακαδημαϊκών δοκιμών που αναγκάζουν έμμεσα τους μαθητές που αποτυγχάνουν να αποσυρθούν, ενισχύοντας έτσι την αντιληπτή αριστεία του σχολείου.

Από την άλλη πλευρά, η παροχή ολοκληρωμένων προγραμμάτων βοήθειας μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση των ποσοστών διατήρησης και αποφοίτησης για μαθητές με χαμηλές επιδόσεις, αλλά μπορεί να διαρκέσει περισσότερο και να χρειάζεται περισσότερη δουλειά (Gupta et al., 2023).. Αυτή η προσέγγιση είναι συνεπής με τις ηθικές εκπαιδευτικές πρακτικές και αποδεικνύει την αφοσίωση στη διασφάλιση της επιτυχίας των φοιτητών. Τα πανεπιστήμια που χρησιμοποιούν αυτήν την προσέγγιση έχουν συχνά διαρκή πλεονεκτήματα όσον αφορά τη φήμη τους και την ικανοποίηση των φοιτητών. Για παράδειγμα, εκπαιδευτικά ιδρύματα όπως το Georgia State University έχουν αναγνωριστεί για τις προορατικές πρωτοβουλίες τους για την παροχή βοήθειας σε φοιτητές που βρίσκονται σε κίνδυνο, με αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης και, κατά συνέπεια, την ενίσχυση της κατάταξης του (Kostoglou et al., 2014).

Πολλαπλές μελέτες παρέχουν τεκμηριωμένες αποδείξεις για την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων βοήθειας σπουδαστών. Μια μελέτη που διεξήχθη από την Εκπαιδευτική Συμβουλευτική Επιτροπή (EAB) αποκάλυψε ότι τα εκπαιδευτικά ιδρύματα που διαθέτουν ολοκληρωμένες υπηρεσίες παροχής συμβουλών και υποστήριξης έχουν συχνά μεγαλύτερα ποσοστά διατήρησης φοιτητών (Fauzi et al., 2020). Επιπλέον, τα Πανεπιστήμια που κατανέμουν πόρους σε υπηρεσίες παροχής συμβουλών και ακαδημαϊκής υποστήριξης βλέπουν συχνά βελτιώσεις στην απόδοση και την ικανοποίηση των φοιτητών, με αποτέλεσμα βελτιωμένες βαθμολογίες. Το Georgia State University έχει αναπτύξει πολλές προσπάθειες, όπως προγνωστικές αναλύσεις για τον εντοπισμό μαθητών σε κίνδυνο, προληπτικές συμβουλές και προγράμματα οικονομικής βοήθειας. Κατά συνέπεια, το GeorgiaStateUniversity έχει δει μια σημαντική αύξηση στα ποσοστά αποφοίτησης, που οδηγεί στην απόκτηση εθνικής αναγνώρισης(Gupta et al., 2023). Το Πανεπιστήμιο της Κεντρικής Φλόριντα είναι μια άλλη περίπτωση όπου χρησιμοποιείται ένας συνδυασμός ακαδημαϊκών συμβουλών, διδασκαλίας και συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για την παροχή βοήθειας στους μαθητές του.

Αυτές οι προσπάθειες είχαν ως αποτέλεσμα αυξημένα ποσοστά διατήρησης φοιτητών και βελτιωμένα επιτεύγματα φοιτητών, τα οποία είχαν ευνοϊκό αντίκτυπο στην κατάταξη του πανεπιστημίου (Kostoglou et al., 2014).

Η σύγχρονη τεχνολογία παρέχει νέες προοπτικές για τη βοήθεια των φοιτητών με χαμηλή επίδοση και τη βελτίωση των ρυθμών με τους οποίους οι μαθητές συνεχίζουν την εκπαίδευσή τους. Η προγνωστική ανάλυση μπορεί να ανιχνεύσει αποτελεσματικά τους μαθητές που είναι επιρρεπείς να εγκαταλείψουν τις σπουδές τους, επιτρέποντας στα κολέγια να παρέμβουν άμεσα (Gurta et al., 2023).. Οι διαδικτυακές πλατφόρμες διδασκαλίας και παροχής συμβουλών παρέχουν βολική και εύκολα διαθέσιμη βοήθεια σε μαθητές που ενδέχεται να αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην απόκτηση συμβατικών υπηρεσιών. Τα προγνωστικά αναλυτικά στοιχεία χρησιμοποιούν δεδομένα για να διακρίνουν τις τάσεις και να προβλέψουν μελλοντικά αποτελέσματα (Fauzi et al., 2020). Το Georgia State και παρόμοια πανεπιστήμια έχουν χρησιμοποιήσει αποτελεσματικά προγνωστικά αναλυτικά στοιχεία για να εντοπίσουν φοιτητές που κινδυνεύουν να μην τα καταφέρουν και να παρέχουν εξατομικευμένη βοήθεια, οδηγώντας σε βελτιωμένα ποσοστά διατήρησης και αποφοίτησης φοιτητών. Οι διαδικτυακές υπηρεσίες υποστήριξης παρέχουν στους μαθητές μεγαλύτερη ευελιξία και προσβασιμότητα, διευκολύνοντας την πρόσβασή τους στη βοήθεια που χρειάζονται. Αυτές οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν εικονική διδασκαλία, διαδικτυακή συμβουλευτική και ψηφιακή χρηματοοικονομική συμβουλευτική (Gurta et al., 2023). Για παράδειγμα, το Πανεπιστήμιο της Φλόριντα παρέχει μια ποικιλία διαδικτυακών υπηρεσιών υποστήριξης που έχουν βελτιώσει αποτελεσματικά την ευτυχία και τη διατήρηση των φοιτητών. Η κατάταξη των πανεπιστημίων καθορίζεται από πολλές μεταβλητές, οι οποίες περιλαμβάνουν τη διατήρηση των φοιτητών και τα ποσοστά αποφοίτησης. Αν και η προώθηση της απόσυρσης φοιτητών με χαμηλές επιδόσεις μπορεί να προσφέρει άμεσες βελτιώσεις σε αυτές τις μετρήσεις, αυτή η στρατηγική εγείρει ηθικούς προβληματισμούς και έχει τη δυνατότητα να βλάψει τη μακροπρόθεσμη θέση του πανεπιστημίου (Fauzi et al., 2020).

6.4 Ηθικές και Μεθοδολογικές ανησυχίες

Τα τελευταία χρόνια, τα συστήματα κατάταξης πανεπιστημίων έχουν λάβει μεγάλη προσοχή και έχουν γίνει κρίσιμα εργαλεία για πολλούς ενδιαφερόμενους φορείς στον κλάδο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Fanourgiakis et al., 2021). Παρά το γεγονός ότι αυτές οι κατατάξεις παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες για την ποιότητα και την απόδοση των Πανεπιστημίων, υπάρχουν ορισμένες ηθικές και μεθοδολογικές δυσκολίες που συνδέονται με αυτές (Kostoglou et al., 2014). Σε αυτήν την έρευνα, εξετάζουμε τα ηθικά ζητήματα και τα μεθοδολογικά εμπόδια που σχετίζονται με τα συστήματα κατάταξης πανεπιστημίων. Διερευνούμε επίσης τις επιπτώσεις που έχουν αυτά τα συστήματα για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τους φοιτητές και την κοινωνία στο σύνολό της (Gargalianos, 2019).

Η έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας στη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται από τα συστήματα κατάταξης πανεπιστημίων είναι ένα από τα βασικά ηθικά προβλήματα που περιβάλλουν αυτά τα συστήματα. Η νομιμότητα και η εγκυρότητα των αποτελεσμάτων της κατάταξης υπονομεύονται ως συνέπεια αυτής της έλλειψης διαφάνειας, η οποία επίσης εγείρει αμφιβολίες σχετικά με τη δικαιοσύνη και την αμεροληψία της διαδικασίας κατάταξης (Fauzi et al., 2020).

Ένα άλλο ηθικό πρόβλημα είναι η ακρίβεια και η αξιοπιστία των δεδομένων που χρησιμοποιούνται στα συστήματα κατάταξης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Kostoglou et al., 2014). Τα πανεπιστήμια παρέχουν μερικές φορές τα δικά τους αυτοαναφερόμενα στατιστικά στοιχεία, τα οποία μπορεί να είναι επιρρεπή σε χειραγώγηση ή εξαπάτηση. Οι ομάδες κατάταξης συχνά εξαρτώνται από αυτά τα δεδομένα (Gupta et al., 2023). Επιπλέον, η χρήση βιβλιομετρικών δεδομένων, τα οποία περιλαμβάνουν πλήθος αναφορών και παράγοντες επιρροής περιοδικών, ενδέχεται να μην αντιπροσωπεύουν επαρκώς την ποιότητα και την επιρροή των ερευνητικών αποτελεσμάτων, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε μεροληπτικά ευρήματα κατάταξης. Οι κατατάξεις των πανεπιστημίων χρησιμοποιούν βιβλιομετρικά δεδομένα, όπως πλήθος παραπομπών και παράγοντες επιρροής των περιοδικών για την αξιολόγηση της ποιότητας και του αντίκτυπου της έρευνας. Ωστόσο, αυτές οι μετρήσεις έχουν σοβαρές ελλείψεις που μπορεί να προκαταλάβουν και να παραπλανήσουν την ποιότητα της πανεπιστημιακής έρευνας.

Ο αριθμός των αναφορών μπορεί να επηρεαστεί από μεταβλητές που δεν σχετίζονται με την ποιότητα της έρευνας, κάτι που προκαλεί μεγάλη ανησυχία. Οι δημοσιεύσεις με υψηλή αναφορά ενδέχεται να υποδηλώνουν τη δημοτικότητα των θεμάτων μελέτης ή την επιρροή αξιοσημείωτων μελετητών παρά την αξία του έργου. Διάφοροι κλάδοι έχουν διάφορες διαδικασίες αναφοράς, οι οποίες επηρεάζουν τον τρόπο ποσοτικοποίησης και σύγκρισης του ερευνητικού αντίκτυπου. Αυτή η πειθαρχική προκατάληψη μπορεί να ευνοήσει τη ζωή και τις κοινωνικές επιστήμες, οι οποίες συγκεντρώνουν περισσότερες αναφορές, ενώ υποτιμούν την αξία των ανθρωπιστικών επιστημών και της έρευνας μηχανικής.

Ένα άλλο συχνό βιβλιομετρικό μέτρο, οι παράγοντες επιρροής περιοδικών, είναι εσφαλμένο. Οι παράγοντες επιρροής λαμβάνουν συχνά υπόψη τον μέσο αριθμό αναφορών που λαμβάνει ένα άρθρο περιοδικού, αλλά όχι τη διανομή. Μερικές δημοσιεύσεις με υψηλή αναφορά μπορεί να αυξήσουν δυσανάλογα τον παράγοντα αντίκτυπου ενός περιοδικού, ενώ πολλές άλλες δημοσιεύσεις μπορεί να έχουν λίγες ή καθόλου αναφορές. Η εστίαση στη δημοσίευση σε περιοδικά υψηλής απήχησης μπορεί επίσης να ωθήσει τους ερευνητές να προτιμήσουν την ποσότητα πάνω από την ποιότητα, οδηγώντας σε τεμαχισμό σαλάμι και επιστημονική ανάρμοστη συμπεριφορά. Έτσι, η χρήση βιβλιομετρικών δεδομένων για την κατάταξη των πανεπιστημίων μπορεί να ενθαρρύνει δραστηριότητες που δεν προάγουν την επιστήμη, παραμορφώνοντας την ποιότητα και τον αντίκτυπο της έρευνας.

Τα συστήματα κατάταξης πανεπιστημίων έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν κίνητρα για στρατηγική δραστηριότητα μεταξύ των ιδρυμάτων, η οποία μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να παίζουν το σύστημα και να χειρίζονται δείκτες κατάταξης (Kostoglou et al., 2014). Με κόστος μεγαλύτερων εκπαιδευτικών στόχων και κοινωνικού αποτελέσματος, τα πανεπιστήμια μπορεί να δώσουν έμφαση σε προσπάθειες που αυξάνουν τις θέσεις κατάταξής τους, όπως η επέκταση της ερευνητικής παραγωγής, η βελτίωση των βαθμολογιών φήμης ή η διόγκωση των αναλογιών καθηγητών-φοιτητών και τα έργα αυτά μπορεί να τεθούν σε προτεραιότητα, ώστε τα πανεπιστήμια να βελτιώσουν τις θέσεις κατάταξής τους.

Υπάρχουν ανησυχίες ότι τα συστήματα κατάταξης των πανεπιστημίων μπορεί να επιδεινώσουν τις υπάρχουσες ανισότητες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ευνοώντας Πανεπιστήμια με μεγαλύτερους πόρους και φήμη (Kostoglou et al., 2014). Αυτό είναι ένα πρόβλημα, καθώς μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ποικιλομορφία και την ισότητα. Υπάρχει μια τάση τα πανεπιστήμια σε εύπορα κράτη και εκείνα με εδραιωμένη φήμη να έχουν καλύτερη κατάταξη. Αυτό διαιωνίζει μια ιεραρχική δομή που είναι επιζήμια για ιδρύματα που βρίσκονται σε αναπτυσσόμενες χώρες ή διαθέτουν λίγους πόρους. Επιπλέον, οι ταξινομήσεις μπορεί να παραμελούν σημαντικά ζητήματα διαφορετικότητας και ισότητας, όπως η προσβασιμότητα και το κόστος, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε περιορισμένο ορισμό του μεγαλείου που δεν λαμβάνει υπόψη τις πολλές αποστολές και συνεισφορές των ιδρυμάτων (Fauzi et al., 2020).

Ως συνέπεια των θέσεων κατάταξής τους, τα ιδρύματα χαμηλής κατάταξης ενδέχεται να υποστούν στιγματισμό και ζημιά στη φήμη, γεγονός που μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην ικανότητά τους να προσλαμβάνουν φοιτητές, καθηγητές και τη χρηματοδότηση (Gupta et al., 2023). Οι κατατάξεις, παρά το γεγονός ότι μπορούν να χρησιμεύσουν ως χρήσιμα σημεία αναφοράς για την πρόοδο, μπορεί επίσης να διαιωνίσουν δυσμενή στερεότυπα και συμπεριφορές για ορισμένα ιδρύματα, τα οποία μπορούν να εμποδίσουν τις προσπάθειες τέτοιων ιδρυμάτων να βελτιώσουν την ακαδημαϊκή τους θέση και την ανταγωνιστικότητά τους. Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που παίρνουν τακτικά χαμηλές βαθμολογίες μπορεί να δυσκολευτούν να ξεπεράσουν τις δυσκολίες φήμης και να ανακτήσουν την εμπιστοσύνη των ενδιαφερομένων (Kostoglou et al., 2014).

Η επιλογή και η στάθμιση των δεικτών που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της απόδοσης των ιδρυμάτων είναι ένα από τα σημαντικότερα μεθοδολογικά ζητήματα που συναντώνται στα συστήματα κατάταξης πανεπιστημίων (LeMay, 2016). Οι υπεύθυνοι για την κατάταξη των ιδρυμάτων καλούνται να δημιουργήσουν μια ισορροπία μεταξύ ποσοτικών και ποιοτικών μετρήσεων, λαμβάνοντας υπόψη πτυχές όπως ο όγκος της έρευνας που παράγεται, η ποιότητα της διδασκαλίας, η παγκοσμιοποίηση και η επιρροή στην κοινωνία (Fauzi et al., 2020).

Ο καθορισμός της κατάλληλης στάθμησης για κάθε ένδειξη, από την άλλη πλευρά, είναι ουσιαστικά υποκειμενικός και μπορεί να διαφέρει από τον έναν οργανισμό κατάταξης στον άλλο με βάση τους στόχους και τις προτεραιότητες της επιτροπής κατάταξης. Επιπλέον, η επιλογή των μέτρων δεν θα μπορούσε να απεικονίσει επαρκώς τον πολυδιάστατο χαρακτήρα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε κρίσεις για τις πανεπιστημιακές επιδόσεις που είναι απλοϊκές και στερούμενες λεπτομέρειες (Kostoglou et al., 2014).

Η ποιότητα των δεδομένων που χρησιμοποιούνται στα συστήματα κατάταξης των πανεπιστημίων, καθώς και η διαθεσιμότητα αυτών των δεδομένων, παρουσιάζει σημαντικά μεθοδολογικά ζητήματα (Fanourgiakis et al., 2021). Είναι κοινή πρακτική για την κατάταξη των οργανισμών να εξαρτώνται από δεδομένα που είναι εύκολα προσβάσιμα στο κοινό ή δεδομένα που αναφέρονται από τους ίδιους τους φορείς. Αυτά τα δεδομένα μπορεί να είναι ασυνεπή, μερικά ή παλιά (LeMay, 2016). Επιπλέον, το γεγονός ότι διαφορετικά έθνη και οργανισμοί έχουν διαφορετικές τεχνικές συλλογής δεδομένων και πρότυπα αναφοράς μπορεί να καταστήσει πιο δύσκολη την αποτελεσματική τυποποίηση και σύγκριση των δεδομένων. Είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλίσουν οι εταιρείες που παράγουν τα αποτελέσματα των κατατάξεων την ορθότητα, την αξιοπιστία και την συγκρισιμότητα των δεδομένων που χρησιμοποιούνται στα συστήματα κατάταξης προκειμένου να παρέχονται αποτελέσματα κατάταξης που είναι σχετικά και θεμιτά από τα άτομα (Gupta et al., 2023).

Έχουν εκφραστεί ανησυχίες σχετικά με την πιθανότητα τα συστήματα κατάταξης των πανεπιστημίων να συμβάλλουν στη διαιώνιση των προκαταλήψεων και των ανισοτήτων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση δίνοντας προτίμηση σε Πανεπιστήμια που διαθέτουν ορισμένες ιδιότητες ή πλεονεκτήματα (LeMay, 2016). Για παράδειγμα, οι ταξινομήσεις που δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στην παραγωγή έρευνας και τον αριθμό των αναφορών μπορεί να θέσουν σε μειονεκτική θέση τα πανεπιστήμια που προσανατολίζονται στη διδασκαλία ή εκείνα που βρίσκονται σε υπανάπτυκτες χώρες με λίγες ερευνητικές εγκαταστάσεις. Ομοίως, οι κατατάξεις που δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στις μετρήσεις της φήμης των ιδρυμάτων μπορεί να παρέχουν δυσανάλογα πλεονεκτήματα σε γνωστά Πανεπιστήμια που έχουν ήδη εδραιωμένη φήμη και δίκτυα.

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν ζητήματα μεροληψίας και ανισότητας στα συστήματα κατάταξης, είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη οι διάφορες αποστολές και συνεισφορές των πανεπιστημίων, καθώς και τα ευρύτερα κοινωνικά περιβάλλοντα στα οποία λειτουργούν (Fauzi et al., 2020).

Η δημιουργία συμφραζομένων και η ερμηνεία των ευρημάτων κατάταξης είναι ένα άλλο μεθοδολογικό ζήτημα που πρέπει να ξεπεραστεί. Είναι πιθανό ότι η ποικιλία των θεσμικών, πολιτιστικών και κοινωνικοοικονομικών συνθηκών στις οποίες λειτουργούν τα πανεπιστήμια μπορεί να έχει επίδραση στην απόδοση και τον αντίκτυπο αυτών των ιδρυμάτων (Gurta et al., 2023). Τα συστήματα κατάταξης απαιτείται να λαμβάνουν υπόψη αυτές τις πτυχές του πλαισίου κατά την αξιολόγηση της ποιότητας και της απόδοσης των ιδρυμάτων. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι μια προσέγγιση που ταιριάζει σε όλους δεν θα αντιπροσώπευε αποτελεσματικά τα συγκεκριμένα πλεονεκτήματα και τις δυσκολίες που έχει κάθε ίδρυμα. Επιπλέον, οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να επιδεικνύουν προσοχή κατά την ερμηνεία των ευρημάτων κατάταξης, λαμβάνοντας υπόψη τα όρια και τις αβεβαιότητες που είναι εγγενείς στους αλγόριθμους κατάταξης, καθώς και την πιθανότητα απροσδόκητων επιπτώσεων (Kostoglou et al., 2014).

Είναι απαραίτητο να υιοθετηθεί μια πολύπλευρη στρατηγική που περιλαμβάνει συνεργασία μεταξύ οργανισμών κατάταξης, πανεπιστημίων, νομοθετών και άλλων ενδιαφερομένων, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ηθικές και μεθοδολογικές προκλήσεις που συνδέονται με τα συστήματα κατάταξης πανεπιστημίων (LeMay, 2016). Προκειμένου να εδραιωθεί η εμπιστοσύνη και η εμπιστοσύνη στα συστήματα κατάταξης, είναι πολύ απαραίτητη η διαφάνεια και η υπευθυνότητα και αυτό απαιτεί υψηλότερο βαθμό διαφάνειας στη μεθοδολογία και τις πηγές δεδομένων που χρησιμοποιούνται για την κατάταξη. Είναι επίσης δυνατό να αυξηθεί η εγκυρότητα και η αξιοπιστία των ευρημάτων κατάταξης καταβάλλοντας προσπάθειες για τη βελτίωση της ποιότητας και της διαθεσιμότητας των δεδομένων, την τυποποίηση των διαδικασιών συλλογής δεδομένων και την ενθάρρυνση της ποικιλομορφίας και της ισότητας στους δείκτες κατάταξης (Fanourgiakis et al., 2021). Επιπλέον, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα πρέπει να αποφύγουν τον πειρασμό να εμπλακούν σε στρατηγική συμπεριφορά με σκοπό να επηρεάσουν το σύστημα κατάταξης.

Αντίθετα, θα πρέπει να επικεντρωθούν στην επίτευξη των εκπαιδευτικών τους στόχων και στην ικανοποίηση των απαιτήσεων των φοιτητών τους και των κοινοτήτων στις οποίες βρίσκονται. Είναι δυνατό για τα ενδιαφερόμενα μέρη να συνεργαστούν προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα συστήματα κατάταξης πανεπιστημίων επιτυγχάνουν τον επιδιωκόμενο στόχο για την προώθηση της ποιότητας, της υπευθυνότητας και της καινοτομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αντιμετωπίζοντας τα ζητήματα και τα εμπόδια που έχουν τεθεί (Gurta et al., 2023).

Κεφάλαιο 7ο Προς ένα Ιδανικό Σύστημα Κατάταξης

7.1 Φιλοσοφικές Βάσεις Συστημάτων Κατάταξης

Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της οικοδόμησης ενός ιδανικού συστήματος κατάταξης για τα Πανεπιστήμια είναι πολύ απαραίτητο να διερευνηθούν οι φιλοσοφικές βάσεις που πρέπει να χρησιμεύσουν ως οδηγός για τη δημιουργία και την αξιολόγηση τέτοιων συστημάτων (Bautista-Puig et al., 2022). Η πλήρης κατανόηση των φιλοσοφικών θεμελίων των συστημάτων ταξινόμησης μπορεί να δώσει χρήσιμες γνώσεις για τις ιδέες και τις αξίες που θα πρέπει να επηρεάσουν το σχεδιασμό και την εκτέλεση της μεθοδολογίας κατάταξης. Αυτές οι πληροφορίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης μεθοδολογιών κατάταξης. Σε αυτή την έρευνα, διερευνούμε τις φιλοσοφικές βάσεις των συστημάτων κατηγοριοποίησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (Fanourgiakis et al., 2021). Συγκεκριμένα, εξετάζουμε θεμελιώδεις ιδέες όπως η δικαιοσύνη, η διαφάνεια, η ποικιλία και η χρησιμότητα (Kayyali, 2023).

Δικαιοσύνη για όλους

Η αξία της δικαιοσύνης πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο κάθε συστήματος κατάταξης που θεωρείται ιδανικό (Muñoz-Suárez et al., 2020). Η εφαρμογή ενός δίκαιου συστήματος κατάταξης εγγυάται ότι όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ανεξάρτητα από το μέγεθος, την τοποθεσία ή τους πόρους τους, αξιολογούνται σύμφωνα με κριτήρια που είναι σχετικά, σαφή και εύκολα διαθέσιμα (Kayyali, 2023). Προκειμένου η διαδικασία κατάταξης να θεωρείται δίκαιη, πρέπει να στερείται οποιασδήποτε εγγενούς προκατάληψης, διάκρισης ή αθέμιτης επιρροής.

Αυτό θα διασφαλίσει ότι κάθε ίδρυμα θα είναι σε θέση να ανταγωνίζεται σε ίσους όρους ανταγωνισμού (Bautista-Puig et al., 2022). Μια πολυδιάστατη, διαφανής μεθοδολογία αξιολόγησης που μειώνει τις προκαταλήψεις, τις προκαταλήψεις και τις υπερβολικές επιρροές είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί η δίκαιη κατάταξη των πανεπιστημίων και αυτό μπορεί να γίνει χρησιμοποιώντας ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια, όπως η ποιότητα της διδασκαλίας, ο αντίκτυπος της έρευνας, η ευτυχία των μαθητών και η συμμετοχή της κοινότητας. Οι κανονικοποιημένες μετρήσεις που αντιστοιχούν στο μέγεθος, τους πόρους και την πειθαρχία του ιδρύματος μπορεί επίσης να δημιουργήσουν ίσους όρους ανταγωνισμού. Η αμεροληψία και η αξιοπιστία της κατάταξης θα ενισχυθούν με τακτικούς ελέγχους και αλλαγές στο σύστημα κατάταξης και τη συμβολή των ενδιαφερομένων από την ακαδημαϊκή, τη φοιτητική και τη βιομηχανία προοπτική (Bautista-Puig et al., 2022). Έτσι, οι κατατάξεις μπορεί να αντιπροσωπεύουν καλύτερα την επιτυχία και τις συνεισφορές κάθε ιδρύματος. Επιπλέον, η δικαιοσύνη απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη οι διάφορες αποστολές και συνεισφορές των πανεπιστημίων, καθώς και η αναγνώριση ότι η λαμπρότητα μπορεί να εκδηλωθεί με διάφορους διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με το ίδρυμα. Ένα ιδανικό σύστημα κατάταξης δίνει υψηλή προτεραιότητα στη δικαιοσύνη χρησιμοποιώντας προσεγγίσεις που είναι χωρίς αποκλεισμούς, προσφέροντας επιλογές για εισροές και ελκυστικότητα και ενισχύοντας τη διαφορετικότητα και την ισότητα στη διαδικασία αξιολόγησης (Docampo et al., 2022).

Υπευθυνότητα

Για να διασφαλιστεί ότι οι διαδικασίες που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των Πανεπιστημίων είναι διαφανείς, συνεπείς και καλά τεκμηριωμένες, ένα ιδανικό σύστημα κατάταξης πρέπει να περιλαμβάνει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία ως ζωτικούς πυλώνες (Fanourgiakis et al., 2021). Οι οργανισμοί κατάταξης πρέπει να αποκαλύπτουν τα κριτήριά τους, τις πηγές δεδομένων και τα συστήματα στάθμισής τους προκειμένου να διατηρηθεί η διαφάνεια. Αυτό παρέχει στους ενδιαφερόμενους την ευκαιρία να κατανοήσουν τη διαδικασία με την οποία δημιουργούνται και αξιολογούνται οι ταξινομήσεις (Kayyali, 2023).

Επίσης θεωρούνται υπεύθυνοι για την ακεραιότητα και την αξιοπιστία των τεχνικών τους και καλούνται να υπερασπιστούν τα συμπεράσματά τους και να απαντήσουν σε ζητήματα που παρουσιάζονται από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η λογοδοσία είναι μια ευθύνη που κρατά τους οργανισμούς κατάταξης υπεύθυνους. Ένα ιδανικό σύστημα κατάταξης είναι αυτό που ενθαρρύνει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία, τα οποία με τη σειρά τους συμβάλλουν στην καλλιέργεια εμπιστοσύνης, αξιοπιστίας και εμπιστοσύνης μεταξύ των ιδρυμάτων, των φοιτητών, των νομοθετών και του ευρύτερου κοινού (Docampo et al., 2022).

Προώθηση της ένταξης και της διαφορετικότητας

Το τέλειο σύστημα κατάταξης θα ήταν αυτό που θα αναγνωρίζει την πλούσια ταπετσαρία των ιδρυμάτων που συμβάλλουν στο τοπίο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε όλο τον κόσμο και θα προάγει επίσης την ποικιλομορφία και τη συμπερίληψη (Fanourgiakis et al., 2021). Η διαφορετικότητα είναι μια ευρεία έννοια που ενσωματώνει μια ποικιλία πτυχών, όπως το μέγεθος του Πανεπιστημίου, ο στόχος του, η γεωγραφική του θέση και τα δημογραφικά στοιχεία του φοιτητικού του σώματος. Σε ένα ιδανικό σύστημα κατάταξης, τα δυνατά σημεία και οι δυσκολίες που είναι ειδικά για κάθε ίδρυμα αναγνωρίζονται και εκτιμώνται και οι συνεισφορές που υπερβαίνουν τις τυπικές μετρήσεις της ακαδημαϊκής ποιότητας θεωρούνται πολύτιμα επιτεύγματα (Kayyali, 2023). Επιπλέον, μια μεθοδολογία κατάταξης χωρίς αποκλεισμούς εγγυάται ότι τα Πανεπιστήμια από μια μεγάλη ποικιλία πλαισίων και υπόβαθρου εκπροσωπούνται και τιμώνται. Αυτό προωθεί μια πιο ολοκληρωμένη και διαφοροποιημένη άποψη για την ποιότητα και το αποτέλεσμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Fanourgiakis et al., 2021).

Πρακτικότητα και δυνατότητα εφαρμογής

Κατά το σχεδιασμό ενός βέλτιστου συστήματος κατάταξης, η χρησιμότητα και η συνάφεια είναι δύο από τους πιο σημαντικούς παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη και αυτό βοηθά να διασφαλιστεί ότι οι κατατάξεις έχουν σχεδιαστεί για να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις και τα ενδιαφέροντα πολλών ενδιαφερομένων στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Kayyali, 2023).

Ένα τέλειο σύστημα κατάταξης θα παρείχε στους ενδιαφερομένους πληροφορίες και γνώσεις που θα μπορούσαν να τεθούν σε εφαρμογή, κάτι που θα τους διευκόλυνε να λαμβάνουν μορφωμένες αποφάσεις και να κάνουν συνεχείς βελτιώσεις (Fanourgiakis et al., 2021). Η ευθυγράμμιση των κριτηρίων κατάταξης με τους διαρκώς εξελισσόμενους στόχους και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει τώρα η τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί ουσιαστικό μέρος της διασφάλισης της συνάφειας. Αυτή η ευθυγράμμιση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις αλλαγές στις κοινωνικές προσδοκίες, τις τεχνολογικές ανακαλύψεις και τις παιδαγωγικές καινοτομίες. Ένα ιδανικό σύστημα κατάταξης θα ήταν αυτό που δίνει προτεραιότητα στη χρησιμότητα και τη συνάφεια, καθώς αυτό θα του επέτρεπε να παραμείνει ευέλικτο και προσαρμόσιμο στη συνεχώς μεταβαλλόμενη φύση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Fanourgiakis et al., 2021).

Όταν πρόκειται για τη δημιουργία και την εκτέλεση ενός ιδανικού συστήματος κατάταξης, τα ηθικά ζητήματα είναι υψίστης σημασίας (Muñoz-Suárez et al., 2020). Αυτό γίνεται για να διασφαλιστεί ότι οι τεχνικές κατάταξης συμμορφώνονται με τα ιδανικά της ακεραιότητας, του σεβασμού και της κοινωνικής ευθύνης. Μέσω της χρήσης τεχνικών ηθικής κατάταξης, οι οργανισμοί κατάταξης απαιτείται να δώσουν προτεραιότητα στα συμφέροντα των φοιτητών, των εκπαιδευτικών και της κοινωνίας στο σύνολό της (Kayyalí, 2023). Αυτό γίνεται για να ελαχιστοποιηθούν οι συγκρούσεις συμφερόντων, η αθέμιτη επιρροή και οι δυσμενείς επιπτώσεις. Επιπλέον, τα συστήματα ηθικής κατάταξης ενθαρρύνουν τη διαφάνεια, τη δικαιοσύνη και την υπευθυνότητα στις δραστηριότητές τους, γεγονός που δημιουργεί ένα περιβάλλον που είναι πιο αξιόπιστο και αξιόπιστο για τα πολλά ενδιαφερόμενα μέρη. Σε ένα ιδανικό σύστημα κατάταξης, τα ηθικά πρότυπα διατηρούνται ακολουθώντας τους επαγγελματικούς κανόνες συμπεριφοράς, ζητώντας τη γνώμη των ενδιαφερομένων και τακτικά παρακολουθώντας και αναλύοντας την επιρροή που έχει το σύστημα κατάταξης στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στην κοινωνία (Fanourgiakis et al., 2021).

Επομένως, ένα ιδανικό σύστημα κατάταξης είναι αυτό που αναγνωρίζει ότι η επιδίωξη της αριστείας είναι μια συνεχής διαδικασία και ορίζεται από την αφοσίωση στη συνεχή ανάπτυξη και καινοτομία (Muñoz-Suárez et al., 2020).

Σε απάντηση στην ανατροφοδότηση, τις εξελισσόμενες τάσεις και τις εξελίξεις στην ανάλυση δεδομένων και τις προσεγγίσεις αξιολόγησης, οι αλγόριθμοι κατάταξης πρέπει να υποβληθούν σε μια διαδικασία εξέλιξης. Επιπλέον, οι οργανισμοί κατάταξης πρέπει να συμμετέχουν σε συνομιλίες με πανεπιστήμια, φοιτητές, νομοθέτες και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να αντλήσουν γνώμη και να εντοπίσουν τομείς που θα μπορούσαν να κάνουν βελτίωση (Docampo et al., 2022). Το ιδανικό σύστημα κατάταξης είναι αυτό που μπορεί να διατηρήσει τη συνάφεια, την ανταπόκριση και την ανθεκτικότητά του ενόψει της μεταβαλλόμενης δυναμικής και των προβλημάτων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και αυτό επιτυγχάνεται με την υιοθέτηση μιας κουλτούρας συνεχούς ανάπτυξης. Έτσι, η κατασκευή ενός ιδανικού συστήματος κατάταξης για τα πανεπιστήμια περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση των φιλοσοφικών παραδοχών που υποστηρίζουν τα συστήματα κατηγοριοποίησης. Οι οργανισμοί κατάταξης είναι σε θέση να καθιερώσουν διαδικασίες που προάγουν την ποιότητα, την ισότητα και την υπευθυνότητα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, εάν δίνουν μεγαλύτερη προτεραιότητα σε έννοιες όπως η διαφάνεια, η διαφορετικότητα, και η ηθική (Fanourgias et al., 2021). Επιπλέον, η δέσμευση για συνεχή ανάπτυξη διασφαλίζει ότι τα συστήματα κατάταξης συνεχίζουν να είναι σχετικά και να ανταποκρίνονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις και στόχους των ιδρυμάτων και της κοινωνίας στο σύνολό της. Είναι δυνατό ένα ιδανικό σύστημα κατάταξης να λειτουργεί ως ευεργετικό εργαλείο για τη βελτίωση της ποιότητας, της προσβασιμότητας και της επιρροής της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε παγκόσμια κλίμακα, εάν έχει σχεδιαστεί για να αντιπροσωπεύει αυτά τα φιλοσοφικά ιδανικά (Kayyali, 2023).

7.2 Προσδιορισμός βασικών δεικτών για ένα ολοκληρωμένο σύστημα κατάταξης

Κατά την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος κατάταξης για τα πανεπιστήμια, είναι απαραίτητο να ληφθούν σοβαρά υπόψη οι βασικοί παράγοντες που είναι πιο αποτελεσματικοί για την αποτύπωση του ποικίλου χαρακτήρα της αριστείας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (Muñoz-Suárez et al., 2020). Ο στόχος μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης είναι να συμπεριλάβει μια σειρά από διαφορετικές πτυχές της πανεπιστημιακής απόδοσης, όπως η ποιότητα της διδασκαλίας, το αποτέλεσμα της έρευνας, η διεθνοποίηση, η καινοτομία, το κοινωνικό αποτέλεσμα και η ένταξη.

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να εντοπίσει κρίσιμους δείκτες που είναι απαραίτητοι για ένα ολοκληρωμένο σύστημα κατάταξης. Διερευνούμε τη συνάφεια αυτών των δεικτών, καθώς και τις μεθόδους μέτρησης και την πιθανή επιρροή που μπορεί να έχουν στην κατάταξη των αποτελεσμάτων (Docampo et al., 2022).

Η αριστεία της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι ένα βασικό συστατικό που αντικατοπτρίζει την αποτελεσματικότητα των παιδαγωγικών τεχνικών, του σχεδιασμού προγραμμάτων σπουδών και των υπηρεσιών υποστήριξης σπουδαστών. Η ποιότητα της διδασκαλίας αποτελεί ζωτικό συστατικό της αριστείας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (Kayyali, 2023). Η αναλογία φοιτητών-διδασκόντων, τα πιστοποιητικά και η εμπειρία των μελών ΔΕΠ, οι έρευνες ικανοποίησης των φοιτητών, τα ποσοστά αποφοίτησης και τα αποτελέσματα απασχόλησης είναι μερικοί από τους βασικούς δείκτες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη μέτρηση της ποιότητας της παρεχόμενης διδασκαλίας (Fanourgiakis et al., 2021). Όπως φαίνεται, κάποια από αυτά τα κριτήρια του Ιδανικού συστήματος κατάταξης συνδέονται με απαιτήσεις της αγοράς, με αυτό να μην είναι αναγκαστικά αρνητικό αλλά να θέτει την ανώτατη εκπαίδευση στην υπηρεσία της αγοράς. Δείκτες όπως αυτοί παρέχουν πληροφορίες για το βαθμό στον οποίο τα εκπαιδευτικά ιδρύματα δίνουν προτεραιότητα και επενδύουν στη διδασκαλία και τη μάθηση, καθώς και τα αποτελέσματα που επιτυγχάνουν οι φοιτητές όσον αφορά τις ακαδημαϊκές επιδόσεις και την ετοιμότητα για το εργατικό δυναμικό (Muñoz-Suárez et al., 2020).

Ως αντανάκλαση της ικανότητας ενός ιδρύματος να ενθαρρύνει τις διαπολιτισμικές επαφές, τη συνεργασία και την κινητικότητα, η διεθνοποίηση και η παγκόσμια δέσμευση γίνονται πιο σημαντικά μέρη της πανεπιστημιακής απόδοσης (Docampo et al., 2022). Ωστόσο πρωταρχικά τα πανεπιστήμια πρέπει να δώσουν έμφαση στη διατήρηση και την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς των εθνών τους για την οικοδόμηση της ταυτότητας και της συνέχειας της κοινότητας. Οι πανεπιστημιακές αποστολές θα πρέπει να περιλαμβάνουν την πολιτιστική διατήρηση για τη δημιουργία μιας πιο ενοποιημένης και φωτισμένης κοινότητας με βαθιά επίγνωση της ιστορίας και του πολιτισμού της. Διδάσκοντας στους φοιτητές τοπικές και εθνικές δεξιότητες, αυτά τα ιδρύματα ενισχύουν την οικονομική ανάπτυξη. Τα πανεπιστήμια ενισχύουν την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική ευημερία μέσω της κοινοτικής συμμετοχής, της έρευνας και της διδασκαλίας.

Μετά την επίτευξη αυτών των βασικών στόχων, τα Πανεπιστήμια μπορούν να διεθνοποιηθούν, μοιράζοντας την πολιτιστική τους γνώση με τον κόσμο και επωφελούμενοι από τη διεθνή συνεργασία και ανταλλαγές. Τα πανεπιστήμια παραμένουν προσγειωμένα στους τοπικούς πολιτισμούς ενώ συμβάλλουν στην παγκόσμια γνώση και πρόοδο με αυτήν την ισορροπημένη προσέγγιση.

Προκειμένου να προωθηθεί η οικονομική ανάπτυξη, η κοινωνική ανάπτυξη και η τεχνική πρόοδος, η καινοτομία και η μετάδοση πληροφοριών είναι δύο δραστηριότητες που διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο (Kayyali, 2023). Ορισμένοι βασικοί δείκτες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη μέτρηση της καινοτομίας περιλαμβάνουν διπλώματα ευρεσιτεχνίας και συμφωνίες άδειας χρήσης, εταιρείες spin-off, βιομηχανικές συμμαχίες και συνεργασίες, γραφεία μεταφοράς τεχνολογίας και προσπάθειες εμπορευματοποίησης (Rafique et al., 2023). Τα πανεπιστήμια αξιολογούνται με βάση την ικανότητά τους να παράγουν και να διανέμουν νέες ιδέες, τεχνολογίες και προϊόντα, καθώς και τη συμβολή τους σε περιφερειακά και εθνικά οικοσυστήματα καινοτομίας και αυτοί οι δείκτες χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των οικοσυστημάτων καινοτομίας (Fanourgiakis et al., 2021).

Η αφοσίωση των πανεπιστημίων στην αντιμετώπιση επειγόντων κοινωνικών ζητημάτων, την προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και τη θετική συμβολή στο δημόσιο καλό αντανακλάται στον κοινωνικό αντίκτυπό τους και τη συμμετοχή τους στην κοινότητα (Fanourgiakis et al., 2021). Προγράμματα προσέγγισης της κοινότητας, έργα μάθησης υπηρεσιών, συνεργασίες με μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και κυβερνητικούς φορείς, δραστηριότητες δημόσιας συμμετοχής και μετρήσεις κοινωνικής κινητικότητας και ισότητας είναι μερικοί από τους βασικούς δείκτες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να ποσοτικοποιηθεί η επιρροή που έχει ένας οργανισμός στην κοινωνία. Σκοπός αυτών των δεικτών είναι να αξιολογήσουν τον ρόλο που διαδραματίζουν τα πανεπιστήμια ως φορείς κοινωνικής αλλαγής και καταλύτες για θετική εξέλιξη στις κοινότητες που υπηρετούν, τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο (Muñoz-Suárez et al., 2020).

Η συμπεριληπτικότητα και η διαφορετικότητα είναι θεμελιώδεις ιδέες που χρησιμεύουν ως θεμέλια για ένα δυναμικό και ισότιμο περιβάλλον στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αυτές οι αξίες ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα, την καινοτομία και ένα εξαιρετικό επίπεδο απόδοσης (Fanourgiakis et al., 2021). Η ποικιλία των φοιτητών (συμπεριλαμβανομένου του κοινωνικοοικονομικού υπόβαθρου, της εθνικότητας, του φύλου και της κατάστασης αναπηρίας), η ποικιλομορφία του διδακτικού προσωπικού, τα ποσοστά πρόσβασης και συμμετοχής για υποεκπροσωπούμενες ομάδες, οι πολιτικές και πρακτικές χωρίς αποκλεισμούς είναι μερικοί από τους βασικούς δείκτες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη μέτρηση της ένταξης και της διαφορετικότητας (Rafique et al., 2023). Οι δείκτες αυτοί αξιολογούν τις προσπάθειες που καταβάλλουν τα πανεπιστήμια για την προώθηση μαθησιακών και εργασιακών περιβαλλόντων που είναι φιλόξενα για όλα τα άτομα και που εκτιμούν και γιορτάζουν τη διαφορετικότητα σε όλες τις μορφές της (Docampo et al., 2022).

Η αφοσίωση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στην περιβαλλοντική διαχείριση, τη διατήρηση των πόρων και τη δράση για το κλίμα αντανακλάται στην αυξανόμενη αναγνώριση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας ως ουσιαστικής συνιστώσας της πανεπιστημιακής επιτυχίας (Fanourgiakis et al., 2021). Οι βασικοί δείκτες για την αξιολόγηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας μπορεί να περιλαμβάνουν στόχους για τη μείωση των εκπομπών άνθρακα, βήματα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, προγράμματα για τη μείωση των σκουπιδιών και την ανακύκλωσή τους, δραστηριότητες για την προώθηση της βιώσιμης μεταφοράς και πιστοποιήσεις για πράσινα κτίρια (Docampo et al., 2022). Αυτοί οι δείκτες αξιολογούν τις προσπάθειες που καταβάλλουν τα ιδρύματα για να μειώσουν τον αντίκτυπό τους στο περιβάλλον και να προωθήσουν βιώσιμες πρακτικές τόσο στην πανεπιστημιούπολη όσο και στην ευρύτερη κοινότητα (Kayyali, 2023).

Για να εξασφαλιστεί ότι όλα τα άτομα, ανεξάρτητα από την κοινωνικοοικονομική τους θέση ή τη γεωγραφική τους θέση, έχουν ίση πρόσβαση σε ευκαιρίες για τριτοβάθμια εκπαίδευση, η προσβασιμότητα και η οικονομική προσβασιμότητα, είναι κρίσιμα ζητήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη (Fanourgiakis et al., 2021).

Τα δίδακτρα, η διαθεσιμότητα οικονομικής βοήθειας, το ύψος του χρέους των φοιτητικών δανείων, οι πιθανότητες υποτροφιών και οι μετρήσεις της κοινωνικοοικονομικής ποικιλομορφίας είναι μερικές από τις βασικές μεταβλητές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ποσοτικοποίηση της προσβασιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας. Σκοπός αυτών των δεικτών είναι να αξιολογήσουν τις προσπάθειες που καταβάλλουν τα ιδρύματα για την εξάλειψη των εμποδίων στην είσοδο και την ενθάρρυνση της κοινωνικής κινητικότητας μέσω πολιτικών που υποστηρίζουν τις εισαγωγές χωρίς αποκλεισμούς και την οικονομική βοήθεια (Docampo et al., 2022).

Η ικανότητα των πανεπιστημίων να επιτύχουν το σκοπό και τους στόχους τους με αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο επηρεάζεται σημαντικά από τη διακυβέρνηση και τη θεσμική διαχείριση, που είναι οι δύο πιο σημαντικές πτυχές (Kayyali, 2023). Μερικοί από τους βασικούς δείκτες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση της διακυβέρνησης και της θεσμικής διαχείρισης περιλαμβάνουν μετρήσεις διαφάνειας και λογοδοσίας, αποτελεσματικότητα ηγεσίας, οικονομική σταθερότητα και βιωσιμότητα, διαδικασίες στρατηγικού σχεδιασμού και συμμόρφωση με νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις. Οι δομές διακυβέρνησης, οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων και οι διοικητικές πρακτικές των πανεπιστημίων αξιολογούνται χρησιμοποιώντας αυτές τις μετρήσεις, οι οποίες διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα και την ακεραιότητα των ιδρυμάτων (Fanourgiakis et al., 2021).

Η εμπειρία και η ευημερία των φοιτητών είναι κρίσιμα συστατικά μιας ολιστικής προσέγγισης για την απόδοση του πανεπιστημίου (Muñoz-Suárez et al., 2020). Αυτή η προσέγγιση αντανακλά την αφοσίωση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στην υποστήριξη της ακαδημαϊκής, προσωπικής και κοινωνικής ανάπτυξης των φοιτητών τους. Μέτρα για την ευτυχία των φοιτητών, προγράμματα για την ψυχική υγεία και ευεξία, την ασφάλεια και την ασφάλεια στην πανεπιστημιούπολη, υπηρεσίες υποστήριξης φοιτητών και εξωσχολικές δραστηριότητες είναι μερικοί από τους βασικούς δείκτες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ποσοτικοποίηση της εμπειρίας και της ευημερίας των φοιτητών (Rafique et al., 2023). Χρησιμοποιώντας αυτές τις μετρήσεις,

Πανεπιστήμια αξιολογούνται ως προς τις προσπάθειές τους να παρέχουν ένα μαθησιακό περιβάλλον που είναι τόσο χρήσιμο όσο και εμπλουτιστικό, με στόχο την προώθηση της επιτυχίας και της ευημερίας των φοιτητών (Kayyalí, 2023).

Ένα ολοκληρωμένο σύστημα κατάταξης για ιδρύματα πρέπει να περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα σημαντικών δεικτών που αντιπροσωπεύουν τον πολύπλευρο χαρακτήρα της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπως αναφέρεται στο συμπέρασμα. Είναι δυνατό για ένα ολοκληρωμένο σύστημα κατάταξης να παρέχει μια ολοκληρωμένη και διαφοροποιημένη αξιολόγηση της απόδοσης των πανεπιστημίων λαμβάνοντας υπόψη δείκτες που σχετίζονται με την ποιότητα της διδασκαλίας, τα ερευνητικά αποτελέσματα και τον αντίκτυπο, τη διεθνοποίηση, την καινοτομία, τον κοινωνικό αντίκτυπο, τη συμπερίληψη, την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την προσβασιμότητα, τη διακυβέρνηση και την εμπειρία των φοιτητών (Muñoz-Suárez et al., 2020). Επιπλέον, η επιλογή σημαντικών δεικτών πρέπει να διέπεται από τις αρχές της συνάφειας, της εγκυρότητας, της αξιοπιστίας και της δικαιοσύνης. Αυτό θα εγγυηθεί ότι τα αποτελέσματα της κατάταξης αντιπροσωπεύουν πραγματικά τη συμβολή που έχουν κάνει τα πανεπιστήμια στην ανάπτυξη της γνώσης, την επιτυχία των φοιτητών και τη βελτίωση της κοινωνίας (Fanourgiakis et al., 2021).

Επομένως, για να δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης πανεπιστημίου, θα πρέπει η ποιότητα της διδασκαλίας να μπορεί να αξιολογηθεί χρησιμοποιώντας έρευνες ικανοποίησης φοιτητών και ποσοστά αποφοίτησης. Οι δείκτες αυτοί παρέχουν ένα οριστικό μέτρο της ικανότητας ενός πανεπιστημίου να διδάσκει και να βοηθά τους φοιτητές του, διασφαλίζοντας την ετοιμότητά τους για ευημερούσα επαγγέλματα. Ο αριθμός των αναφορών και το ποσό των χρημάτων της έρευνας είναι άμεσοι δείκτες της ποιότητας και του αποτελέσματος της έρευνας. Αυτές οι μετρήσεις βοηθούν στον ποσοτικό προσδιορισμό της έκτασης και της σημασίας της ερευνητικής συνεισφοράς του πανεπιστημίου εντός της ακαδημαϊκής κοινότητας και πέραν αυτής. Η αξιολόγηση της συμμετοχής του φοιτητικού πληθυσμού και του διδακτικού προσωπικού, καθώς και της έκτασης των ξένων συνεργασιών, προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες για την παγκόσμια συμμετοχή του πανεπιστημίου. Αυτό καταδεικνύει την ικανότητα του ιδρύματος να προσλαμβάνει και να συνεργάζεται με ειδικευμένα άτομα από όλα τα μέρη του κόσμου.

Η ποσότητα των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και των νεοφυών επιχειρήσεων που προέρχονται από το ίδρυμα μπορεί να λειτουργήσει ως απλά αλλά αποτελεσματικά μέτρα για την ικανότητά του για καινοτομία. Οι πρωτοβουλίες αυτές δίνουν έμφαση στη συμμετοχή του πανεπιστημίου στην προώθηση της τεχνικής προόδου και των επιχειρηματικών προσπαθειών. Η διεξαγωγή ερευνών σχετικά με τη ζωή στην πανεπιστημιούπολη και τη γενική ευτυχία των φοιτητών βοηθά στην αποτελεσματική μέτρηση του διαμετρήματος της φοιτητικής εμπειρίας. Αυτό εγγυάται ότι ο σκοπός και οι διαδικασίες του πανεπιστημίου δίνουν προτεραιότητα στην ευημερία και την ικανοποίηση των φοιτητών. Μέσω της χρήσης αυτών των σαφών και εύκολα ποσοτικοποιήσιμων μεταβλητών, ένα σύστημα κατάταξης μπορεί να παρέχει μια σαφή, δίκαιη και συνολική αξιολόγηση της πανεπιστημιακής απόδοσης.

7.3 Πρόταση ενός Συναφούς Συστήματος Κατάταξης για την Ελλάδα

Ένα ειδικό ελληνικό σύστημα κατάταξης μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα των πανεπιστημίων (Kayyalı, 2023). Για να αναπτυχθεί και να ανταγωνιστεί η Ελλάδα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αυτό είναι κρίσιμο. Η προσέγγιση αυτή ενσωματώνει τη μάθηση από παγκόσμια συστήματα κατάταξης και αντιμετωπίζει τα μοναδικά χαρακτηριστικά και τους στόχους της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Rafique et al., 2023).

Το σύστημα κατάταξης πανεπιστημίων θα πρέπει να δίνει έμφαση στην ποιότητα της διδασκαλίας (Fanourgiakis et al., 2021) και η καλή διδασκαλία και οι εμπειρίες των φοιτητών καθορίζουν τα επιτεύγματα στο Πανεπιστήμιο. Τα ποσοστά αποφοίτησης και απασχόλησης δείχνουν την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος. Οι υπηρεσίες υποστήριξης σπουδαστών, συμπεριλαμβανομένων των συμβουλών, των φροντιστηρίων και της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, ενδέχεται να υποδεικνύουν τις πανεπιστημιακές προσπάθειες για τη βελτίωση της επιτυχίας και της ευημερίας των φοιτητών (Muñoz-Suárez et al., 2020).

Η έρευνα και η επιρροή από επιτυχημένα ιδρύματα παρέχουν γνώση, καινοτομία και οικονομική ανάπτυξη (Kayyalı, 2023). Οι βασικοί δείκτες περιλαμβάνουν τον αριθμό των αναφορών, τις δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές, τη χρηματοδότηση της έρευνας, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τη μεταφορά τεχνολογίας και τη συνεργασία βιομηχανίας-κυβέρνησης. Η παραγωγή της θεσμικής έρευνας, ο αντίκτυπος και η συνάφεια με τις κοινωνικές ανάγκες και την επιστήμη μετρώνται με αυτές τις μετρήσεις (Fanourgiakis et al., 2021). Οι μετρήσεις που βασίζονται σε παραπομπές μπορεί να είναι προκλητικές για την ελληνική ή επιτόπια έρευνα που μπορεί να μην αναφέρεται παγκοσμίως. Για πλήρη αξιολόγηση, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο κοινωνικός αντίκτυπος και η συνάφεια της έρευνας με τις τοπικές και εθνικές προτεραιότητες. Τα πανεπιστήμια διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων και στη θετική ωφέλεια του δημόσιου αγαθού (Muñoz-Suárez et al., 2020). Η μάθηση υπηρεσιών, η προσέγγιση της κοινότητας, οι δεσμοί με τις τοπικές κοινότητες και τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και οι αξιολογήσεις κοινωνικής κινητικότητας και ισότητας δείχνουν κοινωνικό αποτέλεσμα και συμμετοχή της κοινότητας. Επίσης, η συμμετοχή των αποφοίτων και οι συνεισφορές τοπικής ανάπτυξης δείχνουν τον κοινωνικό αντίκτυπο των ιδρυμάτων. Τα μέτρα δείχνουν την κοινωνική ευθύνη και τη συμμετοχή των ιδρυμάτων σε τοπικά και εθνικά ζητήματα.

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση πρέπει να είναι προσβάσιμη και προσιτή σε όλους, ανεξάρτητα από το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο ή την τοποθεσία (Safón, 2019). Το σύστημα κατάταξης θα πρέπει να περιλαμβάνει θεσμικές ενέργειες για τη μείωση των εμποδίων εισόδου και την προώθηση της κοινωνικής κινητικότητας μέσω δίκαιης εισδοχής και οικονομικής βοήθειας (Fanourgiakis et al., 2021). Οι σχέσεις του πανεπιστημίου με τους φοιτητές, το διδακτικό προσωπικό, το προσωπικό και την κοινωνία πρέπει να είναι ηθικές (Safón, 2019). Αυτό το σύστημα αξιολόγησης θα πρέπει να περιλαμβάνει στοιχεία ηθικής, ακεραιότητας και κοινωνικής ευθύνης. Η ακαδημαϊκή ειλικρίνεια, η ηθική έρευνα, η συμμετοχή της κοινότητας και η δημόσια συζήτηση μπορεί να έχουν σημασία. Η θεσμική διαφάνεια, η λογοδοσία και η δέσμευση των ενδιαφερομένων μπορεί να αποκαλύπτουν τις ηθικές και κοινωνικές υποχρεώσεις των πανεπιστημίων (Kayyalı, 2023).

Τα πανεπιστήμια πρέπει να προσαρμοστούν στις μεταβαλλόμενες κοινωνικές, τεχνολογικές και εκπαιδευτικές ανάγκες (Docampo et al., 2022). Η μέθοδος κατάταξης θα πρέπει να περιλαμβάνει μέτρα συνεχούς καινοτομίας και ανάπτυξης. Η θεσμική καινοτομία, η E&A, η τεχνολογία της εκπαίδευσης και η συνεργασία βιομηχανίας-κυβέρνησης μπορεί να έχουν σημασία. Οι δείκτες αξιολογούν την ευελιξία, την εφευρετικότητα και τη θετική επιρροή των πανεπιστημίων σε ιδρύματα και κοινότητες (Muñoz-Suárez et al., 2020).

Πίνακας 14 Δείκτες

Δείκτης	Υπολογισμός
Ακαδημαϊκή Φήμη	Πραγματοποίηση δημοσκοπήσεων και αξιολογήσεων μεταξύ ακαδημαϊκών, ερευνητών και ειδικών της βιομηχανίας για την αντίληψη της ποιότητας και της φήμης του ιδρύματος
Έξοδος Έρευνας	Καταμέτρηση του αριθμού δημοσιεύσεων, παραθέσεων, χρηματοδοτικών ενισχύσεων έρευνας και συνεργασιών για να αξιολογηθεί η ερευνητική παραγωγικότητα και η επίδραση
Ποιότητα Διδασκαλίας	Αξιολόγηση του λόγου φοιτητών προς διδάσκοντες, ποσοστού αποφοίτησης, δημοσκοπήσεων ικανοποίησης φοιτητών και αναγνώρισης των διδακτικών επιδόσεων του προσωπικού
Διεθνοποίηση	Μέτρηση του ποσοστού διεθνών φοιτητών και διδακτικού προσωπικού, συμμετοχή σε παγκόσμιες ερευνητικές συνεργασίες και διεθνείς συνεργασίες
Απασχόληση Αποφοίτων	Παρακολούθηση του ποσοστού απασχόλησης, επιτυχίες αποφοίτων, ανατροφοδότηση από εργοδότες και πρόοδος καριέρας για την αξιολόγηση της επιτυχίας των αποφοίτων στην αγορά εργασίας

Κοινωνική Επίδραση	Αξιολόγηση προγραμμάτων ενσωμάτωσης στην κοινότητα, προγραμμάτων εξωτερικής συνεργασίας, συνεισφοράς στην κοινωνική πρόοδο και προσπαθειών για οικονομική ανάπτυξη
Δομή/Πόροι	Αξιολόγηση των βιβλιοθηκών, εργαστηριακών εγκαταστάσεων, υποδομής τεχνολογίας και κατανομής χρηματοδότησης για να υποστηριχθούν οι ακαδημαϊκές δραστηριότητες
Διακυβέρνηση/Διαχείριση	Εξέταση πρακτικών διοικητικής διακυβέρνησης, οικονομικής διαχείρισης, στρατηγικών διαδικασιών σχεδιασμού και διαφάνειας στην λήψη αποφάσεων

Κεφάλαιο 8ο Συμπέρασμα

8.1 Ευρήματα

Η μελέτη έχει διερευνήσει ποικίλες πτυχές των μεθοδολογιών κατάταξης, την απόδοση των ελληνικών πανεπιστημίων, τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα συστήματα κατάταξης και προτάσεις για μελλοντικές εξελίξεις (Bautista-Puig et al., 2022). Ο στόχος αυτής της μελέτης είναι να κατανοήσει την πολυπλοκότητα και τη δυναμική της κατάταξης των πανεπιστημίων, καθώς και τις επιπτώσεις τους στα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Papanikos, 2023). Όσον αφορά την κατάταξη των πανεπιστημίων, ειδικά στο πλαίσιο της Ελλάδας, τα συμπεράσματα αυτής της εξαντλητικής έρευνας δίνουν σημαντικές πληροφορίες για τις δυνατότητες, τις προκλήσεις, τα δυνατά σημεία και τις ελλείψεις που συνδέονται με αυτές τις κατατάξεις (Çakır et al., 2015).

Ως αποτέλεσμα της ανάλυσης σημαντικών διεθνών συστημάτων κατάταξης, όπως η QSWorld University Rankings, η Times Higher Education World University Rankings και η Academic Ranking of World Universities, γίνεται σαφές ότι αυτά τα συστήματα κατάταξης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επιρροή συμπεριφορές, αποφάσεις και την κατανομή των πόρων εντός της σφαίρας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Fanourgiakis et al., 2021).

Παρά το γεγονός ότι αυτές οι κατατάξεις παρέχουν χρήσιμα πρότυπα για την αξιολόγηση της απόδοσης των πανεπιστημίων, υπόκεινται επίσης σε κριτική για τις τεχνικές, τις ενδείξεις και τις πιθανές προκαταλήψεις που χρησιμοποιούν (Bautista-Puig et al., 2022).

Οι κατατάξεις Webometrics αξιολογούν το ψηφιακό αποτύπωμα των ιδρυμάτων. Η σταθερά ανοδική κατάταξη του Πανεπιστημίου Αιγαίου αντικατοπτρίζει την εστίασή του στην ψηφιακή δέσμευση και την ακαδημαϊκή αριστεία, ενώ η παρουσία και η ακαδημαϊκή παραγωγή του Διεθνούς Πανεπιστημίου και του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής στο διαδίκτυο βελτιώνονται. Οι υποδομές, η ανάπτυξη των σχολών και η έρευνα είναι δύσκολο να χρηματοδοτηθούν. Η παρατεταμένη οικονομική ύφεση και τα μέτρα λιτότητας καθιστούν δύσκολο για τα πανεπιστήμια να ανταγωνιστούν παγκοσμίως. Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου διαπίστωσε ότι οι στρατηγικές δαπάνες για ψηφιακές υποδομές επηρεάζουν την κατάταξη. Για την επιτυχία, τα ελληνικά πανεπιστήμια απαιτούν διεθνείς συνδέσμους. Οι διεθνείς συμμαχίες μπορεί να ωφελήσουν το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, το Διεθνές Πανεπιστήμιο και το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής. Οι συνεργασίες μπορεί να ενισχύσουν την έρευνα, τη χρηματοδότηση και την ανταλλαγή πληροφοριών. Διεθνή δίκτυα και κοινοπραξίες ενδέχεται να ενισχύσουν τη φήμη των ελληνικών πανεπιστημίων. Η συνεργατική έρευνα, οι πνευματικές ανταλλαγές και η συνεργασία μπορεί να ωφελήσουν αυτά τα ιδρύματα και την παγκόσμια ακαδημαϊκή κοινότητα.

Η ανάπτυξη ενός βέλτιστου συστήματος κατάταξης πανεπιστημίων για την Ελλάδα απαιτεί την προσεκτική εξέταση μιας καλά στρογγυλεμένης σειράς μεταβλητών που αποτυπώνουν αποτελεσματικά τα διαφορετικά χαρακτηριστικά των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Papanikos, 2023). Για να διασφαλιστεί η νομιμότητα και η αποτελεσματικότητα του συστήματος κατάταξης στην κρίση των ελληνικών Πανεπιστημίων είναι ζωτικής σημασίας να προωθηθεί η διαφάνεια, η αμεροληψία και η συνάφεια. Πιθανές βασικές μεταβλητές για την εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος κατάταξης μπορεί να περιλαμβάνουν το ακαδημαϊκό κύρος, την παραγωγικότητα της έρευνας, την εκπαιδευτική αριστεία, την παγκόσμια εμβέλεια, τις προοπτικές εργασίας για πτυχιούχους, την κοινωνική επιρροή και τα θεσμικά στοιχεία.

Μια πλήρης εικόνα της απόδοσης ενός ιδρύματος σε διάφορες πτυχές, που κυμαίνονται από την ακαδημαϊκή ποιότητα έως τη συμμετοχή της κοινότητας, παρέχεται από αυτές τις μετρήσεις (Fanourgiakis et al., 2021).

Είναι σημαντικό να χρησιμοποιούνται ισχυρές προσεγγίσεις που περιλαμβάνουν το μοναδικό πλαίσιο και τα ενδιαφέροντα των ελληνικών θεσμών κατά τον υπολογισμό αυτών των μέτρων (Çakır et al., 2015). Μια πιθανή προσέγγιση για την αξιολόγηση της ακαδημαϊκής φήμης περιλαμβάνει τη διεξαγωγή ερευνών μεταξύ ακαδημαϊκών, ερευνητών και ειδικών του κλάδου. Ομοίως, η ερευνητική παραγωγή μπορεί να ποσοτικοποιηθεί με την εξέταση μετρήσεων όπως η ποσότητα των δημοσιεύσεων, οι αναφορές και η χρηματοδότηση της έρευνας που επιτεύχθηκε (Paranikos, 2023). Οι δείκτες διεθνοποίησης μπορεί να περιλαμβάνουν το ποσοστό φοιτητών και καθηγητών από το εξωτερικό, τη συμμετοχή σε παγκόσμιες ερευνητικές συνεργασίες και τις σχέσεις με ξένα ιδρύματα. Η αξιολόγηση της απασχολησιμότητας των πτυχιούχων μπορεί να πραγματοποιηθεί λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως τα ποσοστά απασχόλησης, τα επιτεύγματα σταδιοδρομίας και η ανατροφοδότηση των εργοδοτών (LeMay, 2016). Επιπλέον, είναι σημαντικό η μεθοδολογία κατάταξης να περιλαμβάνει τα διακριτικά εμπόδια που συναντούν τα ελληνικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών ορίων, των περιορισμών υποδομής και των γεωγραφικών αποκλίσεων. Προκειμένου να διατηρηθεί η συνάφεια και η ανταπόκριση του συστήματος κατάταξης στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση, είναι απαραίτητο να κατέχουμε τα χαρακτηριστικά της ευελιξίας και της προσαρμογής (Paranikos, 2023). Ουσιαστικά, ένα βέλτιστο σύστημα κατάταξης πανεπιστημίων για την Ελλάδα θα πρέπει να παρέχει σχετικές αξιολογήσεις για τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των ιδρυμάτων, να ενισχύει την εξαιρετική ποιότητα και πρωτοτυπία και να διευκολύνει τη συνεχή βελτίωση του κλάδου της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Δίνοντας προτεραιότητα σε μια ολοκληρωμένη σειρά μεταβλητών και εφαρμόζοντας αυστηρή μεθοδολογία, η εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος κατάταξης έχει τη δυνατότητα να ενισχύσει την παγκόσμια θέση των ελληνικών ιδρυμάτων (Bautista-Puig et al., 2022).

8.2 Μελλοντικές Προοπτικές

Το μέλλον της κατάταξης των πανεπιστημίων και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα περιλαμβάνει τόσο προοπτικές όσο και εμπόδια. Με την πρόοδο των αλγορίθμων κατάταξης και τις αυξανόμενες απαιτήσεις για άνοιγμα και συμπερίληψη από τα ενδιαφερόμενα μέρη, υπάρχει αυξανόμενη ανάγκη προσαρμογής των τρεχουσών προσεγγίσεων προκειμένου να αναπαραστήσουν με μεγαλύτερη ακρίβεια τις ποικίλες συνεισφορές των ιδρυμάτων (Γκριμπίζη, 2019). Στο μέλλον, τα συστήματα κατάταξης για τα πανεπιστήμια μπορεί να περιλαμβάνουν ένα ευρύτερο φάσμα παραγόντων, όπως η ποιότητα της διδασκαλίας, η εμπειρία των φοιτητών, η επιρροή στην κοινωνία και ηθικά ζητήματα και αυτό θα παρέχει μια πληρέστερη αξιολόγηση της επιτυχίας του πανεπιστημίου, υπερβαίνοντας τα συμβατικά μέτρα όπως η παραγωγή έρευνας και η φήμη (LeMay, 2016). Η μελλοντική επιτυχία των ελληνικών πανεπιστημίων εξαρτάται από την πραγματοποίηση στρατηγικών επενδύσεων σε ερευνητικές υποδομές, παιδαγωγικούς πόρους και διεθνή δέσμευση (Παπανικός, 2023).

Βιβλιογραφία

Bakoyiannis, I., Cherdyntseva, V., Aivalioti, M., Barton, M., Coda, D., Douka, I., Evangelou, A., Evangelou, C., Ioannou, P., Kanta, V., Kapanidis, K., Karagiannidis, I., Kokkinidis, D., Kouni, S., Lehnen, J., Patsalos, A., Pei, J., Petropoulou, P.-I., Rodemer, W., & Scerbo, D. (2017). Great need for changes in higher education in Greece. *Clinical Chemistry and Laboratory Medicine (CCLM)*, 55(10). <https://doi.org/10.1515/cclm-2017-0188>

Bautista-Puig, N., Orduña-Malea, E., & Perez-Esparrells, C. (2022). Enhancing sustainable development goals or promoting universities? An analysis of the times higher education impact rankings. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 23(8), 211–231. <https://doi.org/10.1108/ijshe-07-2021-0309>

Bitros, G. (2005). Models for Ranking European Institutions of Higher Learning with an Application to Data from Greece. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.677181>

Çakır, M. P., Acartürk, C., Alaşehir, O., & Çilingir, C. (2015). A comparative analysis of global and national university ranking systems. *Scientometrics*, 103(3), 813–848. <https://doi.org/10.1007/s11192-015-1586-6>

Coulie, B., Šubic, K., Liv, T., & Muth. (2021). Approval of the Application by Hellenic Authority of Higher Education (HAHE) for Inclusion on the Register. https://www.ethaae.gr/images/news/20230510/EQAR_A118_HAHE_ApprovalDecision_v1_2VxPTf4.pdf

Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος. (2024). Το ΔΙ.ΠΑ.Ε. στην κατάταξη “Times Higher Education (THE) World University Rankings 2024 by Subject.” Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος. <https://www.ihu.gr/posts/post-21766>

Docampo, D. (2013). Reproducibility of the Academic Ranking of World University Results. [Www.academia.edu](http://www.academia.edu). https://www.academia.edu/6900133/Reproducibility_of_the_Academic_Ranking_of_World_University_Results

Docampo, D., Egret, D., & Cram, L. (2022). An anatomy of the academic ranking of world universities (Shanghai ranking). *SN Social Sciences*, 2(8). <https://doi.org/10.1007/s43545-022-00443-3>

Downing, K., & Wint, Z. (2017). World University Rankings and the Future of Higher Education. *Advances in Educational Marketing, Administration, and Leadership*, 70. https://www.academia.edu/29603214/World_University_Rankings_and_the_Future_of_Higher_Education

eduguide. (2023). Ποια είναι η κατάταξη των Ελληνικών Πανεπιστημίων ανά γνωστικό αντικείμενο σύμφωνα με τη διεθνή λίστα κατάταξης Shanghai. [Www.eduguide.gr. https://www.eduguide.gr/nea/poia-einai-h-katataxi-h-twn-ellhnikwn-panepisthmiwn-ana-gnwstiko-a/](https://www.eduguide.gr/nea/poia-einai-h-katataxi-h-twn-ellhnikwn-panepisthmiwn-ana-gnwstiko-a/)

esos. (2023, July 8). Πανεπιστήμιο Αιγαίου - Διεθνής ακαδημαϊκή κατάταξη | [Www.esos.gr. https://www.esos.gr/arthra/83930/panepistimio-aigaiou-diethnis-akadimaiki-katataxi](https://www.esos.gr/arthra/83930/panepistimio-aigaiou-diethnis-akadimaiki-katataxi)

esos. (2024a). Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής βελτίωσε κατά 655 μονάδες τη [Www.esos.gr. https://www.esos.gr/arthra/86032/panepistimio-dytikis-attikis-veltiose-kata-655-monades-ti-thesi-toy-sto-systima](https://www.esos.gr/arthra/86032/panepistimio-dytikis-attikis-veltiose-kata-655-monades-ti-thesi-toy-sto-systima)

esos. (2024b, February 15). Η θέση των ελληνικών Πανεπιστημίων στις διεθνείς [Www.esos.gr. https://www.esos.gr/arthra/86877/h-thesi-ton-ellinikon-panepistimion-stis-diethneis-katataxeis](https://www.esos.gr/arthra/86877/h-thesi-ton-ellinikon-panepistimion-stis-diethneis-katataxeis)

Fanourgiakis, J., Panagiotakis, C., & Konstantourakis, I. (2021). Exploring the research-based ranking and the university impact in Greece : A case of peripheral departments of management and economics. *COLLNET Journal of Scientometrics and Information Management*, 15(2), 305–322. <https://doi.org/10.1080/09737766.2021.1978826>

Fauzi, M., Nya, C., Tan, L., Daud, M., Mukhtar, M., & Awalludin, N. (2020). University rankings: A review of methodological flaws. *Issues in Educational Research*, 30(1). <https://iier.org.au/iier30/fauzi.pdf>

Gargalianos, S. (2019). Improving Higher Education in Europe Through Main Managerial Laws – The Case of Greece. *Open Journal for Legal Studies*, 2(1), 21–28. <https://doi.org/10.32591/coas.ojls.0201.03021g>

Gkrimpizi, T. (2019). Mergers in Higher education: The international experience and the case of Greece. <https://repository.ihu.edu.gr/xmlui/bitstream/handle/11544/29226/Thomais%20Gkrimpizi%20Thesis%20EMBA%202017.pdf?sequence=1>

Gupta, S., Kanaujia, A., Bhattacharya, S., & Vivek Kumar Singh. (2023). International University Rankings and Changing University Functions: Underlining indicators to capture societal and entrepreneurial contributions of universities. <https://doi.org/10.55835/644281c46972d54225e8f684>

ihu. (2024). Το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος στην παγκόσμια κατάταξη “THE Impact Rankings 2023.” Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος. <https://www.ihu.gr/posts/post-19667>

Katharaki, M., & Katharakis, G. (2010). A comparative assessment of Greek universities’ efficiency using quantitative analysis. *International Journal of Educational Research*, 49(4-5), 115–128. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2010.11.001>

Kayyali, M. (2023). The Relationship between Rankings and Academic Quality. *Sciences, Innovation, and Technology IJMSIT Review Paper*, 4(3), 1–11. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED629117.pdf>

Kimourtzis, P. G., & Kyprianos, P. (2019). University and the Formation of Greek Elites: Past and Present. *DOAJ (DOAJ: Directory of Open Access Journals)*. <https://doi.org/10.14516/ete.244>

Kostoglou, V., Papathanasiou, J., Moschidis, O., & Ladopoulou, P. (2014). A comparative analysis of Greek universities' presence on the World Wide Web using an analytical MCDM methodology. *International Journal of Multicriteria Decision Making*, 4(3), 279. <https://doi.org/10.1504/ijmcdm.2014.064794>

Koulouris, A., Moniarou-Papaconstantinou, V., & Kyriaki-Manessi, D. (2014). Austerity Measures in Greece and their Impact on Higher Education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 147, 518–526. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.07.147>

LeMay, J. O. (2016). Globalization of Higher Education in Greece. *Georgia Journal of College Student Affairs*, 1(1). <https://doi.org/10.20429/gcpa.2016.010102>

Marginson, S. (2012). Global University Rankings: The strategic issues. <http://www.encuentro-rankings.unam.mx/Documentos/ConferenciaMagistralMarginsontexto.pdf>

Minar, S. J. (2018). Understanding world university rankings. *Our Time*. https://www.academia.edu/36737248/Understanding_world_university_rankings?hb-sb-sw=1908146

modip. (2022). Hellenic Authority for Higher Education (HAHE) – Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας ΔΠΠΑΕ. <https://www.ihu.gr/modip/en/hellenic-authority-for-higher-education-hahe/>

multirank. (2022). Greek Universities in Global Comparison. <https://www.umultirank.org/export/sites/default/press-media/media-center/universities/2022/country-reports/GR-Country-report-2022.pdf>

Muñoz-Suárez, M., Guadalajara, N., & Osca, J. M. (2020). A Comparative Analysis between Global University Rankings and Environmental Sustainability of Universities. *Sustainability*, 12(14), 5759. <https://doi.org/10.3390/su12145759>

Osman, M. A. (2020). Comparative Analysis for Universities Ranking Systems. *Merowe University Journal*.

https://www.academia.edu/91144882/Comparative_Analysis_for_Universities_Ranking_Systems

Panagiotakis, C. (2023, November 20). Η κατάταξη των Ελληνικών Πανεπιστημίων σύμφωνα με τη λίστα 2% των κορυφαίων επιστημόνων του κόσμου. Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης & Τεχνολογίας. <https://mst.hmu.gr/i-katataxi-ton-ellinikon-panepistimion-symfona-me-ti-lista-2-ton-koryfaion-epistimonon-toy-kosmoy/>

Πανεπιστήμιο Αιγαίου. (2020). Rankings | Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας - ΜΟΔΙΠ Πανεπιστημίου Αιγαίου. [Modip.aegean.gr. https://modip.aegean.gr/rankings](https://modip.aegean.gr/rankings)

Papanikos, G. T. (2023). The Evaluation and the Accreditation Process of Greek HEIs with an Emphasis on Primary Education Departments. *Athens Journal of Education*, 10(1), 173. <https://doi.org/10.30958/aje.10-1-10>

Pavel, A.-P. (2015). Global University Rankings - A Comparative Analysis. *Procedia Economics and Finance*, 26, 54–63. [https://doi.org/10.1016/s2212-5671\(15\)00838-2](https://doi.org/10.1016/s2212-5671(15)00838-2)

Rafique, T., Awan, M. U., Shafiq, M., & Mahmood, K. (2023). Exploring the role of ranking systems towards university performance improvement: A focus group-based study. *Heliyon*, 9(10), e20904. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e20904>

Romanova, E., Kireeva, O., & Podzorova, M. (2019). World university rankings and leadership: global analysis and methods for improvement. <https://doi.org/10.2991/icsbal-19.2019.36>

Roy Chowdhury, A. (2021). Global Ranking framework & Indicators of Higher Educational Institutions: A Comparative Study. *Library Philosophy and Practice (E-Journal)*. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/5268/>

Safón, V. (2019). Inter-ranking reputational effects: an analysis of the Academic Ranking of World Universities (ARWU) and the Times Higher Education World University Rankings (THE) reputational relationship. *Scientometrics*, 121(2), 897–915. <https://doi.org/10.1007/s11192-019-03214-9>

Schotten, M., Aisati, M. E., Meester, W. J. N., Steinginga, S., & Ross, C. A. (2017). A brief history of Scopus: The world's largest abstract and citation database of scientific literature. *Research Analytics: Boosting University Productivity and Competitiveness through Scientometrics*, 31–58. <https://doi.org/10.1201/9781315155890>

Sfakianaki, E. (2012). Short and Long Run University Rankings: The Case of Greek Departments of Economics. [Www.academia.edu](http://www.academia.edu). https://www.academia.edu/65431050/Short_and_Long_Run_University_Rankings_The_Case_of_Greek_Departments_of_Economics

StevensonIII, W. R. (2018). *STEM and the History of the University Ranking Movement: Contextualizing Trends in Methodologies and Criteria*. Springer EBooks, 17–29. https://doi.org/10.1007/978-3-319-98666-1_2

Tsigaros, C. (2019). Higher Education in Greece. [Www.academia.edu](http://www.academia.edu). https://www.academia.edu/9800067/Higher_Education_in_Greece

Wilbers, S., & Brankovic, J. (2021). The emergence of university rankings: a historical-sociological account. *Higher Education*. <https://doi.org/10.1007/s10734-021-00776-7>

Zmas, A. (2014). Financial crisis and higher education policies in Greece: between intra- and supranational pressures. *Higher Education*, 69(3), 495–508. <https://doi.org/10.1007/s10734-014-9787-0>